

Број: 03-02-469/2019
Сарајево, 26.07.2022. године

**ПАРЛАМЕНТ ФЕДЕРАЦИЈЕ
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

- Представнички дом -
госп Мирсад Заимовић, предсједавајући
- Дом народа -
госп Томислав Мартиновић, предсједавајући

Поштовани,

У складу са чланом IV.Б.3.7.ц) (III) Устава Федерације Босне и Херцеговине, а у вези са чл. 178. и 179. Пословника Представничког дома Парламента Федерације БиХ („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 69/07, 2/08 и 26/20) и са чл. 171. и 172. Пословника о раду Дома народа Парламента Федерације БиХ („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 27/03, 21/09 и 24/20), ради разматрања и усвајања, достављам Вам **ПРИЈЕДЛОГ ЗАКОНА О ЗАШТИТИ ЗРАКА**, који је утврдила Влада Федерације Босне и Херцеговине на 324. сједници, одржаној 21.07.2022. године.

Приједлог закона се доставља на службеним језицима и писмима Федерације Босне и Херцеговине у принтаној и електронској форми (ЦД).

С поштовањем,

- Прилог: - Приједлог закона на српском језику,
- Изјава о усклађености,
- Образац ИФП НЕ,
- Табела 1. (након спроведене јавне расправе, по закључцима Парламента Федерације БиХ) и
- Табела 2. (након спроведене јавне расправе, по основу Уредбе Владе Федерације БиХ) (ЦД).

**Цц: Федерално министарство околиша и туризма
гђа Едита Ђапо, министар**

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
ФЕДЕРАЦИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
ВЛАДА

ПРИЈЕДЛОГ

ЗАКОН О ЗАШТИТИ ЗРАКА

Сарајево, јули 2022. године

ЗАКОН О ЗАШТИТИ ЗРАКА

ПОГЛАВЉЕ I – ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1. (Предмет Закона)

- (1) Овим законом (у даљем тексту: Закон) уређује се заштита и управљање квалитетом зрака, дефинишу циљеви и надлежности, параметри квалитета зрака, планирање квалитета зрака, мјере за побољшање квалитета зрака, мјере заштите озонског омотача, мјере ублажавања и прилагођавања климатским промјенама, послови мјерења емисија, информисање и извјештавање, финансирање заштите и побољшања квалитета зрака, информациони систем, управни надзор, те казнене одредбе.
- (2) У заштити и побољшању квалитета зрака примјењују се и одредбе Закона о заштити околиша ("Службене новине Федерације БиХ", број: 15/21) и других прописа, осим ако овим законом није прописано другачије.
- (3) Кантони, у зависности од својих специфичности, могу донијети своје законе којима се регулише проблематика заштите квалитета зрака.
- (4) Одредбе овог Закона не примењују се на загађивања проузрокована радиоактивним материјама, индустријским несрећама, елементарним непогодама и буком.
- (5) Граматички изрази употребљени у овом Закону за означавање мушког или женског рода подразумевају оба рода.

Члан 2. (Циљеви закона)

Циљеви овог закона су:

- a) избегавање, спречавање или смањење штетних посљедица по људско здравље, квалитет живота и околиша у цјелини,
- b) успостављање, одржавање и унапређење јединственог система управљања квалитетом зрака на територији Федерације Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Федерација БиХ),
- c) очување и унапређење квалитета зрака кроз утврђивање и остваривање мјера у области заштите зрака како би се спрјечиле или смањиле штетне посљедице по здравље људи и/или околиш,
- d) избегавање, спречавање и смањење загађивања која утичу на оштећење озонског омотача и климатске промене,
- e) праћење, прибављање и процјена одговарајућих података о квалитету зрака на основу мјерења и стандардизованих метода,
- f) обезбеђивање доступности података о квалитету зрака;

- g) испуњавање обавеза у складу са ратификованим међународним уговорима у области заштите и унапређења квалитета зрака, озонског омотача, климатских промена и обезбеђивање доступности ових информација јавности.

Члан 3. (Одредбе и дефиниције)

У смислу овог Закона слједећи појмови имају значење:

-„**агломерација**“ - је подручје са више од 250.000 становника или подручје са мање од 250.000 становника, али је због густине насељености по квадратном километру оправдана потреба за оцјењивањем и управљањем квалитетом зрака,

-„**циљна вриједност**“ - је ниво одређен са циљем избјегавања, спречавања или уманивања штетних утицаја на људско здравље и/или околиш у цјелини. Овај ниво се мора достићи у одређеном периоду гдје је то могуће,

-„**доња граница оцјењивања**“ - је прописани ниво квалитета зрака (загађености) испод кога се оцјењивање може вршити само помоћу метода процјене на основу стандардизованих математичких модела и/или других метода процјене,

-„**дугорочни циљ**“ - је ниво који треба постићи током одређеног дужег периода ради отклањања могућности наступања штетних посљедица по здравље људи и/или околиш у цјелини, осим у случајевима када то није могуће остварити кроз пропорционалне економичне мјере,

-„**емисија**“ - је испуштање загађујућих материја у гасовитом, течном или чврстом агрегатном стању из извора загађивања у зрак,

-„**емисија стакленичких гасова**“ - је испуштање стакленичких гасова из индивидуалних и/или дифузних извора у зрак,

-„**емисиона квота загађујуће материје**“ - је укупна дозвољена годишња количина емисије (изражава се у јединицама масе у одређеном времену) из једног или више извора заједно, односно са одређеног подручја и/или на територији Федерације БиХ,

-„**фиксна мјерења**“ - су мјерења која се врше на фиксним локацијама, континуираним или повременим узимањем узорака у циљу утврђивања нивоа загађујућих материја у складу са релевантним циљевима квалитета података,

-„**флуоровани гасови**“ - су флуоровани гасови који имају потенцијал оштећења озонског омотача једнак нули, а који имају потенцијал глобалног загријавања, и то, флуороугљоводоници, перфлуороугљеници и сумпорхексафлуорид,

-„**стакленички гасови**“ - су гасови који апсорбују и ре-емитују инфрацрвено зрачење и у атмосферу доспјевају као посљедица природних процеса и услед људских активности,

-„**гориво**“ - је чврсти, течни или гасовит сагорљиви материјал,

-„**горња граница оцјењивања**“ - је прописани ниво квалитета зрака (загађености) испод којег се оцјењивање може вршити комбинацијом мјерења и метода процјене на основу стандардизованих математичких модела и/или других мјеродавних метода процјене,

- „**гранична вриједност емисије**“ - је концентрација и/или количина загађујуће материје у емисијама из неког извора у току одређеног периода која не смије бити прекорачена,
- „**гранична вриједност квалитета зрака**“ - је ниво одређен на основу научног знања с циљем избјегавања, спречавања или смањивања штетних утицаја на људско здравље и/или околиш у цјелини, који се треба достићи у одређеном периоду и касније не смије бити прекорачен,
- „**градске позадинске локације**“ - су мјеста у градским подручјима на којима су нивои репрезентативни за изложеност општег градског становништва,
- „**индикативна мјерења**“ - су мјерења за које се постављају мање строги захтјеви у погледу квалитета података од оних који се захтијевају за фиксна мјерења,
- „**инвентар емисија**“ - је секторски организирана база података која садржи податке потребне за израчун и извјештавање о свим антропогеним емисијама загађујућих материја и стакленичких гасова из извора и уклањања помоћу одлива стакленичких гасова, а особито факторе емисије, податке о дјелатностима, прорачунате вриједности емисија и уклањања стакленичких гасова, главне категорије извора и одлива, додатне информације и претпоставке које се користе за прорачун, укључујући и податке о поновном израчуну емисија и уклањања стакленичких гасова,
- „**извор загађивања**“ - је било које поријекло испуштања загађујућих материја у зрак, укључујући стационарне изворе из индустрије и домаћинства, као и покретне изворе као што су моторна возила и тачкасте и дифузне изворе,
- „**јавност**“ - су једно или више физичких или правних лица, њихова удружења, организације или групе,
- „**критични ниво**“ - је ниво загађујуће материје утврђен на основу научних сазнања изнад којег могу наступити директни штетни утицаји на поједине рецепторе као што су вегетација и природни екосистеми, али не на људе,
- „**кућна ложишта**“ - су све пећи, котлови и камини који се користе у објектима индивидуалног и колективног становања за производњу топлотне енергије, без обзира на врсту горива,
- „**квалитет зрака**“ - је концентрација загађујуће материје у зраку или њено таложење на површину у току одређеног периода,
- „**мања промјена**“ - је промјена у раду постројења која не би проузроковала пораст емисија загађујућих материја,
- „**мониторинг квалитета зрака**“ - је системско мјерење или процјењивање квалитета зрака према просторном и временском распореду,
- „**ненамјерно испуштене постојане органске загађујуће материје**“ - су материје које су перзистентне, биоакумулативне и токсичне, које се емитују из стационарних и покретних извора загађивања, као на пример полихлоровани дибензофурани и полихлоровани дибензодиоксини, полициклични ароматични угљоводоници, хексахлорбензен и полихлоровани бифенили,
- „**непријатан мирис**“ - је особина за коју се људским чулом мириса опажа да изазива негативан физиолошки утицај,
- „**оцјењивање**“ - је мјеродавна метода која се користи за мјерење, израчунавање, предвиђање или процјену квалитета зрака,

- „**оператер**“ - је свако правно и физичко лице које у складу са посебним прописом обавља или надзире привредну активност на основу дозволе, другог одобрења, уписа у регистар или у другу јавну евиденцију, укључујући управљање радом или надзор постројења или на коју је пренесено овлаштење доношења економских одлука о техничком функционисању постројења,

- „**основне руралне локације**“ - су мјерна мјеста удаљена од значајних извора загађења зрака која се користе за обезбјеђивање података о основним концентрацијама загађујућих материја на мјестима која нису директно изложена загађењу зрака,

- „**основне урбане локације**“ - су мјерна мјеста у урбаним подручјима на којима су нивои изложености загађујућој материји опште градске популације репрезентативни,

- „**планови за квалитет зрака**“ - означавају планове у којима су утврђене мјере за достизање граничних и циљних вриједности,

- „**зона**“ - је један од разграничених дијелова територије Федерације БиХ од осталих таквих дијелова који представља функционалну целину, с обзиром на праћење, заштиту и побољшање квалитета зрака, те управљање квалитетом зрака,

- „**подручје**“ - је дио кантона које има специфичне карактеристике квалитета зрака и који захтјева подузимање посебних мјера,

- „**покретни извор загађивања**“ - је мотор са унутрашњим сагорјевањем уграђен у транспортно средство или радне машине,

- „**постројење**“ - је било који објект који се користи за индустријске или јавне комуналне сврхе који може да изазове загађивање зрака,

- „**постројење за сагоријевање**“ - је технички систем у коме гориво оксидира у циљу кориштења на тај начин ослобођене топлоте,

- „**праг упозорења**“ - је ниво изнад кога постоји ризик по људско здравље услед кратког излагања за изузетно осјетљиве дијелове становништва и о коме је потребно дати најновије информације,

- „**праг узбуне**“ - је ниво изнад којег постоји ризик по људско здравље приликом кратког излагања и на којем ће бити предузети директни кораци,

- „**предузетник**“ - је лице које обавља самосталну пословну дјелатност-обрт,

- „**прекурсори озона**“ - су материје које доприносе формирању приземног озона,

- „**природни извори**“ - су извори емисије загађујућих материја који нису резултат директних или индиректних људских активности, укључујући природне појаве као што су вулканске ерупције, сеизмичке активности, геотермалне активности, пожари на неприступачним подручјима, снажни вјетрови или атмосферско ресуспендирање (поновно атмосферско подизање) или пријенос природних честица из сушних подручја,

- „**приземни озон**“ - је озон који се налази у најнижим слојевима тропосфере,

- „**регистар емисија**“ - је скуп података о врсти, количини, начину, просторном размјештају, мјесту испуштања и уношења загађујућих материја у зрак,

- „**стационарни извор загађивања**“ - је стационарна техничка јединица, укључујући и постројење за сагорјевање, у којој се изводи једна или више активности које могу довести до загађења зрака, као и свака друга активност код које постоји техничка повезаност са активностима које се изводе на том мјесту и које могу произвести емисије и загађивање,

-„**супстанце које оштећују озонски омотач**“ - су супстанце које имају потенцијал оштећења озонског омотача већи од нуле, и то, хлорофлуороугљеници, други потпуно халогеновани хлорофлуороугљеници, халони, угљен тетрахлорид, 1,1,1-трихлороетан (метил хлороформ), метил бромид, бромфлуороугљоводоници, хлорофлуороугљоводоници и бромохлорометан, било да су саме или у мјешавини, нове, сакупљене, обновљене или обрађене, које се контролишу у складу са Монреалским протоколом о супстанцама које оштећују озонски омотач,

-„**толерантна вриједност**“ - је гранична вриједност увећана за границу толеранције,

-„**загађивања из природних извора**“ - су емисије загађујућих материја које нису директно или индиректно изазване активностима људи, укључујући природне догађаје као што су сеизмичке активности, геотермалне активности, пожари, јаки вјетрови и морски таласи, атмосферска ресуспензија или пренос природних честица из сушних подручја, као и алергеног полена,

-„**загађивање зрака**“ - је директно или индиректно уношење супстанци у зрак од човјека што резултира таквим штетним утицајима који угрожавају људско здравље, наносе штету животним ресурсима, екосистемима и материјалним добрима,

-„**загађујућа материја**“ - је свака материја присутна у зраку која може неповољно утицати на људско здравље и/или околиш у цјелини,

-„**заинтересована јавност**“ - је јавност на коју рад постројења и обављање активности утиче или је вјероватно да ће утицати, укључујући невладине организације које се баве заштитом околиша и које су евидентирани код надлежног органа,

-„**замјенске супстанце**“ - су флуоровани гасови са ефектом стаклене баште и под тим се подразумијевају флуороугљоводоници, перфлуороугљеници и сумпор хексафлуорид, а потенцијал оштећења озонског омотача им је једнак нули,

-„**захтијевани ниво изложености**“ - је ниво одређен на основу показатеља просјечне изложености, с циљем смањења штетних утицаја на људско здравље, који треба постићи у заданом раздобљу,

-„**зрак**“ - је зрак у тропосфери који не укључује зрак у затвореном простору.

Члан 4.

(Надлежност)

- (1) Надлежност по овом закону имају органи Федерације БиХ и кантона, јединица локалне самоуправе (општине и градови), привредни субјекти и друга правна и физичка лица.
- (2) Обавезе у циљу превенције, заштите и побољшања квалитета зрака, те ублажавања и прилагођавања на климатске промјене имају федерална и кантонална министарства надлежна за област околиша, просторног уређења, грађења, саобраћаја, енергетике, рударства, индустрије, пољопривреде, привреде и здравства, свако у оквиру својих надлежности.
- (3) Надлежност Федералног министарства околиша и туризма по овом закону (у даљем тексту: Федерално министарство) огледа се у:

утврђивању врсте и стандарда квалитета зрака, успостави федералне мреже мониторинга квалитета зрака, утврђивању категорије квалитета зрака на територији Федерације БиХ, утврђивању услова за мониторинг квалитета зрака, утврђивању оправданости мјерења посебне намјене, обезбјеђењу сарадње између кантона на пољу израде планова квалитета зрака, подузимање потребних радњи у случају прекомјерног загађења зрака, обавјештавање јавности, учешће у провођењу уговорних одредби у области међународних обавеза, прописивање граничних вредности емисије загађујућих материја, доношењу прописа, успостављању и функционисању информационог система, те провођењу управног надзора над одредбама овог Закона.

- (4) Надлежност кантоналних министарстава по овом Закону огледа се у: прописивању строжијих стандарда квалитета зрака од оних утврђених федералним прописом, доношењу прописа из своје надлежности, успостављању мониторинга квалитета зрака, утврђивању оправданости мјерења посебне намјене, изради листе подручја на којима се не може лоцирати ниједно ново постројење за сагоријевање и спаљивање отпада, доношењу и примјени кантоналног плана заштите зрака, доношењу краткорочног акционог/интервентног плана, утврђивању садржаја елабората заштите зрака, вођењу регистра стационарних извора емисија и регистра емисија у зрак, информирању јавности, достављању података потребних за вођење информационог система, те доношењу прописа у складу с одредбама овог Закона.
- 5) Надлежност јединица локалне самоуправе по овом Закону огледа се у успостављању мониторинга квалитета зрака уз сагласност кантона, утврђивању оправданости мјерења посебне намјене, превенцију и регулисање емисија кроз просторно планирање и издавање дозволе из своје надлежности, те додатне надлежности дефинисане кантоналним прописом.
- (6) Привредни субјекти и друга правна и физичка лица који у обављању дјелатности утичу или могу утицати на квалитет зрака дужни су да обезбиједи техничке мјере за спречавање или смањивање емисије у зрак, планирају трошкове смањивања емисија у оквиру инвестиционих и производних трошкова, прате утицај своје дјелатности на квалитет зрака, те обезбиједи мјере заштите у складу са овим Законом и законом којим се уређује област заштите околице.
- (7) Послове заштите квалитета зрака по питању обавеза дефинисаних међународним уговорима и споразумима осигурава Федерално министарство у сарадњи са Министарством вањске трговине и економских односа Босне и Херцеговине.

ПОГЛАВЉЕ II – КВАЛИТЕТ ЗРАКА

Члан 5.

(Загађује материје и стандарди квалитета зрака)

- (1) Врсте загађујућих материја и стандарди квалитета зрака за сваку врсту загађујуће материје у зраку утврђују се подзаконским актом којег доноси Федерално министарство.
- (2) Прописом из става (1) овог члана, у овисности од особина загађујуће материје, утврђују се горње границе оцјењивања, доње границе оцјењивања, граничне вриједности, циљне вриједности, дугорочни циљеви, критични нивои, рокови за достизање граничних и циљних вриједности квалитета зрака, као и прагови упозорења и узбуне, циљна вриједност смањења изложености на националном нивоу, те потребне мјере заштите здравља људи које се при њиховој појави морају подузети.
- (3) У овисности од нивоа и природе загађивања зрака, кантон може прописати додатне, као и строжије стандарде квалитета зрака од стандарда утврђених прописом из става (1) овог члана.
- (4) Граничне и/или циљне вриједности нивоа загађујућих материја у зраку прописане у складу са овим чланом не смију бити прекорачене када се једном постигну.

Члан 6.

(Зоне и агломерације)

- (1) На основу оцјене квалитета зрака, у овисности од утврђене горње и доње границе оцјењивања, територија Федерације БиХ разграничава се на зоне и агломерације квалитета зрака.
- (2) Разграничавање територије Федерације БиХ на зоне и агломерације утврђује се уредбом Владе Федерације Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Влада Федерације БиХ) на приједлог Федералног министарства у сарадњи са Федералним хидрометеоролошким заводом.
- (3) Утврђене зоне и агломерације из става (2) овог члана се преиспитују најмање једном у пет година у складу са подацима о утврђивању прекорачења доње и горње границе оцјењивања за сумпор диоксид, азот-оксид и азотне оксиде, суспендоване честице (PM₁₀ и PM_{2,5}), олово, бензен, угљен моноксид, бензо(а)пирен, кадмијум, арсен и никл, као и са подацима о утврђивању прекорачења дугорочних циљева за озон.
- (4) У случају значајних промјена у активностима које утичу на квалитет зрака, зоне и агломерације се преиспитују у краћем периоду од периода прописаног ставом (3) овог члана.

Члан 7.
(Оцјена квалитета зрака)

- (1) На нивоу Федерације БиХ се оцјењује квалитет зрака у зависности од доње и горње границе оцјењивања, и то:
- а) у свим зонама и агломерацијама у којима ниво загађујућих материја прелази горњу границу оцјењивања за те загађујуће материје, а за оцјењивање квалитета зрака користе се подаци добијени фиксним мјерењима који се могу допуњавати подацима добијеним техникама моделирања и/или индикативним мјерењима,
  - б) у свим зонама и агломерацијама у којима је ниво загађујућих материја испод горње границе оцјењивања установљене за те загађујуће материје, за оцјењивање квалитета зрака може се користити комбинација фиксних мјерења и техника моделирања и/или индикативних мјерења,
  - ц) у свим зонама и агломерацијама у којима је ниво загађујућих материја испод доње границе оцјењивања установљене мјерењима за те загађујуће материје, за оцјењивање квалитета зрака користе се технике моделирања и/или технике процјењивања.
- (2) Изузетно од става (1) тачка ц) овог члана, мјерења се врше и на основим руралним локацијама удаљеним од значајних извора загађења зрака, у циљу обезбјеђења минималних информација о нивоу загађујућих материја.
- (3) Оцјењивање квалитета зрака и управљање квалитетом зрака обавезно је за сумпор диоксид, азот диоксид и азотне оксиде, суспендоване честице (PM₁₀ и PM_{2,5}), олово, бензен, угљен моноксид, бензо(а)пирен, озон, кадмијум, арсен и никл, а и за друге загађујуће материје у циљу усклађивања са релевантним међународним прописима.

Члан 8.
(Категорије квалитета зрака)

- (1) Према нивоу загађености, полазећи од прописаних граничних вриједности, а на основу резултата мониторинга и моделирања, утврђују се сљедеће категорије квалитета зрака:
- а) прва категорија - чист или незнатно загађен зрак гдје нису прекорачене граничне вриједности нивоа ни за једну загађујућу материју,
  - б) друга категорија - загађен зрак гдје су прекорачене граничне вриједности нивоа за једну или више загађујућих материја.
- (2) Категорије квалитета зрака утврђују се једном годишње за протеклу календарску годину.
- (3) Листу категорија квалитета зрака по зонама и агломерацијама на територији Федерације БиХ доноси Федерално министарство и објављује их у „Службеним новинама Федерације БиХ“ и на интернет страницама Владе Федерације БиХ и Федералног министарства.

- (4) Кантони на својој територији могу извршити категоризацију квалитета зрака по подручјима уважавајући додатне критерије утврђене кантоналним прописима.

Члан 9.
(Заштита и унапређење квалитета зрака)

- (1) У зони и/или агломерацији, у којој је утврђено да је квалитет зрака прве категорије, проводе се превентивне мјере ради спречавања загађивања зрака преко граничних вриједности.
- (2) У зони и/или агломерацији, у којој је утврђено да је квалитет зрака друге категорије, проводе се мјере за смањење загађивања зрака ради достизања граничних вриједности, као и смањења до испод граничних вриједности.
- (3) Мјере из ст. (1) и (2) овог члана доносе институције из члана 4. овог Закона, кроз планску и стратешку документацију, свако из своје надлежности.

Члан 10.
(Загађивања из природних извора)

- (1) Федерално министарство једном годишње доноси Листу зона и агломерација у којима су установљена прекорачења граничних вриједности квалитета зрака која потичу из природних извора.
- (2) Листа зона и агломерација из става (1) овог члана доноси се на основу података о концентрацијама и изворима, као и доказа који показују да се ова прекорачења могу приписати природним изворима.
- (3) Федерално министарство прописује начин вођења евиденције о подацима из става (2) овог члана.
- (4) Уколико се прекорачења граничних вриједности могу приписати природним изворима, таква прекорачења не сматрају се прекорачењима у смислу овог Закона.

Члан 11.
(Мониторинг квалитета зрака)

- (1) У циљу ефикасног управљања квалитетом зрака успоставља се јединствени функционални систем праћења и контроле нивоа загађености зрака и одржавања базе података о квалитету зрака (у даљем тексту: Мониторинг квалитета зрака).
- (2) Надлежни органи Федерације БиХ и кантона у оквиру своје надлежности утврђене законом успостављају мониторинг квалитета зрака.

- (3) Јединице локалне самоуправе (општине) могу у сагласности са кантонима успоставити мониторинг квалитета зрака на својој територији у оквиру кантоналне мреже.
- (4) Мониторинг квалитета зрака може вршити и оператер индустријских и енергетских постројења.
- (5) Федерално министарство доноси пропис којим утврђује услове за мониторинг квалитета зрака на територији Федерације БиХ.
- (6) Прописом из става (5) овог члана обавезно се утврђују:
  - а) критерији за одређивање минималног броја мјерних мјеста и локације за узимање узорака у случају фиксних мјерења и у случају да су фиксна мјерења допуњена индикативним мјерењима или поступцима моделирања,
  - б) методологија мјерења и оцјењивања квалитета зрака (референтне методе мјерења и критерији за оцјењивање концентрација),
  - ц) захтјеви у погледу података који се користе за оцјењивање квалитета зрака,
  - д) начин обезбјеђења квалитета података за оцјењивање квалитета зрака (према захтјевима стандарда BAS EN ISO/IEC 17025),
  - е) обим и садржај информација о оцјењивању квалитета зрака.
- (7) Начин умрежавања станица у оквиру мониторинга квалитета зрака прописан је чл. 12. до 16. овог Закона.

Члан 12.
(Мрежа квалитета зрака)

- (1) Системом мониторинга квалитета зрака успоставља се федерална, кантонална и општинска мрежа мјерних станица и/или мјерних мјеста за фиксна мјерења.
- (2) Праћење квалитета зрака може се обављати и намјенски индикативним мјерењима на основу акта надлежног органа за послове заштите околиша када је потребно утврдити степен загађености зрака на одређеном простору који није обухваћен мрежом мониторинга квалитета зрака.

Члан 13.
(Федерална мрежа квалитета зрака)

- (1) За праћење квалитета зрака на нивоу Федерације БиХ успоставља се федерална мрежа мјерних станица и/или мјерних мјеста (у даљем тексту: Федерална мрежа).
- (2) Федерална мрежа финансира се из средстава Буџета Федерације БиХ и намјенских средстава Фонда за заштиту околиша Федерације БиХ.
- (3) Федералну мрежу чине мјерне станице и/или мјерна мјеста за мјерење:

- а) регионалног и прекограничног атмосферског преноса загађујућих материја у зраку и аероседиментима у оквиру међународних обавеза,
- б) квалитета зрака у насељима, индустријским и ненасељеним подручјима,
- ц) квалитета зрака у заштићеним природним добрима и заштићеној околини непокретних културних добара,
- д) квалитета зрака у подручјима под утицајем одређених извора загађивања, укључујући покретне изворе,
- е) алергеног полена.

- (4) Федерална мрежа се успоставља у складу са прописом којим се одређује број и распоред мјерних станица и/или мјерних мјеста у одређеним зонама и агломерацијама, као и обим, врста и учесталост мјерења.
- (5) У случају регионалног и прекограничног атмосферског преноса загађујућих материја у зраку и аероседиментима у оквиру међународних обавеза може се успоставити једна или више заједничких мјерних станица, које обухватају сусједне зоне у нашој и сусједним државама, да би се добила неопходна просторна резолуција.
- (6) Пропис контроле квалитета зрака из става (4) овог члана доноси Влада Федерације БиХ на приједлог Федералног министарства.

Члан 14.
(Надлежност над Федералном мрежом)

- (1) Праћење квалитета зрака у Федералној мрежи врши Федерални хидрометеоролошки завод у складу са својим овлашћењима.
- (2) Федерални хидрометеоролошки завод је надлежан за координацију активности Федералне мреже, те сарађује са другим органима управе који учествују у праћењу квалитета зрака, посебно са органима надлежним за заштиту здравља људи, заштиту природе, праћење метеоролошких услова и друго, као и са органима јединица локалне самоуправе.

Члан 15.
(Кантонална мрежа)

- (1) Кантон на својој територији успоставља кантоналну мрежу мјерних станица и/или мјерних мјеста за праћење квалитета зрака.
- (2) Кантоналну мрежу чине допунска мјерна мјеста које надлежни орган кантона одређује на основу мјерења или поступака процјене за подручја, зоне и агломерације за које нема података о нивоу загађујућих материја, у складу са својим потребама и могућностима.
- (3) Мониторинг квалитета зрака у кантоналној мрежи обавља се према пропису који за своју територију доноси надлежни орган кантона, а који мора бити усклађен са прописом из члана 13. овог Закона.

- (4) Надлежни орган кантона доноси пропис, уз претходну сагласност Федералног министарства, о контроли квалитета зрака на подручју кантона којим се одређује број и распоред мјерних станица и/или мјерних мјеста у одређеним зонама и агломерацијама, као и обим, врста и учесталост мјерења.
- (5) Кантонална мрежа се финансира из буџета кантона.

Члан 16.
(Општинска мрежа)

- (1) Општина на својој територији може успоставити општинску мрежу мјерних станица и/или мјерних мјеста за праћење квалитета зрака уз сагласност кантона.
- (2) Мониторинг квалитета зрака у општинској мрежи обавља се према пропису који за своју територију доноси надлежни орган кантона, а који мора бити усклађен са прописом из члана 13. овог Закона.

Члан 17.
(Послови које обављају надлежни органи кантона и општине)

- (1) Средства за реализацију програма контроле квалитета зрака у кантоналној и општинској мрежи обезбјеђују се из буџета кантона и општине, те из средстава трансферираних према кантонима остварених радом Фонда за заштиту околиша Федерације БиХ.
- (2) Надлежни орган кантона обавља координацију свих активности кантоналне и општинске мреже.
- (3) Надлежни орган кантона и општине обавља послове праћења квалитета зрака директно или преко овлаштеног правног лица.
- (4) Надлежни орган кантона и општине може да овласти правно лице да прати рад аутоматских станица, те прикупља и обрађује податке добијене контролом квалитета зрака у кантоналној и општинској мрежи.
- (5) Надлежни орган кантона и општине дужан је да податке о резултатима мониторинга квалитета зрака јавно објави и достави Федералном хидрометеоролошком заводу.

Члан 18.
(Мјерења посебне намјене)

- (1) У случају да постоји основана сумња да је дошло до загађености зрака које може нарушити здравље људи и/или околиш, морају се обавити намјенска мјерења нивоа загађујућих материја.
- (2) Федерално министарство, односно надлежни кантонални орган или орган јединице локалне самоуправе (општине) утврђује оправданост основане

сумње из става (1) овог члана и доноси одлуку о мјерењима посебне намјене која садржи начин и рокове мјерења, као и врсту загађујућих материја које је потребно мјерити.

- (3) Мјерења посебне намјене Федерално министарство, односно надлежни кантонални орган или орган јединице локалне самоуправе (општине) обавља преко надлежних органа или овлаштеног правног лица.

Члан 19. (Достава података о квалитету зрака)

- (1) Надлежни орган кантона, јединице локалне самоуправе (општине) и овлаштена правна лица дужни су да податке о квалитету зрака добијене контролом квалитета зрака из кантоналне и локалне мреже, као и резултате мјерења посебне намјене, достављају Федералном хидрометеоролошком заводу до 15-ог у мјесецу за претходни мјесец, а годишњи извјештај најкасније 60 дана од дана истека календарске године за претходну годину.
- (2) Федерални хидрометеоролошки завод, надлежни орган кантона, јединице локалне самоуправе (општине) и овлаштена правна лица дужни су да податке из става (1) овог члана учине доступним јавности и објаве у средствима јавног информисања, електронским медијима, као и на својим интернет страницама.
- (3) Подаци из става (1) овог члана користе се за оцјењивање квалитета зрака, као и за израду извјештаја о стању квалитета зрака Федерације БиХ и саставни су дио информационог система о квалитету зрака.

ПОГЛАВЉЕ III - ПЛАНИРАЊЕ

Члан 20. (Инструменти политике и планирања заштите зрака)

- (1) Инструменти политике и планирања заштите зрака су:
- а) Федерална стратегија заштите околиша и Акциони план заштите околиша дефинисани Законом о заштити околиша, у дијелу који се односи на област заштите зрака,
  - б) кантонални план заштите околиша у дијелу који се односе на област заштите зрака,
  - ц) кантонални план квалитета зрака,
  - д) кантонални краткорочни акциони/интервентни план,
  - е) Државни програми, планови и извјештаји који се доносе ради провођења међународних обавеза Босне и Херцеговине.
- (2) Федерална стратегија заштите околиша и Акциони план заштите околиша у дијелу који се односи на област заштите зрака, кантонални план заштите околиша, планови квалитета зрака и интервентни планови доносе се у циљу очувања и побољшања квалитета зрака и избјегавања, спречавања или смањења штетних посљедица по здравље људи и/или околиш..

- (3) Државни програми, планови и извјештаји израђују се у циљу имплементације међународних обавеза дефинисаних међународним споразумима, конвенцијама и протоколима.

Члан 21.

(Израда просторних планова, урбанистичких планова и детаљних планских докумената)

- (1) Приликом израде просторних планова, урбанистичких планова и детаљних планских докумената мора се водити рачуна о заштити и осигурању квалитета зрака.
- (2) Ниједан план не може бити донесен уколико није усклађен са инструментима политике и планирања из члана 20. став (1) овог Закона.
- (3) Кантонално министарство надлежно за област околиша израђује листу подручја на којима се не може лоцирати ниједан нови тачкасти извор емисија, што се посебно односи на постројења за сагоријевање и постројења за спаљивање отпада.
- (4) У подручјима из става (3) овог члана се не може вршити ни значајније проширење постојећих дјелатности.
- (5) Код израде докумената из става (1) овог члана, при одређивању локација за нове тачкасте изворе емисија загађујућих материја, обавезна пажња се посвећује заштити вентилационих коридора и квалитету зрака неког густо или стално насељеног подручја.
- (6) Локација, величина и карактеристике вентилационих коридора одређују се метеоролошком студијом и моделирањем струјања зрака у карактеристичним ситуацијама.

Члан 22.

(Планови квалитета зрака)

- (1) Стратешки документ из члана 20. став (1) тачка а) овог Закона доноси Парламент Федерације БиХ, на период од најмање седам година, у складу са одредбама члана 46. Закона о заштити околиша („Службене новине Федерације БиХ“, број:15/21).
- (2) Садржај стратешког документа се усклађује са другим општим и секторским плановима и политикама.
- (3) Кантонални план заштите околиша дефинисан чланом 47. Закона о заштити околиша садржи детаљне планове заштите зрака за ниво кантона.
- (4) У случајевима прекорачења једне или више загађујуће материје кантон доноси кантонални план квалитета зрака.

- (5) У случајевима прекорачења прагова упозорења или прагова узбуне једне или више загадујућих материја, кантон доноси краткорочни акциони/интервентни план.

Члан 23.

(Садржај стратешких докумената)

- (1) Стратешким документом се обезбјеђују услови за успостављање институционалног система на основу којег се предузимају мјере за избјегавање, спречавање или смањење загађења зрака и штетних посљедица по здравље људи и/или околиш у цјелини. Поред мјера заштите зрака, ова стратегија обухвата и проблематику климатских промјена.
- (2) Стратешки документ обавезно садржи:
- а) опште информације (податке о локацијама, климатске и топографске податке, број становника, мјерне станице и/или мјерна мјеста),
  - б) кључне елементе за процјену тренутног стања квалитета зрака,
  - ц) циљеве који треба да се постигну,
  - д) активности које је потребно предузети ради постизања задатих циљева,
  - е) носиоце активности,
  - ф) дугорочне и краткорочне мјере за спречавање, ублажавање и контролу загађивања зрака,
  - г) временски оквир у којем ће се пренијети захтјеви квалитета зрака који се примјењују у Европској унији,
  - х) временски оквир за постизање задатих циљева који се тичу квалитета зрака,
  - и) захтјеве за интегрисањем циљева и мјера заштите квалитета зрака у друге секторске политике,
  - ј) мјере ублажавања и прилагођавања на климатске промјене,
  - к) начин извјештавања о реализацији стратегије,
  - л) поступке евалуације извјештаја,
  - м) разлоге за преиспитивање и кориговање стратешких одређења,
  - н) приказ извора и начина кориштења средстава и других ресурса неопходних за реализацију стратешких циљева.

Члан 24.

(Извјештај о реализацији стратешког документа)

- (1) Влада Федерације БиХ подноси извјештај о реализацији стратешког документа Парламенту Федерације БиХ сваке двије године у складу са одредбама члана 45. Закона о заштити околиша („Службене новине Федерације БиХ“, број:15/21).
- (2) Извјештај из става (1) овог члана ставља се на увид јавности путем интернет странице Федералног министарства, а мишљење јавности узима се у обзир приликом доношења одлуке о преиспитивању и кориговању стратешких одређења.

Члан 25.
(Кантонални план квалитета зрака)

- (1) Кантон доноси План квалитета зрака у зонама и агломерацијама у којима је зрак друге категорије, односно када загађеност зрака превазилази ефекте мјера које се предузимају, односно када је угрожен капацитет околиша или постоји стално загађивање зрака на одређеном простору, са циљем да се постигну одговарајуће граничне вриједности или циљне вриједности утврђене актом из члана 5. овог Закона.
- (2) План из става (1) овог члана доноси се на основу оцјене стања квалитета зрака и обухвата све главне загађујуће материје и главне изворе загађивања зрака који су довели до загађености.
- (3) Изузетно од става (1) овог члана, надлежни орган кантона не доноси План квалитета зрака у случају прекорачења из члана 10. овог Закона, осим у случају да се прекорачења могу приписати и другим изворима суспендованих честица PM_{10} .
- (4) Ако зоне или агломерације из става (1) обухватају територију више од једног кантона, кантони у обухвату исте зоне или агломерације дужни су сарађивати приликом израде планова квалитета зрака с циљем хармонизације мјера.
- (5) Федерално министарство даје мишљење на планове квалитета зрака из става (1) овог члана, у фази њихове припреме.
- (6) Федерално министарство обезбјеђује сарадњу кантона на изради планова квалитета зрака у случају из става (4) овог члана.
- (7) Сарадња из става (6) овог члана одвија се у складу са одредбама Закона о организацији органа управе у Федерацији Босне и Херцеговине („Службене новине Федерације БиХ“, број: 35/05).

Члан 26.
(Садржај планова квалитета зрака)

- (1) Планови квалитета зрака из члана 25. овог Закона садрже:
  - а) податке о локацији (подручју) повећане загађености,
  - б) основне информације о зони и агломерацији,
  - ц) податке о врсти и степену загађености,
  - д) податке о извору загађења,
  - е) анализу ситуације и фактора који су утицали на појаву прекорачења,
  - ф) детаље о мјерама или пројектима побољшања који су постојали прије ступања на снагу овог закона,
  - г) детаље о мјерама или пројектима који су примијењени са циљем смањења загађености након ступања на снагу овог Закона,
  - х) детаље о мјерама или пројектима који се планирају у дугорочном периоду,
  - и) органе надлежне за развој и спровођење плана,

- j) листу докумената, публикација и слично, којима се поткрепљују подаци наведени у плану,
  - к) ограничења у погледу кориштења горива.
- (2) Планови квалитета зрака могу да садрже и мјере прописане краткорочним акционим/интервентним плановима из члана 28. овог Закона.
  - (3) У случају прекорачења оних граничних вриједности за које је рок за постизање већ истекао, плановима квалитета зрака утврђују се одговарајуће мјере како би се скратио период прекорачења.
  - (4) Плановима квалитета зрака могу се утврдити специфичне мјере намијењене заштити осјетљивих група становништва, посебно дјеце.

Члан 27.

(Краткорочни акциони/интервентни план)

- (1) Надлежни орган кантона доноси краткорочни акциони/интервентни план у дијелу зоне или агломерације која се налази на њиховој територији у случају да:
  - а) постоји опасност да нивои загађујућих материја у зраку прекораче једну или више концентрација опасних по здравље људи утврђених прописом из члана 5. став (2) овог Закона, или
  - б) постоји опасност да се прекорачи концентрација приземног озона опасна по здравље људи, ако надлежни орган процијени, узимајући у обзир географске, метеоролошке и економске услове, да постоји значајан потенцијал да се смањи ризик, трајање и озбиљност таквог прекорачења
- (2) Краткорочни акциони/интервентни планови могу се, ради заштите здравља људи и/или околиша по потреби, донијети и у случају ако постоји опасност од прекорачења једне или више граничних или циљних вриједности за поједине загађујуће материје које су утврђене актом из члана 5. овог Закона.
- (3) Ако зоне или агломерације из става (1) овог члана обухватају територију више од једног кантона, кантони у обухвату исте зоне или агломерације дужни су сарађивати приликом израде интервентних планова с циљем хармонизације мјера.
- (4) Краткорочни акциони/интервентни план кантона, из става (3) овог члана мора, у случајевима утицаја на територији другог кантона, садржавати мјере које се подузимају у случају активирања плана са механизмима обавезности примјене мјера.
- (5) Мјере из краткорочних акционих/интервентних планова контролишу надлежне инспекције и други органи у складу са кантоналним прописом.
- (6) Федерални хидрометеоролошки завод БиХ даје процјену да постоји индикација о преносу загађујућих материја преко граница кантона и зона.

- (7) Федерално министарство обезбјеђује сарадњу кантона на изради планова у случају из става (3) овог члана.
- (8) Сарадња из става (6) овог члана одвија се у складу са одредбама Закона о организацији органа управе („Службене новине Федерације БиХ“, број: 35/05).

Члан 28.

(Садржај краткорочног акционог/интервентног плана)

- (1) Краткорочни акциони/интервентни планови из члана 27. овог Закона садрже обавезно мјере које се краткорочно предузимају у циљу смањења ризика или трајања таквог прекорачења.
- (2) Краткорочним акционим/интервентним планом из става (1) овог члана могу се, у зависности од сваког појединачног случаја, подузети дјелотворне мјере за контролу активности које доприносе настанку опасности од прекорачења одговарајућих граничних или циљних вриједности или концентрација опасних по здравље људи и по потреби привремено зауставити наведене активности.
- (3) Краткорочним акционим/интервентним планом могу се предвидјети мјере у вези са саобраћајем моторних возила, у складу са посебним законом, радовима на изградњи, радом индустријских постројења, употребом производа који садрже загађујуће материје и гријањем домаћинстава, као и специфичне активности намијењене заштити осјетљивих група становништва, нарочито дјеце.

Члан 29.

(Транспарентност краткорочних акционих/интервентних планова)

Краткорочни акциони/интервентни планови и информације о начину на који ће се примјењивати морају бити доступни јавности и заинтересованим организацијама, као што су организације које се баве заштитом околиша, организације које заступају интересе осјетљивих група становништва, здравствене организације и удружења привредника.

Члан 30.

(Прекогранично загађивање зрака)

- (1) Надлежни орган кантона одмах обавјештава Федерално министарство уколико се било која гранична вриједност, критични ниво, граница толеранције, циљна вриједност и дугорочни циљ, концентрација опасна по здравље људи или концентрација о којој се извјештава јавност прекорачи због значајног прекограничног преноса зраком загађујућих материја или њихових прекурсора.
- (2) Федерално министарство у случају из става (1) овог члана, по потреби, предузима заједничке активности са надлежним органима на нивоу државе и са надлежним органима на нивоу друге државе, као што су припрема

заједнички координираног плана квалитета зрака и/или припрема и примјена краткорочног акционог плана за сусједне зоне у нашој и сусједним земљама и размјена потребних информација.

- (3) У случају прекорачења концентрације опасне по здравље људи и концентрације о којој се извјештава јавност у зонама или агломерацијама у близини ентитетске границе, Федерално министарство путем надлежног органа на нивоу државе у најкраћем року о томе обавјештава надлежни орган сусједне државе.
- (4) Федерално министарство информише јавност у случајевима из ст. (1) и (2) овог члана.

Члан 31.

(Имплементација међународних уговора на пољу заштите квалитета зрака)

Федерално министарство учествује у активностима на изради докумената дефинисаних чланом 20. став (1) тачка е) овог Закона с циљем имплементације одредби међународних уговора на пољу заштите квалитета зрака.

ПОГЛАВЉЕ IV - МЈЕРЕ ЗА ПОБОЉШАЊЕ КВАЛИТЕТА ЗРАКА

Члан 32.

(Мјере за спречавање и смањење загађивања зрака)

- (1) Дјелотворна заштита и побољшање квалитета зрака осигурава се примјеном начела одрживог развоја, начела цјелокупног приступа и примјеном најбољих расположивих техника, техничких рјешења и мјера.
- (2) У циљу спречавања и смањења загађивања зрака и побољшање квалитета зрака подузимају се слиједеће мјере:
  - а) усклађивањем просторних планова са програмима заштите зрака, односно цјеловитим планирањем,
  - б) прописивање граничних вриједности емисија загађујућих материја из стационарних извора загађивања,
  - ц) примјеном мјера заштите зрака утврђених у процедурама процјене утицаја на околиш и околиној дозволи у складу са одредбама Закона о заштити околиша,
  - д) примјеном мјера утврђених у урбанистичкој сагласности, односно грађевинској дозволи коју издаје надлежни орган кантона или локалне самоуправе када извор емисије није предмет процјене утицаја на околиш нити прибављања околиноске дозволе,
  - е) потицањем примјене мјера чистије производње, обновљивих извора енергије и околиноски прихватљивијих видова транспорта,
  - ф) потицањем провођења мјера енергијске ефикасности,
  - г) прописивање граничних вриједности емисија загађујућих материја из покретних извора загађивања,

- х) усклађивање са максималним националним емисијама након њиховог утврђивања за поједине загађујуће материје,
- и) прописивање дозвољених количина појединих загађујућих материја у одређеним производима (горива, боје...),
- ј) смањење емисија стакленичких гасова,
- к) постепено смањивање употребе супстанци које оштећују озонски омотач,
- л) провођење мјера из акционих планова за побољшање квалитета зрака и краткорочних акционих /интервентних планова.

(3) Мјере заштите зрака из става (2) тачка д) овог члана утврђују се елаборатом заштите зрака којег израђује овлаштена правна особа за послове израде студија утицаја на околиш у складу са Законом о заштити околиша („Службене новине Федерације БиХ“, број:15/21).

(4) Садржај елабората из става (3) овог члана минимално мора садржавати податке о начину загријавања простора, информацију о постојању котловнице, податке о броју котлова и капацитету, врсти и потрошњи горива, опису система мониторинга, опису технолошких процеса, те мјерама спречавања и контроле емисије у зрак. Детаљан садржај елабората уређују кантони.

Члан 33.

(Граничне вриједности емисија из стационарних извора и мониторинг емисија)

- (1) Федерално министарство посебним прописом утврђује мјере за спречавање и смањење загађивања зрака и побољшање квалитета зрака које садрже:
- а) граничне вриједности емисије загађујућих материја у зрак из стационарних извора загађивања, осим постројења за сагоријевање,
  - б) начин, поступак, учесталост и методологију мјерења емисије загађујућих материја,
  - ц) критеријуме за успостављање мјерних мјеста на испусту за мјерење емисије,
  - д) поступак вредновања резултата мјерења емисије и усклађеност са прописаним нормативима,
  - е) садржај извјештаја о извршеним мјерењима емисије и билансу емисије,
  - ф) начин прорачуна емисија и достављања података о емисијама за потребе информационог система и рокове достављања података.
- (2) Прописом из става (1) овог члана, за постојеће изворе загађивања зрака, у изнимним случајевима, прописују се дозвољена прекорачења граничних вриједности емисије одређених загађујућих материја и одређује рок у коме се те вриједности морају смањити на ниво граничних вриједности емисије.
- (3) На подручју гдје је утврђена друга категорија квалитета зрака, надлежни орган може захтијевати строжије граничне вриједности емисија.

Члан 34.

(Граничне вриједности емисија из постројења за сагоријевање и мониторинг емисија)

Федерално министарство прописује граничне вриједности емисије загађујућих материја из постројења за сагоријевање, имајући у виду, врсту, капацитет, старост, планирани радни вијек постројења и гориво које се у њему користи, методе и начин мјерења емисије загађујућих материја, критеријуме за избор мјерних мјеста, начин провјере тачности мјерења (контролна мјерења и калибрација), начин обраде резултата мјерења, начин прорачуна и рокове за достављање података и поступак одређивања укупне годишње емисије из постројења за сагоријевање.

Члан 35.

(Велика постројења за сагоријевање)

Велика постројења за сагоријевање која су обухваћена Националним планом смањења емисија загађујућих материја за Босну и Херцеговину, постепено смањују емисије сумпор-диоксида (SO₂), азотних оксида (NO_x) и чврстих честица, у складу са Уговором о успостави Енергетске заједнице („Службени гласник БиХ-Међународни уговори“, број: 9/06) и актима донесеним за његово провођење.

Члан 36.

(Квалитет течних горива)

- (1) Квалитет течних горива регулисан је актом Вијећа Министара Босне и Херцеговине и прописом у надлежности Федералног министарства енергије, рударства и индустрије.
- (2) На подручју Федерације БиХ, тешка уља код којих садржај сумпора прелази 1,00 % масе, не могу бити кориштена као горива за постројења за сагоријевање од 01. јануара 2010. године.
- (3) Дизел-горива која се користе за моторна возила и бродове не могу бити кориштена као горива од:
  - а) 1. јануара 2010. године уколико је садржај сумпора већи од 0,20% њихове масе,
  - б) 1. јануара 2015. године уколико је садржај сумпора већи од 0,10 % њихове масе.
- (4) Ограничења из ст. (2) и (3) овог члана у одређеним течним нафтним дериватима се не примјењују на:
  - а) горива намјењена преради прије финалног сагоријевања,
  - б) горива која ће бити прерађена у рафинеријској индустрији.
- (5) Горива за моторна возила морају бити у складу са стандардима квалитета које је објавио Институт за стандардизацију БиХ.
- (6) Забрањено је стављање на тржиште и промет оловног бензина.

Члан 37.

(Емисије испарљивих органских једињења приликом складиштења и дистрибуције горива)

- (1) Техничке стандарде заштите зрака од емисије испарљивих органских једињења које настају складиштењем, претакањем и дистрибуцијом горива прописује Федерално министарство у сарадњи са Федералним министарством енергије, рударства и индустрије .
- (2) Прописом из става (1) овог члана утврђују се технички стандарди за уређаје за складиштење и претакање горива на терминалима и бензинским станицама, као и за цистерне које се користе за превоз горива од једног терминала до другог или од терминала до бензинске станице, те рокови за њихово постизање.

Члан 38.

(Емисије испарљивих органских једињења приликом кориштења растварача)

- (1) Правно лице и оператер који у свом производном процесу користи органске раствараче дужан је да примењује мјере у циљу смањења вриједности емисије испарљивих органских једињења испод прописаних вриједности.
- (2) Федерално министарство доноси пропис којим се уређује:
  - а) поступак за спречавање или смањивање директних или индиректних посљедица емисија испарљивих органских једињења на околиш, а посебно емисија у зрак,
  - б) граничне вриједности емисија испарљивих органских једињења из постројења и активности које користе органске раствараче,
  - ц) захтјеви за постројења која та једињења користе,
  - д) шеме за смањење емисија испарљивих органских једињења.
- (3) Шема за смањење емисија испарљивих органских једињења је прописани алтернативни начин смањења емисија испарљивих органских једињења.

Члан 39.

(Емисије из кућних ложишта)

- (1) Емисија из кућних ложишта и квалитет горива за ову намјену, регулише се у складу са стандардима усвојеним од стране Института за стандардизацију Босне и Херцеговине (БАС), а у зависности од намјене и капацитета.
- (2) Стандарди по којима се користе и инсталирају пећи и котлови за кућна ложишта су:
  - а) пећи које се налазе у просторијама које се грију,
  - и. БАС ЕН 14785 - Гријалице за загријавање простора на чврсто гориво – Захтјеви методе испитивања (камини за гријање на пелет снаге до 50 kW)

- ии. БАС ЕН 12815 Пећи на чврсто гориво – Захтјеви и методе испитивања (пећи ручно ложење, примарна намјена кухање, секундарно гријање)
- б) котлови који се налазе у засебним котловницама,
- и. БАС ЕН 303-5 - Топловодни котлови – Део 5, Топловодни котлови за чврста горива, ручно и аутоматски пуњени, називне топлотне снаге до 500 kW -
1. Терминологија, посебни захтјеви, испитивање и означавање (котао који се монтира у котловницу)
- (3) Горива која се користе у овој врсти ложишта морају да имају сљедеће карактеристике:
- а) пелет који се ставља у промет на подручју Федерације БиХ мора да има минимално класу квалитета А2, или класу еквивалентну класи А2,
- б) угаљ који се ставља у промет и/или употребу на подручју Федерације БиХ мора да има укупни садржај горивог сумпора испод 1% и топлотну моћ већу од 12.000 kJ/kg,
- ц) огрјевно дрво које се ставља у промет и/или употребу мора да има мање од 25% влаге.
- (4) Забрањено је стављање у промет пећи и котлова који не задовољавају захтјеве из става (2) овог члана.
- (5) Остала горива, чији квалитет није дефинисан овим Законом, морају бити у складу са типским одобрењем произвођача пећи, камина, или котла за које се гориво користи.
- (6) Контролу кућних ложишта дефинишу кантони својим прописима.

Члан 40. (Боје и лакови)

- (1) У циљу смањења емисија испарљивих органских једињења из боја и лакова прописују се максимално дозвољени садржај појединих испарљивих органских једињења у бојама и лаковима.
- (2) Максимално дозвољени садржај испарљивих органских једињења у бојама и лаковима утврђује се прописима којима се уређује област хемикалија у Федерацији БиХ.

Члан 41. (Покретни извори загађивања)

- (1) Покретни извори загађивања могу се користити и стављати у промет ако загађујуће материје у издувним гасовима из тих извора не прелазе граничне вриједности емисије утврђене техничким прописима.
- (2) Емисије из покретних извора загађивања контролишу се приликом редовног, ванредног и контролног техничког прегледа, у складу са

одговарајућим техничким прописом и законом којим се уређује безбједност саобраћаја.

Члан 42.

(Усклађивање са максималним националним емисијама након њиховог утврђивања за поједине загађујуће материје)

- (1) На нивоу Босне и Херцеговине у складу са међународним уговорима утврђују се максималне националне емисије за ацидификујуће и еутрофикујуће загађујуће материје и прекурсоре озона, и то за, сумпордиоксид (SO_2), азотне оксиде (NO_x), испарљива органска једињења и амонијак (NH_3), у циљу унапређења и заштите околиша и здравља људи од штетног дјеловања ацидификације, еутрофикације и приземног озона, а ради постизања дугорочних циљева који подразумевају одржавање критичних нивоа и заштиту становништва.
- (2) Ради праћења емисија из става (1) овог члана са подручја Федерације БиХ успоставља се Инвентар емисија и пројекције емисија.
- (3) Федерални хидрометеоролошки завод води Инвентар емисија и пројекције емисија из става (2) овог члана за подручје Федерације БиХ.
- (4) Федерално министарство прописује методологију за израду Инвентара емисија и пројекције емисија и начин прикупљања података.

Члан 43.

(Емисије стакленичких гасова)

- (1) Стакленички гасови су, угљен-диоксид (CO_2), метан (CH_4), азотсубоксид (N_2O), флуороугљоводоници (HFCs), перфлуороугљеници (PFCs) и сумпорхексафлуорид (SF_6).
- (2) Спречавање и смањење загађивања зрака које утиче на промјену климе проводи се:
  - а) примјеном мјера за смањење емисија стакленичких гасова,
  - б) праћењем емисија стакленичких гасова из извора и праћењем одстрањених количина ових гасова путем понора.
- (3) Мјере из става (2) тачка а) овог члана реализују се:
  - а) развојем и кориштењем чистијих технологија којима се спријечава или смањује емисија стакленичких гасова,
  - б) подстицањем кориштења обновљивих извора енергије,
  - ц) подстицањем околишки прихватљивијег транспорта,
  - д) подстицањем енергијске ефикасности,
  - е) активностима којима се повећава одстрањивање стакленичких гасова из атмосфере.
- (4) Мјере из става (2) тачка а) овог члана могу се проводити у оквиру механизма чистог развоја и облажавања климатских промјена дефинисаних Одлуком Вијећа министара о оснивању овлаштеног органа за провођење пројеката Механизма чистог развоја Кјото протокола Оквирне конвенције Уједињених нација о промјени климе

(„Службени гласник Босне и Херцеговине“, бр. 102/10 и 45/15) и проведбеним актима на нивоу Федерације БиХ.

Члан 44.

(Механизам мониторинга и извјештавања о емисијама стакленичких гасова)

- (1) У циљу међународног извјештавања Босне и Херцеговине, по основу чланства у међународним уговорима, воде се подаци о емисијама и одстрањеним количинама стакленичких гасова из члана 67. став (2) тачка ц) овог Закона што чини Инвентар емисије стакленичких гасова.
- (2) Федерални хидрометеоролошки завод води Инвентар емисија стакленичких гасова са подручја Федерације БиХ по основу података о емисијама и одстрањеним количинама стакленичких гасова.
- (3) Министарства и други федерални органи управе надлежни за послове заштите околиша, енергетике, привреде, пољопривреде, шумарства, вода, службене статистике, те јавна предузећа из наведених области који прикупљају или посједују податке о дјелатностима по секторима којим се испуштају или уклањају стакленички гасови потребни за вођење Инвентара емисије стакленичких гасова, као и за потребе извјештавања из члана 69. овог Закона, морају те податке доставити Федералном хидрометеоролошком заводу.
- (4) Подаци из става (3) овог члана достављају се без накнаде до краја децембра текуће године за претходну календарску годину.
- (5) Субјекти из става (3) овог члана дужни су да посебним актом именују лица која ће обављати послове у вези са достављањем и провјером података о дјелатностима којим се испуштају или уклањају стакленички гасови.
- (6) Федерално министарство прописује методологију вођења Инвентара емисије стакленичких гасова и начин прикупљања података.
- (7) Подаци из става (4) овог члана су јавни.

Члан 45.

(Обавеза оператора извора стакленичких гасова)

Федерално министарство проведбеним прописом дефинише оператере који подлијежу обавези мониторинга и/или извјештавања о емисијама стакленичких гасова, методологију мониторинга, верификације и извјештавања о емисијама стакленичких гасова, као и обим и начин доставе података за извјештавање.

Члан 46.

(Супстанце које оштећују озонски омотач и замјенске супстанце)

- (1) Услови и начин постепеног смањивања потрошње супстанци које оштећују озонски омотач и замјенских супстанци у Босни и Херцеговини и њихово постепено искључивање из употребе, уз дефинисање услова

за увоз, извоз и стављање у промет тих супстанци и производа који их користе, прописани су актом Вијећа министара БиХ који уређује начин провођења међународног уговора у области заштите озонског омотача.

- (2) Федерално министарство прописује поступање са супстанцама које оштећују озонски омотач и замјенским супстанцама, као и новим контролисаним супстанцама, поступање са производима који садрже или су помоћу тих супстанци произведени, начин провјере испуштања и контроле емисија ових супстанци, поступање са тим супстанцама након престанка употребе производа и опреме који их садрже, начин њиховог прикупљања, обнављања, обраде и трајног одлагања, начин означавања производа који садржи ове супстанце и вођење регистра истих, детаљне услове које морају испунити правна лица и предузетници који обављају дјелатност уградње, одржавања и/или сервисирања производа и опреме и поступак издавања претходне сагласности у процедури издавања дозволе за увоз/извоз супстанци које оштећују озонски омотач и замјенских супстанци, те накнаде за стављање на тржиште супстанци које оштећују озонски омотач и замјенских супстанци.

Члан 47.

(Руковање са супстанцама које оштећују озонски омотач и/или замјенским супстанцама)

- (1) За обављање дјелатности уградње, одржавања и/или сервисирања производа и опреме која садржи супстанце које оштећују озонски омотач или замјенске супстанце, контроле испуштања и емисије, те обнављања ових супстанци прибавља се дозвола од стране Федералног министарства.
- (2) Дозвола из става (1) овог члана издаје се правном лицу или предузетнику који испуњава сљедеће услове:
  - а) да је регистровано за обављање дјелатности из става (1) овог члана,
  - б) да запошљава најмање једно стручно оспособљено лице на начин прописан чланом 48. овог Закона које рукује супстанцама које оштећују озонски омотач и/или замјенским супстанцама, те
  - ц) да посједује опрему за обављање дјелатности за које се издаје дозвола.
- (3) Федерално министарство може захтијевати и додатне податке, информације или документацију за издавање дозволе као потврду о испуњавању услова из става (2) овог члана.
- (4) Дозвола се издаје на период од пет година и иста може обухватати једну или више дјелатности из става (1) овог члана.
- (5) Ако правно лице или предузетник има једну или више организационих јединица (пословних јединица или издвојених пословних простора), дозвола из става (1) овог члана се односи и на сваку организациону јединицу за коју се утврди да испуњава услове из става (2) овог члана.

- (6) Федерално министарство објављује на својој интернет страници списак правних лица и предузетника којима је издата дозвола са идентификованим дјелатностима за које се издаје дозвола.

Члан 48.

(Стручно оспособљавање за руковање супстанцама које оштећују озонски омотач и/или замјенским супстанцама)

- (1) Стручно оспособљавање за руковање супстанцама које оштећују озонски омотач и/или замјенским супстанцама врше јавне високошколске установе које морају имати на располагању сљедеће:
- а) одговарајући простор за извођење теоријске наставе,
  - б) техничку опрему и наставна средства за извођење теоријске и практичне наставе, и
  - ц) квалификоване стручне предаваче одговарајуће стручне спреме и образовног степена потребног за извођење наставе.
- (2) Стручно оспособљавање могу да врше научноистраживачки и истраживачко-развојни институти уколико испуњавају услове из става (1) овог члана.
- (3) Институције из ст. (1) и (2) овог члана морају прибавити одобрење Федералног министарства за обављање стручног оспособљавања.
- (4) Одобрење из става (3) овог члана је управни акт и издаје се на период од пет година.
- (5) Федерално министарство прописује детаљније услове које морају испуњавати установе које врше стручно оспособљавање, те начин и поступак стручног оспособљавања, провјере знања и издавања увјерења о стручној оспособљености.

Члан 49.

(Забране)

На територији Федерације БиХ забрањује се:

- а) производња супстанци које оштећују озонски омотач,
- б) стављање у промет супстанци које оштећују озонски омотач и замјенских супстанци без прибављене дозволе о увозу,
- ц) стављање у промет на мало супстанци које оштећују озонски омотач и замјенских супстанци, односно забрана продаје купцима који немају прибављену дозволу из члана 47. овог Закона,
- д) стављање у промет нових производа и опреме који садрже супстанце које оштећују озонски омотач,
- е) испуштање супстанци које оштећују озонски омотач и замјенских супстанци у околиш,
- ф) пуњење производа и опреме који садрже замјенске супстанце супстанцама које оштећују озонски омотач,
- г) испирање супстанцама које оштећују озонски омотач,
- х) стављање у промет супстанци које оштећују озонски омотач и замјенских супстанци у резервоарима/цилиндрима за једнократну употребу,

- и) стављање у промет кориштених производа и опреме који садрже супстанце које оштећују озонски омотач.

Члан 50.

(Постојане органске загађујуће материје)

- (1) Подаци о ненамјерно испуштеним постојаним органским загађујућим материјама чине Инвентар о ненамјерно испуштеним дуготрајним органским загађујућим материјама који води Федерални хидрометеоролошки завод.
- (2) Подаци из става (1) овог члана су јавни.
- (3) Федерално министарство прописује изворе и методологију израде Инвентара из става (1) овог члана.

Члан 51.

(Мјере превенције и санације)

- (1) Постројење се пројектује, гради и/или производи, опрема, користи и одржава тако да не испушта загађујуће материје у зрак у количини већој од граничних вриједности емисије, изузев у случајевима из члана 33. став (2) овог Закона.
- (2) Уколико дође до квара уређаја којима се обезбјеђује провођење прописаних мјера заштите или до поремећаја технолошког процеса, услјед чега долази до прекорачења граничних вриједности емисије, оператер је дужан да квар или поремећај отклони, односно прилагоди рад насталој ситуацији или да обустави технолошки процес како би се емисија свела на дозвољене границе у најкраћем року.
- (3) У случају прекорачења граничних вриједности нивоа загађујућих материја у зраку оператер је дужан, када то уочи или по налогу надлежног инспектора, одмах да предузме техничко-технолошке мјере или да обустави технолошки процес како би се концентрације загађујућих материја свеле на прописане граничне вриједности.
- (4) Оператер стационарног извора загађивања, код кога се у процесу обављања дјелатности могу емитовати гасови непријатног мириса, дужан је да примјењује мјере које ће довести до редукције мириса иако је концентрација емитованих материја у отпадном гасу испод граничне вриједности емисије.

Члан 52.

(Мониторинг емисија и обавезе оператера)

- (1) Оператер, чија емисија у зрак из стационарног извора подлијеже ограничењу, а према прописима из чл. 33. и 34. овог Закона обвезник континуираног мониторинга емисија у зрак, дужан је да:
  - а) у оквиру поступка исхођења околине дозволе достави податке о стационарном извору према Федералном министарству,
  - б) обезбједи редовни мониторинг емисије путем континуираних мјерења емисије, за одређене загађујуће материје и/или изворе

- загађивања, самостално односно путем аутоматских уређаја за континуирано мјерење,
- ц) обезбиједи редовно одржавање и контролу мјерних уређаја,
  - д) води евиденцију о обављеним мјерењима са подацима о мјерним мјестима и резултатима мјерења, те да доставља податке у форми прописаног извјештаја Федералном министарству,
  - е) води евиденцију о врсти, количини и квалитету сировина, као и отпада код процеса који укључују спаљивање отпада,
  - ф) води евиденцију о раду уређаја за спречавање или смањивање емисије загађујућих материја, као и мјерних уређаја за мјерење емисије,
  - г) обавијештава Федерално министарство о свакој његовој промјени, (реконструкцији, почетку рада новог извора или затварању извора емисије).
- (2) Оператер, чија емисија у зрак из стационарног извора подлијеже ограничењу, а према прописима из чл. 33. и 34. овог Закона обавезник периодичног мониторинга емисија у зрак, дужан је да:
- а) у оквиру поступка исхођења околине дозволе или одговарајуће дозволе за грађење достави податке о стационарном извору загађивања надлежним органима који издају дозволу,
  - б) обезбиједи редован мониторинг емисије, периодичним мјерењима емисије, путем правног лица који посједује дозволу из члана 55. овог Закона,
  - ц) води евиденцију о обављеним мјерењима са подацима о мјерним мјестима, резултатима, учесталости мјерења и доставља податке у форми прописаног извјештаја надлежним органима,
  - д) води евиденцију о врсти, количини и квалитету сировина, као и отпада код процеса који укључују спаљивање отпада,
  - е) води евиденцију о раду уређаја за спријечавање или смањивање емисија загађујућих материја,
  - ф) обавијештава Федерално или кантонално министарство за околиш о свакој његовој промјени (реконструкцији, почетку рада новог извора или затварању извора емисије),
  - г) податке из тачке ц) достави и припадајућем кантоналном министарству уколико је обавезник исхођења околине дозволе од стране Федералног министарства.
- (3) Извјештај о обављеним мјерењима из става (1) тачка д) и став (2) тачка ц) овог члана доставља се и у складу са прописом дефинисаним чланом 32. став 4. овог Закона.
- (4) Оператер је дужан да о свом трошку проведе мјере за смањење емисија загађујућих материја.

Члан 53.

(Регистар емисија на нивоу кантона)

- (1) Надлежно тијело на нивоу кантона, на основу података из члана 52. овог Закона, води базу података о стационарним изворима емисија у зрак на територији свог кантона, са подацима о просторном смјештају и

капацитетима извора загађивања, као и свим промјенама и реконструкцијама.

- (2) База података из става (1) може укључивати и ниже прагове емисија у зрак од оних који су захтијевани прописом који се односи на регистар постројења и загађивања.
- (3) База података из става (1) саставни је дио кантоналног регистра емисија.
- (4) Регистар емисија води се по дјелатностима, те укључује емисије свих извора емисија у зрак, минимално за слједеће материје, сумпордиоксид, нитрооксиде, угљендиоксид, угљенмоноксид, амонијак, нитрозооксиде, метан, неметанске угљенводонике, бензин и чврсте честице изнад десет микрометара (PM₁₀).
- (5) Подаци из базе података о стационарним изворима емисија из става (1) овог члана, који су по праговима емисија релевантни за регистар постројења и загађивања, достављају се у регистар постројења и загађивања на федералном нивоу, у складу са одредбама Закона о заштити околиша („Службене новине Федерације БиХ“, број: 15/21).
- (6) Надлежно Федерално министарство до краја првог квартала године, за претходну годину, обавјештава кантонална министарства о врстама загађујућих материја и билансу емисија за обвезнике који припадају одређеном кантону, а емисије у зрак прате континуираним мониторингом.

ПОГЛАВЉЕ V - ПОСЛОВИ МЈЕРЕЊА

Члан 54.

(Начин вршења мјерења)

- (1) Надлежни орган Федерације БиХ, кантона, општине и правна лица који врше мониторинг квалитета зрака дужна су да мјерење квалитета зрака обављају у складу са прописом из члана 13. овог Закона.
- (2) Правна лица која врше мјерење емисије из стационарних извора дужна су да мјерење емисије обављају у складу с прописима из чл. 33. и 34. овог Закона.

Члан 55.

(Дозвола за правна лица)

- (1) Правна лица из члана 54. став (2) овог Закона могу вршити мјерење након прибављања дозволе Федералног министарства.
- (2) Федерално министарство прописује детаљније услове за издавање дозволе из става (1) овог члана.
- (3) Дозволе за мјерење емисије одузеће се уколико правно лице престане да испуњава прописане услове и ако се утврди да правно лице ове послове не обавља у складу са издатим дозволама и прописима из чл. 33. и 34. овог Закона.

Члан 56.
(Дозвола за оператере)

- (1) Оператер стационарног извора загађивања, који врши мјерење емисија на властитом извору, мјерења мора вршити у складу са прописом из чл. 33. и 34. овог Закона.
- (2) Оператер из става (1) овог члана може добити дозволу Федералног министарства ако у оквиру своје регистроване дјелатности самостално обавља послове мјерења емисије загађујућих материја, под условом да је стручно и технички оспособљен према захтјевима стандарда BAS ISO/IEC 17025.
- (3) Изузетно од става (2) овог члана оператери који су у обавези вршења континуираног мониторинга емисија не подлијежу издавању дозволе и дужни су проводити мјерења у складу са BAS EN 14181 и прописима из чл. 33. и 34. овог Закона.
- (4) Федерално министарство прописује детаљније услове за издавање дозволе из става (2) овог члана.

Члан 57.
(Одузимање дозволе)

- (1) Федерално министарство на основу иницијативе инспектора, а након утврђивања основаности сумње, може одузети дозволу из чл. 55. и 56. овог Закона.
- (2) Сумњу на неправилности, према инспекцији, могу изразити и друге институције које имају увид у проведене процедуре и извјештаје о мониторингу.

Члан 58.
(Ревизија издатих дозвола)

- (1) Ревизија издатих дозвола врши се најмање једном годишње или на захтјев овлаштеног правног лица, односно оператера.
- (2) Федерално министарство једном годишње у „Службеним новинама Федерације БиХ” објављује списак правних лица из члана 54. којима је издата дозвола из члана 55. овог Закона.

Члан 59.
(Референтни лабораториј за квалитет зрака)

- (1) Дјелатност осигурања квалитета мјерења и података квалитете зрака обавља референтни лабораториј.
- (2) Референтни лабораториј из става (1) овога члана обавља сљедеће послове:

- а) сарађује са другим референтним лабораторијама за праћење квалитете зрака,
  - б) учествује на испитивањима способности међулабораторијским поређењима с другим референтним лабораторијама других држава,
  - ц) провјерава да ли се мјерења квалитета зрака проводе у складу са посебним прописом,
  - д) развија, ажурира и управља системом квалитета,
  - е) осигурава да су прикупљени подаци у систему мониториња квалитета зрака успоредиви и квалитетни,
  - ф) пружа научно-стручну и техничку помоћ из подручја праћења квалитета зрака на захтјев Федералног министарства и других органа надлежних органа,
  - г) прати, проучава и унапређује стање у подручју праћења квалитета зрака,
  - х) даје оцјене и мишљења за методе, поступке и програме праћења квалитета зрака из дјелокогруга референтног лабораторија.
- (3) Референтни лабораториј издаје потврду о осигурању квалитета мјерења и података квалитета зрака за сва мјерна мјеста која су увезана у Федералну мрежу мониторинга квалитета зрака.
- (4) Послове референтног лабораторија обавља Федерални хидрометеоролошки завод.
- (5) Федерално министарство прописује детаљније начин обављања послова референтног лабораторија за квалитет зрака.

ПОГЛАВЉЕ VI – ИНФОРМИСАЊЕ, ОБАВЈЕШТАВАЊЕ И ИЗВЈЕШТАВАЊЕ

Члан 60.

(Информисање органа и јавности)

Надлежни органи дужни су да информишу друге органе и организације и јавност о сљедећем:

- а) квалитету зрака,
- б) плановима квалитета зрака и одлагања на одређено вријеме постизања граничне вриједности за азот-диоксид, бензен и суспендоване честице,
- ц) плановима за достизање циљних вриједности у зонама и агломерацијама у којима је дошло до прекорачења циљних вриједности,
- д) извјештајима о емисијама загађујућих материја које су обухваћене овим Законом.

Члан 61.

(Обавјештавање у случају прекорачења концентрације загађујућих материја)

У случају да се прекорачи концентрација загађујућих материја о којој се обавјештава јавност или концентрација поједине загађујуће материје опасне по здравље људи, надлежни кантонални органи и институције врше

обавјештавање јавности путем радија, телевизије, дневних новина, интернета и/или на други погодан начин.

Члан 62.

(Садржај информисања и обавјештавања о квалитету зрака)

- (1) Информисање о квалитету зрака из члана 60. овог Закона обавезно садржи:
  - а) ажуриране податке о концентрацијама свих мјерених загађујућих материја у зраку које су обухваћене овим Законом,
  - б) поређење измјерених концентрација са граничним вриједностима квалитета зрака.

- (2) У случају прекорачења концентрације опасне по здравље људи и концентрације о којој се обавјештава јавност из члана 61. овог Закона, надлежни орган обавјештава јавност о:
  - а) локацији или подручју прекорачења,
  - б) врсти концентрације која је прекорачена (концентрација о којој се извјештава јавност или која је опасна по здравље људи),
  - ц) времену почетка и трајању прекорачења,
  - д) највишој једночасовној концентрацији, односно највишој осмочасовној средњој концентрацији у случају приземног озона,
  - е) географском подручју на којем се очекује прекорачење концентрације о којој се извјештава јавност и/или која је опасна по здравље људи, и
  - ф) прогнозама за наредни период са очекиваним промјенама загађења са проценом промјене, подацима за посебно осјетљиве групе становништва, могућим ефектима по здравље и препорученом понашању (подаци о посебно осјетљивим групама, опис могућих симптома, предузимање препоручених мјера, нове информације о току догађаја) и подацима о превентивним мјерама за смањење загађења.

Члан 63.

(Рокови)

- (1) Надлежни орган извјештава јавност о:
  - а) квалитету зрака, у облику годишњег извјештаја о стању квалитета зрака, до 31. јула текуће године за претходну годину,
  - б) плановима квалитета зрака и одлагања на одређено вријеме постизања циљне вриједности за азот-диоксид, бензен и суспендоване честице PM_{10} у року од осам дана од дана усвајања,
  - ц) плановима за достизање циљних вриједности у зонама и агломерацијама у којима је дошло до прекорачења циљних вриједности, у року од осам дана од дана усвајања.

- (2) Годишњи извјештај о стању квалитета зрака у Федерацији БиХ припрема и објављује Федерални хидрометеоролошки завод.

- (3) Федерални хидрометеоролошки завод једном мјесечно објављује извјештаје о стању квалитета зрака, а на основу података из кантоналних и локалних мрежа.

ПОГЛАВЉЕ VII - ФИНАНСИРАЊЕ ЗАШТИТЕ И ПОБОЉШАЊА КВАЛИТЕТА ЗРАКА

Члан 64. (Извори финансирања)

Средства за финансирање заштите и побољшања квалитета зрака обезбјеђују се у Буџету Федерације БиХ, буџету кантона, буџету јединица локалне самоуправе, из намјенских средстава Фонда за заштиту околиша Федерације БиХ, те међународних извора.

Члан 65. (Кориштење средстава)

Средства из члана 64. овог Закона користе се за:

- а) оцјењивање квалитета зрака и разврставање зона и агломерација према категоријама квалитета зрака,
- б) успостављање, одржавање, функционисање и развој Федералне мреже, кантоналне и локалне мреже за праћење квалитета зрака,
- ц) реализацију програма праћења квалитета зрака у Федералној мрежи,
- д) мјерења посебне намјене,
- е) израду и спровођење стратешког документа,
- ф) реализацију планова квалитета зрака и краткорочних акционих планова,
- г) спровођење мјера за смањење негативних утицаја климатских промјена и мјера за заштиту озонског омотача,
- х) успостављање и одржавање инвентара емисије гасова и информационог система квалитета зрака,
- и) извршавање обавеза преузетих међународним уговорима,
- ј) финансирање и/или суфинансирање других пројеката, програма и мјера у циљу заштите и побољшања квалитета зрака,
- к) вођење кантоналног регистра извора загађивања зрака,
- л) вођење Регистра стационарних извора и Регистра емисија,
- м) суфинансирање превентивних и интервентних мјера у ванредним околностима загађења зрака.

Члан 66. (Економски потицаји)

За улагања у уређаје за пречишћавање, постројења која примјењују технологију, сировине и производне поступке мање неповољног утицаја на квалитет зрака него други сродни производни поступци и технологије, те кориштење обновљивих извора енергије, могу бити прописане финансијске олакшице према посебним прописима.

ПОГЛАВЉЕ VIII - ИНФОРМАЦИОНИ СИСТЕМ

Члан 67.

(Садржај информационог система квалитета зрака)

- (1) Информациони систем квалитета зрака саставни је дио јединственог информационог система заштите околиша дефинисан одредбама Закона о заштити околиша („Службене новине Федерације БиХ“, број:15/21).
- (2) Информациони систем квалитета зрака садржи,
  - а) податке Федералне мреже, кантоналне мреже и локалних мрежа за праћење квалитета зрака те податке који су добијени мјерењем од стране оператера,
  - б) податке о супстанцама које оштећују озонски омотач и замјенским супстанцама,
  - ц) податке из инвентара емисије стакленичких гасова и одстрањених количина ових гасова путем понора,
  - д) податке из инвентара ненамјерно испуштених постојаних органских загађујућих супстанци,
  - е) податке из инвентара загађујућих материја,
  - ф) мјере и планове за заштиту и побољшање квалитета зрака,
  - г) мјере и планове за ублажавање и прилагођавање климатским промјенама,
  - х) мјере и планове за заштиту озонског омотача,
  - и) податке о прекорачењу концентрација загађујућих материја опасних по здравље људи и мјере заштите здравља људи и околиша у таквим случајевима,
  - ј) податке о овлаштеним правним лицима која обављају послове мониторинга квалитета зрака и мјерења нивоа загађујућих материја и емисије,
  - к) податке из регистра извора загађивања зрака,
  - л) податке о извршеном инспекцијском надзору и изреченим мјерама,
  - м) друге податке од значаја за квалитет зрака.
- (3) За успоставу и функционисање информационог система квалитета зрака у Федерацији БиХ надлежно је Федерално министарство у сарадњи са Фондом за заштиту околиша Федерације БиХ и Федералним хидрометеоролошким заводом.
- (4) Кантонални органи, органи локалне самоуправе, оператери и овлаштена правна лица дужни су да благовремено и без накнаде достављају податке из своје надлежности, као и друге податке који су потребни за вођење информационог система о квалитету зрака у циљу израде планова и извјештаја, у складу са овим Законом.
- (5) За вођење информационог система који се односи на активности из става (2) тач. а), ц) и е) задужен је Федерални хидрометеоролошки завод.

- (6) Федерални хидрометеоролошки завод дужан је да на захтјев кантона и јединица локалне самоуправе из става (4) овог члана уступи прикупљене податке без накнаде.
- (7) Федерални хидрометеоролошки завод прикупља и уноси податке у информациони систем квалитета зрака у складу са овим Законом.
- (8) За вођење информационог система који се односи на активности из става (2) тачка б) овог члана Федерално министарство у сарадњи са Фондом за заштиту околиша Федерације БиХ води евиденцију о оствареном увозу/извозу супстанци које оштећују озонски омотач и замјенских супстанци од стране увозника/извозника са подручја Федерације БиХ, те ради на успостави и развоју регистра производа и опреме на подручју Федерације БиХ који садрже супстанце које оштећују озонски омотач и замјенске супстанце.
- (9) Власник производа и опреме на подручју Федерације БиХ који садрже супстанце које оштећују озонски омотач и замјенске супстанце дужан је доставити податке потребне за вођење регистра дефинисане прописом по основу члана 46. став (2).
- (10) Регистар производа и опреме на подручју Федерације БиХ доступан је кантоналним министарствима и надлежној инспекцији.

Члан 68.

(Размјена информација и података из информационог система)

- (1) Подаци из информационог система квалитета зрака се користе за размјену информација о мјерним мјестима у Федералној, кантоналној и општинској мрежи, техникама мјерења, као и за размјену података добијених праћењем квалитета зрака у Федералној, кантоналној и општинској мрежи и података о емисијама из извора загађивања зрака за потребе извјештавања у складу са преузетим међународним обавезама.
- (2) Начин размјене информација из става (1) овог члана прописује Федерално министарство посебним прописом.

Члан 69.

(Улога Федералног хидрометеоролошког завода)

- (1) Федерални хидрометеоролошки завод је референтни центар Федерације БиХ за квалитет зрака, емисије у зрак, те ублажавање и прилагођавање климатским промјенама.
- (2) У циљу извјештавања по основу међународних обавеза, Федерални хидрометеоролошки завод учествује у размјени података о квалитету зрака и емисијама уз претходну сагласност Федералног министарства.

ПОГЛАВЉЕ IX - НАДЗОР

Члан 70.

(Управни надзор)

Управни надзор над провођењем и примјеном овог Закона и прописа донесених за његово провођење врши Федерално министарство.

Члан 71.

(Инспекцијски надзор)

- (1) Инспекцијски надзор над поштивањем овог Закона и прописа донесених за његово провођење врши Федерална управа за инспекцијске послове путем надлежне инспекције, надлежна кантонална инспекција заштите околиша и надлежна општинска инспекција за околиш, урбанизам и градњу, свако у оквиру своје надлежности (у даљем тексту: надлежни инспектор).
- (2) На инспекцијски надзор који се проводи на основу овог Закона на одговарајући начин се примјењују одредбе закона којим се уређује заштита околиша, ако овим Законом није прописано другачије.
- (3) Инспекцијски надзор над поштивањем услова из околишних дозвола врши надлежна инспекција на нивоу власти органа који је донио дозволу. За емисије из стационарних извора испод прагова за околишне дозволе надлежна је кантонална околишна инспекција, односно инспекција која се дефинише кантоналним прописом у овисности да ли се ради о контроли мјера у току изградње, рада, одржавања и престанка рада погона и постројења.
- (4) Инспекцијски надзор над провођењем овог Закона и прописа донесених за његово провођење којима се прописује граничне вриједности садржаја или квалитета производа, начин утврђивања квалитета производа, доказивање усаглашености, те стављање производа на тржиште, проводи тржишни инспектор.
- (5) Инспекцијски надзор над провођењем одредби из члана 39. ст. (2), (3) и (4) овог Закона врши надлежна тржишна инспекција.

Члан 72.

(Права и дужности инспектора)

У вршењу послова инспекцијског надзора инспектор утврђује:

- а) да ли је извор загађивања зрака пројектован, изграђен, опремљен, кориштен и одржаван тако да емисија буде у прописаним границама,
- б) да ли су у случају прекорачења граничних вриједности емисије и/или нивоа загађујућих материја у зраку предузете прописане, односно наложене мјере,
- ц) да ли је оператер прибавио дозволу за рад стационарног извора загађивања прије почетка рада,

- д) да ли се рад стационарног извора загађивања или друга активност обавља противно прописаној забрани,
- е) да ли је оператер обезбиједио прописана мјерења емисије и/или нивоа загађујућих материја у зраку и да ли води евиденцију о извршеним мјерењима,
- ф) да ли оператер води евиденцију о врсти и квалитету сировина и горива,
- г) да ли оператер води евиденцију о раду уређаја за спречавање или смањивање емисије загађујућих материја и мјерних уређаја за мјерење емисије и да ли су ти уређаји постављени и одржавани у складу са овим Законом,
- х) да ли се послови мјерења емисије и праћења квалитета зрака обављају на прописани начин,
- и) да ли се са супстанцама које оштећују озонски омотач и замјенским супстанцама и производима који садрже те супстанце или су помоћу њих произведени поступа у складу са овим Законом,
- ј) да ли послове сервисирања и искључивања из употребе односно сакупљања, обнављања и обраде обављају лица која имају дозволу, као и да ли та лица испуњавају прописане услове,
- к) да ли је поступљено у складу са налогом инспектора,
- л) да ли се примењују и друге прописане мјере за спречавање и смањивање загађивања зрака.

Члан 73.
(Овлаштења инспектора)

- (1) У вршењу инспекцијског надзора инспектор, поред општих овлаштења прописаних законом којим се уређује област инспекција, има овлаштења да субјекту надзора:
  - а) нареди извршавање прописаних обавеза у одређеном року и да привремено забрани рад ако се налог у остављеном року не изврши,
  - б) привремено забрани рад стационарног извора загађивања или наложи подузимање других одговарајућих мјера заштите док се емисија и нивои загађујућих материја у зраку не сведу на прописане граничне вриједности,
  - ц) нареди прибављање резултата мјерења емисије и/или нивоа загађујућих материја у зраку и привремено забрани рад ако се резултати мјерења не доставе на увид у остављеном року,
  - д) у току вршења инспекцијског прегледа нареди да се изврше контролна мјерења емисије и/или нивоа загађујућих материја у зраку преко другог овлаштеног правног лица, кад оператер самостално или преко одређеног овлаштеног правног лица врши мјерења, а резултати извршених мјерења пружају основ за то,

- е) предложи одузимање овлаштења за обављање послова мјерења емисије ако се ти послови не обављају у складу са законом,
  - ф) забрани рад стационарног извора загађивања или другу активност која се обавља противно овом Закону,
  - г) нареди отклањање других утврђених неправилности или извршење других прописаних обавеза у остављеном року,
  - х) забрани поступање са супстанцама које оштећују озонски омотач и замјенским супстанцама, као и производима који садрже те супстанце или су помоћу њих произведени противно овом Закону,
  - и) забрани послове сервисирања и искључивања из употребе, односно сакупљања, обнављања и обраде производа који садрже супстанце које оштећују озонски омотач или замјенске супстанце ако утврди да их обавља лице које за то нема дозволу, односно предложи одузимање дозволе за обављање тих послова, ако лице престане да испуњава прописане услове.
- (2) О извршеном инспекционом надзору инспектор је обавезан сачинити записник и у њему навести чињенично стање утврђено инспекцијском надзором. Један примјерак записника се доставља субјекту надзора.
- (3) Ако се у provedби инспекцијског надзора утврде недостаци и неправилности у раду, инспектор ријешењем налаже одговарајуће управне мјере у складу са Законом о управном поступку и подузима друге радње за које је овлаштен у случају утврђивања прекршаја или казненог дијела.

ПОГЛАВЉЕ X - КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 74. (Новчане казне)

- (1) Новчаном казном од 4.000 КМ до 20.000 КМ казниће се за прекршај правно лице уколико:
- а) не доставља податаке о квалитету зрака (члан 19.),
  - б) прекорачи граничне вриједности емисије загађујућих материја у зрак (чл. 33. и 34.),
  - ц) не примјењује мјере у циљу смањења емисија испарљивих органских једињења (члан 38.),
  - д) ставља у промет супстанце које оштећују озонски омотач и замјенске супстанце без прибављене дозволе за увоз (члан 49.),
  - е) врши продају супстанци које оштећују озонски омотач и замјенских супстанци лицима која немају прибављене дозволе (члан 49.),
  - ф) ставља у промет кориштене производе и опрему која садржи супстанце које оштећују озонски омотач (члан 49.),

- г) пројектује, гради и/или производи, опрема, користи и одржава изворе загађивања зрака који испуштају загађујуће материје у зрак у количини већој од граничних вриједности емисије (члан 51.),
  - х) не предузме техничко-технолошке мјере или не обустави технолошки процес, како би се концентрације загађујућих материја свеле на прописане граничне вриједности нивоа у складу са чланом 51. став (3) овог Закона,
  - и) не примјењује мјере које могу довести до редукције мириса, иако је концентрација емитованих материја у отпадном гасу испод граничне вриједности емисије (члан 51.),
  - ј) врши мониторинг емисија без прибављене дозволе дефинисане одредбама (члан 55.),
  - к) оператер не прибави дозволу у складу са чланом 56. овог Закона, те не поступа по краткорочном акционом/интервентном плану у складу са чланом 28. став 3.
- (2) За прекршај из става (1) овог члана казниће се и одговорно лице у правном лицу новчаном казном од 2.000,00 КМ до 10.000,00 КМ.

Члан 75. (Заштитне мјере)

За прекршаје из члана 74. овог Закона могу се изрећи и сљедеће заштитне мјере за период који није краћи од 30 дана нити дужи од шест мјесеци:

- а) забрана правном лицу да се бави одређеном привредном дјелатношћу,
- б) забрана одговорном лицу да врши одређене дужности.

Члан 76. (Посебне новчане казне)

- (1) Новчаном казном од 1.000,00 КМ до 10.000,00 КМ казниће се за прекршај правно лице ако:
- а) обавља дјелатност уградње, одржавања, сервисирања или провјере испуштања опреме која садржи супстанце које оштећују озонски омотач или замјенске супстанце, или је произведена помоћу њих, као и дјелатност сакупљања и обнављања тих супстанци из те опреме без прибављене дозволе (члан 47.),
  - б) ставља у промет нове производе и опрему које користе контролисане супстанце које оштећују озонски омотач, изузев хлорофлуороугљоводоника (члан 49.),
  - ц) испушта супстанце које оштећују озонски омотач и замјенске супстанце (члан 49.),
  - д) пуни системе који користе замјенске супстанце са супстанцама које оштећују озонски омотач (члана 49.),
  - е) испире супстанцама које оштећују озонски омотач (члан 49.),

ф) ставља у промет на мало супстанце које оштећују озонски омотач и замјенске супстанце (члан 49.).

(2) За прекршај из става (1) овог члана казниће се новчаном казном од 500,00 КМ до 1.000,00 КМ и одговорно лице у правном лицу.

(3) За прекршај из става (1) овог члана правном лицу може се изрећи и заштитна мјера забране вршења одређене дјелатности, а одговорном лицу да врши одређене послове за период који није краћи од 30 дана, нити дужи од шест мјесеци.

Члан 77. (Јавни сектор)

Новчаном казном од 1.000,00 КМ до 5.000,00 КМ биће кажњено за прекршај одговорно лице у јавном органу када се утврди да јавни орган:

а) не донесе план квалитета зрака дефинисан одредбама члана 25. став (1) овог Закона,

б) не донесе краткорочни план дефинисан одредбама члана 27. став (1) овог Закона.

Члан 78. (Новчане казне за предузетника)

(1) Новчаном казном од 1.000,00 КМ до 10.000,00 КМ казниће се за прекршај предузетник ако:

а) не примјењује мјере у циљу смањења емисија испарљивих органских једињења (члан 38.),

б) обавља дјелатност уградње, одржавања, сервисирања или провјере испуштања опреме која садржи супстанце које оштећују озонски омотач или замјенске супстанце, или је произведена помоћу њих, као и дјелатност сакупљања и обнављања тих супстанци из те опреме без прибављене дозволе (члан 47.),

ц) производи супстанце које оштећују озонски омотач (члан 49.),

д) ставља у промет супстанце које оштећују озонски омотач и замјенске супстанце без прибављене дозволе о увозу (члан 49.),

е) ставља у промет нове производе и опрему које користи контролисани супстанце које оштећују озонски омотач, изузев хлорофлуороугљоводоника (члан 49.),

ф) испушта супстанце које оштећују озонски омотач и замјенске супстанце (члан 49.),

г) пуни системе који користе замјенске супстанце са супстанцама које оштећују озонски омотач (члан 49.),

х) испире системе супстанцама које оштећују озонски омотач (члан 49.),

- и) не отклони квар или поремећај, односно не прилагоди рад насталој ситуацији или не обустави технолошки процес, како би се емисија свела на дозвољене границе у најкраћем року (члан 51.),
  - ј) не предузме техничко-технолошке мјере или обустави технолошки процес, како би се концентрације загађујућих материја свеле на прописане граничне вриједности емисије (члан 51.),
  - к) не примјењује мјере које могу довести до редукције мириса, иако је концентрација емитованих материја у отпадном гасу испод граничне вриједности емисије (члан 51.),
  - л) не обезбиједи редовни мониторинг емисије и о томе не води евиденцију (члан 52.),
  - м) не води евиденцију о врсти и квалитету сировина, горива и отпада у процесу спаљивања (члан 52.),
  - н) податке о стационарном извору загађивања зрака и свакој његовој промјени (реконструкцији) не достави надлежном органу (члан 53.),
- (2) За прекршај из става (1) овог члана предузетнику се може изрећи и заштитна мјера забране вршења одређене дјелатности, а одговорном лицу да врши одређене послове, за период који није краћи од 30 дана нити дужи од шест мјесеци.

ПОГЛАВЉЕ XI - ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 79. (Поцзаконски акти)

- (1) Влада Федерације БиХ на приједлог Федералног министарства, у року од годину дана од дана ступања на снагу овог Закона, доноси прописе дефинисане чл. 6. и 13. овог Закона.
- (2) Федерално министарство у року од три мјесеца од дана ступања на снагу овог Закона, доноси прописе дефинисане чл. 55. и 56. овог Закона.
- (3) Федерално министарство у року од годину дана од дана ступања на снагу овог Закона доноси прописе дефинисане чл. 5., 8., 10., 11., 33., 34., 37., 38., 42., 44., 45., 46., 48., 50., 55., 56., 59. и 68. овог Закона.

Члан 80. (Примјена ранијих прописа)

До доношења подзаконских аката на основу овог Закона примјењују се одговарајући подзаконски акти донесени на основу Закона о заштити зрака („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 33/03 и 4/10).

Члан 81.
(Прелазне одредбе)

Одредба члана 49. тачка х) почеће се примјењивати у периоду од двије године након ступања на снагу овог Закона.

Члан 82.
(Престанак важења)

Ступањем на снагу овог Закона престаје да важи Закон о заштити зрака („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 33/03 и 04/10).

Члан 83.
(Ступање на снагу)

Овај Закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеним новинама Федерације БиХ“.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ ПРИЈЕДЛОГА ЗАКОНА О ЗАШТИТИ ЗРАКА

I - УСТАВНОПРАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ОВОГ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење овог Закона је садржан у глави III, члан 2. алинеја ц. Устава Федерације Босне и Херцеговине, према којем је политика заштите околиша у заједничкој надлежности Федерације Босне и Херцеговине и кантона.

II - РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Закон о заштити зрака у Федерације БиХ донесен је 2003. године, те измијењен и допуњен у 2010. години. Закон је поставио за циљ успостављање, одржавање и унапређивање јединственог система управљања квалитетом зрака на територији Федерације БиХ, утврђивање и остваривање мјера у области заштите и побољшања квалитета зрака да би се избјегле, спречиле или смањиле штетне посљедице по људско здравље и околиш, побољшање и очување квалитета зрака, спречавање и смањење загађења која утичу на оштећење озонског омотача, процијењивање и прибављање одговарајућих података о квалитету зрака, као и обезбијеђење доступности тих података јавности, те обезбијеђење извршавања обавеза преузетих међународним уговорима и споразумима и учествовање у међународној сарадњи у области заштите и побољшања зрака.

По основу закона донесени су слиједећи подзаконски акти:

- Правилник о мониторингу квалитета зрака („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 12/05 и 9/16)
- Правилник о мониторингу емисија загађујућих материја у зрак („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 9/14 и 97/17)
- Правилник о емисији испарљивих органских једињења („Службене новине Федерације БиХ“, број 12/05)
- Правилник о увјетима за рад постројења за спаљивање отпада („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 12/05 и 102/12)
- Правилник о граничним вриједностима емисије у зрак из постројења за сагорјевање („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 3/13 и 92/17)
- Правилник о граничним вриједностима емисије загађујућих материја у зрак („Службене новине Федерације БиХ“, број 12/05)
- Правилник о постепеном искључивању супстанци које оштећују озонски омотач („Службене новине Федерације БиХ“, број 39/05)
- Правилник о увјетима мјерења и контроле садржаја сумпора у гориву („Службене новине Федерације БиХ“, број 6/08)
- Правилник о начину вршења мониторинга квалитета зрака и дефинирању врста загађујућих материја, граничних вриједности и других стандарда квалитета зрака („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 1/12, 50/19 и 3/21)

Успостављени правни оквир одражава два основна елемента законских прописа који се односе на зрак: контролу емисија загађујућих материја и заштиту квалитета зрака. Свеукупни циљ је побољшавање и одржавање

квалитета зрака на начин који је у складу са одрживим развојем. Детаљно се дефинише мониторинг квалитета и оцјена квалитета зрака као кључну основу за вођење адекватне политике заштите зрака. У случају да одређени критеријуми квалитета зрака (као што су граничне вриједности квалитета зрака) нису испуњени, морају бити подузете мјере и активности у циљу постизања тражених стандарда.

Извори емисија треба да примјене мјере како би своје емисије смањили на најмању могућу мјеру.

Детаљнији садржај успостављеног правног оквира :

- дефинисање и одређивање циљева заштите квалитета зрака како би се избјегао, спријечио или смањило штетан утицај на људско здравље и околиш у цјелини,
- спријечавање и контрола загађивања која је проузрокована људским активностима,
- добијање одговарајућих информација о квалитету зрака и обезбјеђивање доступности ових информација јавности,
- одржавање доброг квалитета зрака гдје је тај квалитет добар и побољшавање квалитета зрака у другим случајевима,
- јасно дефинисање права и обавеза како би се створио систем заштите квалитета зрака у Федерацији Босне и Херцеговине који може да функционише.

Одредбе постојећег правног оквира су базиране на релевантним законским прописима ЕУ на пољу квалитета зрака. У протеклом периоду у Федерацији БиХ се радило на успостави инфраструктуре мониторинга квалитета зрака и превенцији емисија кроз систем околишких дозвола.

По основу Тематске сједнице Представничког дома Парламента Федерације „Проблем загађености зрака у Федерацији БиХ“, одржане дана 15.03.2017. године и наставка сједнице одржане дана 22.03.2017. године, усвојен је низ закључака. Између осталих, један од закључака је да се донесе нови Закон о заштити зрака Федерације БиХ који ће бити усклађени у већој мјери са одговарајућим директивама које важе у земљама ЕУ. По основу наведеног, израда закона је увршена у Програм рада Владе Федерације БиХ.

Израда новог закона се врши због потребе даљег усклађивања са одредбама европског законодавства у области заштите квалитета зрака, као и климатских промјена, прецизније дефинисања надлежности, координираности свих нивоа, као и ради дефинисања улоге Федерације БиХ у активностима на провођења обавеза Босне и Херцеговине по основу чланства у међународним уговорима и споразумима:

-Конвенција о прекограничном загађивању зрака на великим удаљеностима (eng. UNECE Convention on Long-range Transboundary Air Pollution-, CLRTAP), преузето сукцесијом, („Службени лист СФРЈ“-Међународни уговори број: 1/90 и „Службени лист РБИХ“, број:13/94),

-Бечка конвенција о заштити озонског омотача, преузето сукцесијом, („Службени лист СФРЈ“-Међународни уговори број:01/90 и „Службени лист РБИХ“, број:13/94) и Монреалски протокол о супстанцама које оштећују озонски омотач- преузето сукцесијом („Службени лист СФРЈ“-Међународни уговори, број:16/90 и „Службени лист РБИХ“, број 13/94), те

-Оквирна конвенција Уједињених народа о климатским промјенама (eng. United Nations Framework Convention on Climate Change-UNFCCC) ("Службени гласник БиХ", Међународни уговори, број:19/00), Кјото протокол („Службени гласник БиХ"-Међународни уговори, број: 3/08) и Паришки споразум уз Оквирну конвенцију Уједињених нација о климатским промјенама („Службени гласник БиХ"-Међународни уговори, број: 1/17)

Новина у односу на постојећа ријешења је у јаснијем дефинисању надлежности органа и сектора на пољу заштите квалитета зрака, детаљније дефинисање мониторинга квалитета зрака на нивоу Федерације БиХ, на нивоу кантона и на нивоу јединица локалне самоуправе путем федералних, кантоналних и локалних мјерних станица., дефинисању зона и агломерација у циљу оцјењивања и управљања квалитетом зрака, праћење емисија стакленичких гасова и улоге институција на пољу климатских промјена, управљање супстанцама које оштећују озонски омотач, прописивање услова за обављање послова мјерења емисије и нивоа загађујућих материја у зраку, систем осигурања квалитета података, успостава информационог система у овој области кроз дефинисање обавеза вођења евиденција о прикупљеним подацима на основу којих се прописују одређене мјере, начин финансирања проблематике квалитета зрака, детаљније регулисање инспекцијског надзора, те стриктније провођење кроз прекршајне мјере.

III – УСКЛАЂЕНОСТ ПРОПИСА СА ЕВРОПСКИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ И ПОТВРЂЕНИМ МЕЂУНАРОДНИМ СПОРАЗУМИМА

У Европској унији постоји преко 30 прописа, директива, регулатива и одлука у области заштите зрака, климатских промјена, информационог система и система размјене информација, којима се прописују: стандарди квалитета амбијенталног зрака, стандарди емисије за стационарне изворе загађивања зрака, стандарди емисије за покретне изворе загађивања зрака, стандарди квалитета одређених производа (превасходно течних горива), управљање супстанцама које оштећују озонски омотач и замјенским супстанцама, те систем мониторинга и размјене информација.

Приликом израде закона кориштена је и међународна пракса земаља Европске уније у погледу транспонираности европског законодавства, а прије свега земаља у нашем окружењу које су приступиле Европској унији или су на путу да то ускоро учине, наравно узимајући у обзир реално стање институција Федерације БиХ у погледу њихових капацитета, стручности и расположивих буџета, што јесте и услов за адекватну апроксимацију прописа. Недостатак Агенције за околиш у овој области, која би се бавила стручним пословима, је премоштено на начин да су се одређени стручни послови позиционирали у постојећим институцијама: Федерални хидрометеоролошки завод и Фонд за заштиту околиша Федерације БиХ.

Нацрт Закона о заштити зрака је усклађиван са одредбама ЕУ директива у области квалитета зрака. У области квалитета зрака, одредбе Закона су усклађиване са сlijедећим ЕУ прописима :

- Директива 2008/50/ЕЗ Европског парламента и Вијећа о квалитети зрака и чишћем зраку за Европу и

- Директива 2004/107/ЕЗ Европског парламента и Вијећа о арсену, кадмију, живи, никлу и полицикличким ароматским угљиководицима у зраку, за које су приложени инструменти усклађивања.

Одредбама овог Закона уз важећи Правилник о начину вршења мониторинга квалитета зрака и дефинисању врста загађујућих материја, граничних вриједности и других стандарда квалитета зрака („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 1/12, 50/19 и 3/21) унапријеђен је ниво усклађености са наведеним директивама. Ревизија истог, уз додатно усклађивање са наведеним директивама, извршиће се у року од годину дана након ступања на снагу Закона.

У области ЕУ законодавства које се односе на климатске промјене, овај Закон је уобзирео одредбе законодавства које се односе на супстанце које оштећују озонски омотач и замјенске супстанце (Ф-гасове), те израду инвентара стакленичких гасова у овој области, а што је регулисано путем Регулатива – Уредби ЕУ. Такође, систем информисања у области заштите зрака је дефинисан с циљем успоставе система давања адекватних параметара на пољу квалитета зрака, као дијела будућег цијелокупног система информисања у области околиша у БиХ. Непостојање Агенције за околиш отежава рад на изради система информисања, те су се послови унутар овог закона делегирани у складу са садашњим капацитетима постојећих институција на пољу заштите околиша.

IV - ПРОВЕДБЕНИ МЕХАНИЗМИ И НАЧИН ОСИГУРАЊА ПРОВЕДБЕ

Новина у односу на постојећа рјешења је у јаснијем дефинисању надлежности органа и сектора на пољу заштите квалитета зрака, дефинисање мониторинга квалитета зрака на нивоу Федерације БиХ, на нивоу кантона и на нивоу јединица локалне самоуправе путем федералних, кантоналних и локалних мјерних станица, дефинисању зона и агломерација у циљу оцјењивања и управљања квалитетом зрака, праћење емисија стакленичких гасова и улоге институција на пољу климатских промјена, управљање супстанцама које оштећују озонски омотач, прописивање услова за обављање послова мјерења емисије и нивоа загађујућих материја у зраку, систем осигурања квалитета података, успостава информационог система у овој области кроз дефинисање обавеза вођења евиденција о прикупљеним подацима на основу којих се прописују одређене мјере, начин финасирања проблематике квалитета зрака, детаљније регулисање инспекцијског надзора, те стриктније провођење кроз прекршајне мјере.

Законом су јасније подијељене надлежности федералних и кантоналних органа, као и инспекцијски надзор у појединим областима, те је у потпуности усаглашен са Законом о прекршајима („Службене новине Федерације БиХ“, 63/14).

V - УЧЕШЋЕ ЈАВНОСТИ И КОНСУЛТАЦИЈЕ У ИЗРАДИ ЗАКОНА

Парламент Федерације БиХ је након разматрања Нацрта Закона о заштити зрака на 4. редовној сједници Представничког дома, одржаној 10. и 11.09.2019.

године и на 9. сједници Дома народа, одржаној 18.02.2021. године, прихватио нацрт закона уз оцијену да исти може послужити као основа за израду Приједлога закона уз обавезу организовања и провођења јавне расправе. Поступајући по закључцима Представничког дома Парламента Федерације БиХ и Дома народа Парламента Федерације БиХ, Федерално министарство околиша и туризма је у сарадњи са Парламентом Федерације БиХ покренуло Јавну расправу на Нацрт Закона о заштити зрака. Званичним актом, број: 04-23-939-1/18 од 20.4.2021. године, упућеним на надлежна кантонална министарства, као и на друге институције у Федерацији БиХ, исти су обавијештени о отварању Јавне расправе на Нацрт Закона о заштити зрака у процедури израде Приједлога закона, са трајањем јавне расправе од 60 дана. Такође, обавијест о покретању јавне расправе је дата на веб страници министарства.

Обзиром да је Закључком Дома народа Парламента Федерације БиХ, тачка 3. задужена стручна служба Дома народа да достави Нацрт закона кантоналним скупштинама ради давања мишљења у року од 60 дана, прибављена мишљења кантоналних скупштина су достављена Федералном министарству околиша и туризма. У процедуре израде закона цијењена су пристигла мишљења дата у прилогу образложења у Табели 1., те адекватно инкорпорирана у текст закона.

Приликом израде овог закона испуњени су услови из Уредбе Владе Федерације БиХ о правилима за учешће заинтересираних јавности у поступку припреме федералних правних прописа и других аката ("Службене новине Федерације БиХ", број 51/12). Званичним актом Министарства, број: 04-23-939-2/18 од 04.01.2022. године, упућеним на надлежна кантонална министарства, као и на друге институције у Федерацији БиХ, те објавом на веб страници министарства дата је могућност читовања на садржај закона у року од 15 дана. Пристигли коментари и сугестије обједињени су у прилогу образложења у Табели 2., цијењена је њихова прихватљивости и адекватно су инкорпорирани у текст закона.

VI - ОБРАЗЛОЖЕЊЕ ПОЈЕДИНИХ ОДРЕДБИ

Текст Закона о заштити зрака подијељен је у 11 (једанаест) поглавља. У наставку слиједи детаљнији опис чланова Приједлога Закона.

ПОГЛАВЉЕ I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ (чл. 1.- 4.)

Чланом 1. и 2. Закона о заштити зрака прописан је предмет уређивања Закона, односно циљеви истог. Чланом 3. су прописане дефиниције које се користе у Закону, док члан 4. детаљно регулише надлежности по овом Закону.

ПОГЛАВЉЕ II. КВАЛИТЕТ ЗРАКА (чл. 5. – 19.)

Чланом 5. даје се овлаштење Министарству за доношење подзаконског акта који ће нормирати врсте загађујућих материја и стандарди квалитета зрака за сваку врсту загађујуће материје у зраку. Члан 6. прописује зоне и агломерације квалитета зрака, док члан 7. нормира оцјену квалитета зрака. Члан 8. утврђује категорије квалитета зрака, а члан 9. заштиту и унапређење његове квалитете (мјере превенције и мјере унапређења). Загађивање из природних извора нормирано је чланом 10. Закона. Чланом 11. успоставља се мониторинг квалитета зрака, док члан 12. прописује мрежу квалитета зрака. Даље се ова

мрежа разрађује на Федералну мрежу квалитета зрака (члан 13. и 14.), док се кантонална и општинска мрежа заштите квалитета зрака спомиње у чл. 15. и 16.

Чланом 17. се дефинишу послови које обављају надлежни органи кантона и општине, односно кординација кантоналних и општинских мрежа, те обављање праћења квалитета зрака.

У случају да постоји основана сумња да је дошло до загађености зрака које може нарушити здравље људи или околиш, морају се обавити намјенска мјерења нивоа загађујућих материја, регулирана чланом 18. У циљу оцјене квалитета зрака, као и за израду извјештаја о стању квалитета зрака Федерације БиХ, нормира се обавеза доставе података у члану 19., који чине саставни су дио информационог система о квалитету зрака.

ПОГЛАВЉЕ III. ПЛАНИРАЊЕ (чл. 20.-31.)

Ово поглавље говори о инструментима политике и планирања заштите зрака, а то су:

- Федерална стратегија заштите околиша и Акциони план заштите околиша дефинирана Законом о заштити околиша, у дијелу који се односи на област заштите зрака,
- кантонални план заштите околиша у дијелу који се односе на област заштите зрака,
- кантонални план квалитета зрака,
- кантонални краткорочни акциони/интервентни план,
- Државни програми, планови и извјештаји који се доносе ради провођења међународних обавеза Босне и Херцеговине.

Сваки се засебно разрађује, описује се његов садржај и нормира се надлежност за његово доношење, као и обавеза међусобног усклађивања ових битних инструмената (чл. 22-23).

Поред наведеног, у члану 21. садржана је императивна норма према којој приликом израде просторних планова, урбанистичких планова и детаљних планских докумената мора се водити рачуна о заштити и осигурању квалитета зрака.

Чланом 24. је прописана обавеза Влади Федерације БиХ да сваке двије године подноси извјештај о реализацији стратешког документа Парламенту Федерације БиХ. Чланом 25. се прописује обавеза доношења кантоналног плана квалитета зрака, као и сарадња кантона код израде планова уколико су обухваћени истом зоном или агломерацијом. Чланом 26. дефинише се садржај планова квалитета зрака. Чланом 27. прописана је обавеза доношења краткорочног акционог/интервентног плана заштите зрака његов садржај прописан је у члану 28., док је чланом 29. наглашена транспарентност ових краткорочних акционих планова у смислу да исти морају бити доступни јавности и заинтересованим организацијама, као што су организације које се баве заштитом околиша, организације које заступају интересе осјетљивих група становништва, здравствене организације и удружења привредника.

У случају прекограничног загађивања зрака, а што је нормирано чланом 30. Закона, надлежни орган кантона одмах обавјештава Федерално министарство уколико се било која гранична вриједност, критични ниво, граница толеранције, циљна вриједност и дугорочни циљ, концентрација опасна по здравље људи или концентрација о којој се извјештава јавност прекорачи због значајног прекограничног преноса зраком загађујућих материја или њихових прекурсора.

Поглавље III Закона завршава чланом 31. у којем је стављено у обавезу Министарству да учествује у активностима на изради докумената ради имплементације међународних уговора на пољу заштите квалитета зрака.

ПОГЛАВЉЕ IV. МЈЕРЕ ЗА ПОБОЉШАЊЕ КВАЛИТЕТА ЗРАКА (чл. 32.-53.)

Мјерама за спречавање и смањење загађивања зрака *numerus clausus* прописаних чланом 32. настоји се осигурати ефикасна заштита и побољшање квалитета зрака. Чланом 33. прописане су граничне вриједности емисије из стационарних извора и мониторинг емисија. Чланом 34. прописане су граничне вриједности емисија из постројења за сагорјевање и мониторинг емисија, док члан 35. говори о великим постројењима за сагоријевање. Члан 36. говори о квалитету течних горива и прописима који уређују ову област, уз ограничења која су на снази, док члан 37. нормира емисије испарљивих органских једињења приликом складиштења и дистрибуције горива. О емисијама испарљивих органских једињења приликом кориштења растварача говори члан 38., док члан 39. прописује емисије из кућних ложишта. Чланом 40. прописује се максимално дозвољени садржај појединих испарљивих органских једињења у бојама и лаковима. Покретни извори загађивања споменути су у члану 41., док члан 42. разрађује усклађивање са максималним националним емисијама након њиховог утврђивања за поједине загађујуће материје. Члан 43. нормира емисију стакленичких гасова, а члан 44. механизам мониторинга и извјештавања о емисијама стакленичких гасова, док је чланом 45. прописана обавеза оператера извора стакленичких гасова. Супстанце које оштећују озонски омотач и замјенске супстанце прописује члан 46. док чл. 47. и 48. прописују руковање тим супстанцама, те увјете стручне оспособљености за руковање овим супстанцама коју ће вршити јавне високошколске установе, као и научноистраживачки и истраживачко развојни институти. Чланом 49. прописана је забрана одређених радњи на територији Федерације БиХ. Постојане органске загађујуће материје регулиране су чланом 50.. Чланом 51. нормирају се мјере превенције код пројектовања и градње постројења, те санационе мјере током рада у случају прекорачења емисија. Чланом 52. дефинише се мониторинг емисија и обавезе оператора обавезника континуираног мониторинга, као и оператора обавезника периодичног мониторинга. Надлежно тијело на нивоу кантона води Регистар емисија на нивоу кантона што је прописано чланом 53.

ПОГЛАВЉЕ V. ПОСЛОВИ МЈЕРЕЊА (чл. 54.-59.)

Мониторинг квалитета зрака и мјерење емисије прописана су чланом 54., а дозволе за мјерење емисија су прописане чланом 55. (дозвола за правна лица), те чланом 56. (дозвола за оператере). Члан 57. нормира одузимање дозволе, а члан 58. ревизију издатих дозвола. Чланом 59. нормира се улога референтног лабораторија за квалитет зрака и обављање послова

референтног лабораторија од стране Федералног хидрометеоролошког завода.

ПОГЛАВЉЕ VI. ИНФОРМИСАЊЕ, ОБАВЈЕШТАВАЊЕ И ИЗВЈЕШТАВАЊЕ (чл. 60.-63.)

Ово поглавље детаљно разрађује обавезу информисања, обавјештавања и извјештавања свих органа о квалитету зрака. Тако члан 60. прописује обавезу надлежних органа да јавност информишу о таксативно набројаним подацима, а у случају прекорачења концентрације загађујућих материја чланом 61. је прописан начин обавјештавања јавности. Садржај информисања и обавјештавања о квалитети зрака дат је у члану 62., док члан 63. говори о роковима за извјештавање.

ПОГЛАВЉЕ VII. ФИНАНСИРАЊЕ ЗАШТИТЕ И ПОБОЉШАЊА КВАЛИТЕТА ЗРАКА (чл. 64. – 66.)

Извори финансирања, те кориштење прикупљених средстава нормирани су чланом 64. односно 65. Закона. Економски потицаји дефинисани су чланом 66.

ПОГЛАВЉЕ VIII. ИНФОРМАЦИОНИ СИСТЕМ (чл. 67. – 69.)

Ово поглавље говори о информационом систему квалитета зрака. Тако је дефинисан његов садржај (члан 67.), као и размјена информација и података (члан 68.). Члан 70. дефинише улогу Федералног хидрометеоролошког завода, те га дефинише као референтни центар Федерације БиХ за квалитет зрака, емисије у зрак, те ублажавање и прилагођавање климатским промјенама.

ПОГЛАВЉЕ IX. НАДЗОР (чл. 70. – 73.)

Надзор над примјеном овог Закона повјерен је обрађивачу Закона, односно Федералном министарству околиша и туризма, док је инспекцијски надзор повјерен Федералној управи за инспекцијске послове путем надлежне инспекције, те надлежним кантоналним инспекцијама заштите околиша и надлежној општинској инспекцији за околиш, урбанизам и градњу. Чланом 72. прописана су права и дужности инспектора приликом вршења инспекцијског надзора, а чланом 73. прописана су њихова овлаштења.

ПОГЛАВЉЕ X. - КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ (чл. 74. – 78.)

У овом поглављу прописују се запријечене санкције за правно лице, одговорно лице у правном лицу, као и за предузетника. Члан 74. прописује новчане казне, члан 75. заштитне мјере, док члан 76. нормира посебне новчане казне. Чланом 77. прописане су санкције за јавне органе, а чланом 78. новчане казне за предузетника.

ПОГЛАВЉЕ XI. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ (чл. 79.- 83.)

Овим поглављем регулисане су прелазне и завршне одредбе. Чланом 79. дефинише се доношење подзаконских аката од стране Владе Федерације БиХ и федералног министарства.

Чланом 80. дефинисана је примјена ранијих прописа, а чланом 81. у прелазној одредби дефинисана је једна одгађајућа норма, односно она која почиње да важи двије године од усвајања Закона. Ради се о норми из члана 49 тачка х) Закона. Члан 82. прописује престанак важења досадашњег Закона о заштити

зрака („Службене новине Федерације БиХ“, бр. 33/03 и 04/10). Члан 83. дефинише ступање на снагу закона .

VII - ЕКОНОМСКА ОПРАВДАНОСТ ДОНОШЕЊА ПРОПИСА

У оквиру провођења Закона о заштити зрака основне врсте трошкова односе се на финансирање: мрежа за праћење квалитета зрака, реализацију програма праћења квалитета зрака, мјерења посебне намјене уколико се утврди прекорачење прописаних вриједности загађујућих материја, а загађивач је непознат, реализацију планова квалитета зрака и краткорочних акционих планова, провођење мјера за смањење негативних утицаја климатских промјена и мјера за заштиту озонског омотача; успостављање и одржавање регистра извора загађивања зрака и информационог система квалитета зрака, извршавање обавеза преузетих међународним уговорима; као и за финансирање и/или суфинансирање других пројеката, програма и мјера у циљу заштите и побољшања квалитета зрака.

Иако се овај Закон не може стриктно посматрати кроз економску оправданост, ипак, дугорочно гледано, кроз механизме које он нуди, вишеструко је економски оправдан из разлога што циљеви закона јесу избегавање, спречавање или смањење штетних посљедица по људско здравље, квалитет живота и околиша у цјелини.

VIII ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ЗА ПРОВОЂЕЊЕ ПРОПИСА И ФИНАНСИЈСКИ ЕФЕКТИ ПРОПИСА

Овај закон заснован је на принципима и циљевима законодавства ЕУ и за потпуну примјену и спровођење његових одредаба неопходно је обезбиједити и одговарајуће услове у складу са захтјевима и праксом ЕУ. У оквиру провођења Закона о заштити зрака основне врсте трошкова односе се на финансирање: мрежа за праћење квалитета зрака, реализацију програма праћења квалитета зрака, мјерења посебне намјене уколико се утврди прекорачење прописаних вриједности загађујућих материја, а загађивач је непознат, реализацију планова квалитета зрака и краткорочних акционих планова, провођење мјера за смањење негативних утицаја климатских промјена и мјера за заштиту озонског омотача, успостављање и одржавање регистра извора загађивања зрака и информационог система квалитета зрака; извршавање обавеза преузетих међународним уговорима; као и за финансирање и/или суфинансирање других пројеката, програма и мјера у циљу заштите и побољшања квалитета зрака.

Досадашње планирање финансијских средстава вршено је кроз Буџет Федерације БиХ, буџете кантона, јединица локалне самоуправе, као и кориштење средстава остварених радом Фонда за заштиту околиша Федерације БиХ.

Овај Закон не захтијева додатна финансирања нити оптерећења кроз Буџет Федерације БиХ.

TABELA 1.

PREGLED ZAPRIMLJENIH KOMENTARA NAKON SPROVEDENE JAVNE RASPRAVE O NACRTU ZAKONA O ZAŠTITI ZRAKA FBiH (po Zaključcima Parlamenta FBiH)		
Naziv institucije	Tekst primjedbi / sugestija	ocjena prihvatljivosti (Da/Ne) obrazloženje ukoliko se ne prihvata
Ime i prezime lica ili naziv organizacije koja daje komentare	SKUPŠTINA ZENIČKO-DOBOJSKOG KANTONA	
Komentar/sugestije	U čllanu 3. Nacrta Zakona o zaštiti zraka (Značenje pojmova i definicija) potrebno je definisati pojam "prirodni izvori" koji je kao pojam naveden u Nacrtu Zakona, u članu 11. Zagađivanja iz prirodnih izvora.	Da.
	U članu 12. stav (3), pod b) se ograničava sadržaj gorivog sumpora u ugljevima ispod 1%. Potrebno je napomenuti da ugljevi iz rudnika na području centralne Bosne (Breza, Kakanj, Zenica, Bila) ne ispunjavaju ovaj uslov jer je sadržaj sumpora u ugljevima iz ovih rudnika od 2-5 %	Ograničenje se tiče korištenja u kućnim ložištima
	U članu 12. stav (5) Zakona stoji da sumnju u korištenje neadekvatnog goriva u kućnom ložištu utvrđuje nadležni kantonalni inspektor vizuelno i organoleptički, a na osnovu boje i mirisa dimnih plinova. Obrazloženje: Inspektori vizuelnim pregledom ne mogu na osnovu boje i mirisa dimnih plinova utvrditi povećanu emisiju SO₂, ali mogu utvrditi prisustvo emisije neke druge zagađujuće materije (Ringelmanova skala). Inspektorima bi trebalo ostaviti mogućnost da sumnjivo gorivo pošalju na analizu u ovlašteni hemijski laboratorij da provjere kvalitet goriva. Pored toga, u ovom članu se govori i o tome da će inspektori moći ulaziti u privatni posjed i provjeravati peći i gorivo koje se koristi. Provedba ovog člana je u najmanju ruku upitna. Inspektorima bi trebali biti na raspolaganju i drugi alati za provjeru korištenja sumnjivog goriva, kao na primjer dronovi koji su opremljeni osnovnim analizatorima dimnih plinova i koji se mogu pozicionirati iznad izvora i provjeriti eventualna prekomjerna emisija u zrak bez ulaska u privatni posjed.	Da, preformulisan je član.

TABELA 1.

	U članu 12. stav (5) pominje se termin „kućna ložišta" pri čemu se ne definiira koja je to termalna snaga kućnih ložišta (250 kW).	<i>Da, uobzireno na način da je data definicija kućnih ložišta.</i>
	U članu 13. (Monitoring kvaliteta zraka) u stavu (6) Zakona, umjesto teksta "Propisom iz stava (3) ovog člana obavezno se utvrđuju" treba da stoji "Propisom iz stava (5) ovog člana obavezno se utvrđuju".	<i>Da.</i>
	U članu 55. propisano je vođenje registra o postrojenjima zagađivanja na nivou kantona i to na osnovu podataka iz člana 54. Shodno tome registar će sadržavati samo podatke iz kontrolisanih izvora zagađivanja što nije u skladu sa EMEP metodologijom. Nije propisana ni donja granica izvještavanja za kontrolisani tačkasti izvor u smislu snage izvora zagađivanja. Prema EMEP metodologiji registar o postrojenjima i zagađivanjima u zrak, pored velikih tačkastih izvora, mora sadržavati: difuzne emisije, emisije iz saobraćaja, poljoprivrede, uslužnih djelatnosti, kućnih ložišta, emisije isparljivih organskih jedinjenja, emisije od skladištenja goriva, emisiju od šumskih polara i niz drugih podataka, a predstavlja osnovu za modeliranje rasprostiranja emisija u zrak na prostoru posmatranja. Izdvajanje velikih tačkastih izvora u zrak u poseban registar je nepotrebno trošenje resursa, jer pojedini kantoni (kao npr. ZDK) već ima registar koji sadrži sve podatke u skladu sa EMEP metodologijom, sa prostornom raspodjelom izvora zagađivanja, bazom podataka i web portalom gto ga čini izuzetno dostupnim javnosti, Razvoj ovakvih kantonalnih registara i njihovo povezivanje na nivou Federacije BiH treba imati prioritet u odnosu na formiranje posebnih, parcijalnih registara.	<i>Da.</i>
Ime i prezime lica ili naziv organizacije koja daje komentare	SKUPŠTINA SREDNJO- BOSANSKI KANTON	
	Člankom 4. Nacrta zakona o zaštiti zraka preciznije je definirana mjerodavnost i koordiniranost svih razina vlasti te uloga kantona i jedinica lokalne samouprave u aktivnostima na provođenju obveza preuzetih međunarodnim ugovorima i sporazumima, s odredbama propisa EU-a. Novost u odnosu na postojeća rješenja je u jasnijem	<i>Ovo je konstatacija</i>

TABELA 1.

Komentar/sugestije	definiranju mjerodavnosti tijela na području zaštite kvalitete zraka, detaljnije definiranje monitoringa kvalitete zraka na razini Federacije Bosne i Hercegovine, na razini kantona i na razini jedinica lokalne samouprave, preko mjernih stanica,	
	Člankom 5. Nacrta zakona, u ovisnosti o razini i prirodi onečišćenja zraka, kanton može propisati dodatne i strožije standarde kvalitete zraka od standarda utvrđenih propisom koji će donijeti Federalno ministarstvo.	<i>Ovo je konstatacija.</i>
	Člankom 72. Zakona (Inspekcijski nadzor), u stavku (1) umjesto: „nadležne inspekcije za urbanizam i građenje u jedinicama lokalne samouprave" treba stajati: „nadležne inspekcije zaštite okoliša u jedinicama lokalne samouprave".	<i>Da.</i>
Ime i prezime lica ili naziv organizacije koja daje komentare	J.P. ELEKTROPRIVREDA BOSNE I HERCEGOVINE d.d. SARAJEVO – FEDERALNO MINISTARSTVO ENERGIJE, RUDARSTVA I INDUSTRIJE	
Komentar/sugestije	Opća zapažanja u vezi sa Nacrtom Zakona: Nacrt Zakona reguliše materiju zaštite zraka na sveobuhvatniji i konkretniji način u odnosu na važeći Zakon o zaštiti zraka. Kroz tekst Nacrta Zakona u nekoliko odredbi se uočava definisanje određenih nadležnosti državnih organa iako se radi o propisu koji donosi federalno tijelo koje nije ovlašteno za utvrđivanje nadležnosti državnih organa, što predlažemo da se izmijeni, a u skladu s ustavnim ovlaštenjima između državnih i federalnih organa. Predlažemo da se za sve članove u Nacrtu Zakona navedu naslovi.	<i>Ovo je konstatacija</i>
	U članu 3. Izrazi „kvalitet zraka" i „nivo zagađujuće materije" su definisani na potpuno jednak način: "kvalitet zraka" znači koncentraciju zagađujuće materije u zraku iii njeno taloženje na površinu u toku određenog perioda"	<i>Da.</i>

TABELA 1.

	<p>„nivo zagađujuće materije" jeste koncentracija zagađujuće materije u zraku i njeno taloženje na površini u određenom vremenskom periodu"</p> <p>Predlažemo da se definicije usklade sa Direktivom 2008/50/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 21. svibnja 2008. o kvaliteti zraka i čistijem zraku za Europu (SL L 1.52, 11. 6. 2008).</p>	
	<p>Predlažemo da se u članu 4. stav (1) briše riječ „države", obzirom da se u daljnjim odredbama ovog člana i ne definišu ovlaštenja državnih organa, a isto u svakom slučaju i nije moguće definisati federalnim Zakonom.</p>	<p><i>Da, preformulisano je.</i></p>
	<p>Član 22 stav (2) glasi: "Strategija zaštite zraka, planovi kvaliteta zraka i kratkorčni akcioni planovi/interventni planovi donose se u cilju očuvanja i poboljšanja kvaliteta zraka i izbjegavanja, spriječavanja ili smanjenja štetnih posljedica pa zdravlje ljudi i/ili životnu sredinu."</p> <p>Predlažemo da se termin „životna sredina" zamjeni sa terminom „okoliš", u skladu sa legislativom Federacije BiH.</p>	<p><i>Da.</i></p>
	<p>Član 36. Nacrta Zakona je neprecizno definisan. Potrebno jasnije definisati na koga se odnosi odredba stava. (1): "Na području gdje je utvrđena treća kategorija kvaliteta zraka, organ nadležan za izdavanje okolinskih dozvola nalaže operateru izvora emisija da izradi plan za smanjenje emisija iz stacionarnih izvora zagađenja zraka i određuje rok za izradu tog plana."</p> <p>Nije jasno šta znači plan iz stava (1) ovog člana u odnosu na, na primjer, plan iz člana 22. Stav (4). Na koje operatore se misli? Na sve koje se nalaze na području gdje je utvrđena treća kategorija kvaliteta zraka, ili na one koji nisu obuhvaćeni državnim planom npr. NERPO-om? Pretpostavljamo da se radi o izvorima emisija u zrak koji nisu obuhvaćeni NERP-om.</p>	<p><i>Da, preformulisano je.</i></p>

TABELA 1.

	<p>Takoder je nejasno da li se izrada plana smanjenja emisija nalaže ukoliko operater (onaj koji nije obuhvaćen državnim planom) ne poštuje GVE.</p> <p>Predlažemo da se odredbe člana 36. preciziraju, te da se jasno definiše odnos ovih planova i precizira u kojim slučajevima će organ nadležan za izdavanje okolinskih dozvola moći zatražiti izradu plana.</p>	
<p>Komentar7sugestije</p>	<p>U članu 56. cijenimo da je upotreba termina „pravna lica“ u ovom članu neprecizna, jer nije jasno navedeno o kojim se pravnim licima radi. Naime, i operatori su pravna.</p> <p>Predlažemo da se navede da se radi o ovlaštenim pravnim licima za mjerenja emisija i pravnim licima koja pružaju usluge navedenih mjerenja.</p>	<p><i>Da, preformulisano je.</i></p>
	<p>Član 73. Nacrta Zakona je na dosta precizniji i konkretniji način definisao ovlaštenja nadležnog inspektora u odnosu na važeći Zakon o zaštiti zraka. Međutim, imajući u vidu da se članom 72. Nacrta Zakona propisuje ko su nadležni inspektori za vršenje inspekcijskog nadzora, te se određuju: inspekcija zaštite okoliša, inspekcija za urbanizam i gradnju, tržišna inspekcija, cijenimo nužnim da se preciziraju ovlaštenja svake pojedine inspekcije. Naprijed navedeno predlažemo u svrhu pravne sigurosti, obzirom da, u skladu sa članom 73. nacrta Zakona inspektor ima dosta široko postavljene obaveze, a s druge strane, članom 76. su propisane izrazito teške kaznene odredbe.</p>	<p><i>Da.</i></p>
	<p>Član 76. može se uočiti da je kaznena politika u Nacrtu Zakona značajno strožija nego u važećem Zakonu, međutim, odredbu člana 76. smatramo pretjeranom i neadekvatnom u odnosu na činjenicu da se propisuju strožije kazne za nepoštivanje odredbi Zakona. Predlažemo da se član 76. Nacrta Zakona briše.</p> <p>Na kraju, cijenimo da je, kao i u drugim zakonima kojima se utvrđuju značajne obaveze za pravna lica koja će iste primjenjivati, potrebno ostaviti određeni vremenski period u cilju pripreme i stvaranja realnih pretpostavki za dosljedno provođenje Zakona.</p>	<p><i>Ne.</i> <i>Obrazloženje: Zaključkom Parlamenta FBiH sa Tematske sjednice Predstavničkog doma „Problem zagađenosti zraka u Federaciji BiH“, održane 15.03.2017.godine, dato je da se kaznene odredbe zakona usaglase sa Zakonom o prekršajima u FBiH.</i></p>

TABELA 1.

Ime i prezime lica ili naziv organizacije koja daje komentare	MINISTARSTVO PROSTORNOG UREĐENJA I ZAŠTITE OKOLICE TUZLANSKOG KANTONA	
Komentar/sugestije	<p>Da se briše član 8., te da isti glasi: Prema nivou zagađenosti, a na osnovu rezultata mjerenja, utvrđuju se sljedeće kategorije kvaliteta zraka: Brojčana vrijednost Indeksa se izračunava u rasponu od 0-500 i podjeljena je u šest kvalitativnih kategorija: a) Dobar (brojčana vrijednost od 0-50, označava se zelenom bojom); b) Umjeren (brojčana vrijednost od 51-100, označava se žutom bojom); c) Nezdrav za osjetljive grupe (brojčana vrijednost od 101-150, označava se narandžastom bojom); d) Nezdrav (brojčana vrijednost od 151-200, označava se crvenom bojom); e) Vrlo nezdrav (brojčana vrijednost od 201-300, označava se ljubičastom bojom); f) Opasan (brojčana vrijednost viša od 301, označava se smeđom ili crvenosmeđom ili kestenjastom bojom).</p> <p>Obrazloženje: U postojećem Pravilniku o dopuni Pravilnika o načinu vršenja monitoringa kvaliteta zraka i definiranju vrsta zagađujućih materija, graničnih vrijednosti i drugih standarda kvaliteta zraka („Službene novine Federacije BiH”, broj: 1/12, 50/19 i 3/21) definisan je pojam Indeksa kvaliteta zraka, te je navedeno da će isti izraditi Federalni hidrometeorološki zavod BiH. Federalni hidrometeorološki zavod je izradio metodologiju izrade indeksa kvaliteta zraka, te po toj metodologiji objavljuje rezultate kvaliteta zraka. Na osnovu navedenog smatramo da član 8. treba uskladiti sa kategorijama indeksa kvaliteta zraka.</p> <p>Takođe treba naglasiti da u čitavom Zakonu pojmove: „tolerantna vrijednost”, „granica tolerancije” treba brisati iz razloga što je gore navedenim Pravilnikom rok za granice tolerancije za pojedine zagađujuće materije bio 2021 . godina, što znači da su se granične vrijednosti i tolerantne vrijednosti već izjednačile u 2021. godini za sumpordioksid, azotdioksid itd.</p> <p>Uvođenjem kategorija indeksa kvaliteta zraka prestaje potreba za tolerantnim vrijednostima i granicama tolerancije, jer indets kvalitete</p>	<p>Ne. Obrazloženje: data sugestija se odnosi na indeksiranja kvaliteta zraka u cilju pružanja jasnih informacija javnosti.</p>

TABELA 1.

	zraka definiše šest kvalitativnih kategorija kvaliteta zraka pobrojanih gore iznad.	
Komentar/sugestije	<p>Da se u članu 23. stav 2. briše, te da glasi: "Općinske/gradske službe prilikom donošenja detaljnih planskih akata (zoning plan, regulacioni plan ili urbanistički projekat) izrađuju listu područja na kojima se ne rnože locirati nijedan novi tačkasti izvor emisija, što se posebno odnosi na postrojenja za sagorijevanje i postrojenja za spaljivanje otpada".</p> <p>Postojećom zakonskom odredbom da „kantoni izrađuju listu područja" nije definisano na osnovu kojeg planskog akta bi se predvidjela ta mogućnost. Razvojni planovi kantona i općina/gradova su strateški dugoročni planski dokumenti, kojima se definiraju temeljna načela planskog uređenja prostora, ciljevi prostomog razvoja uređenja kao i zaštita, korištenje i namjena prostora i koji se rade na period od 10 do 20 godina. S obzirom da se detaljnim planskim dokumentima definiše izgradnja i uređenje prostora, smatramo da je svrsishodnije i efikasnije da općine/gradovi donose gore navedene liste područja na osnovu detaljnih planskih akata (zoning plan, regulacioni plan ili urbanistički projekat) iz razloga sto se istim mogu odrediti lokacijski uvjeti koji definiraju namjenu, položaj, funkciju, veličinu i oblikovanje građevine.</p> <p>Da se u članu 23. stav 2. briše, te da glasi: "Prilikom izrade detaljnih planskih dokumenata (zoning plan, regulacioni plan ili urbanistidki projekat), pri određivanju lokacija za nove tačkaste izvore emisija zagađujućih materija, dužna pažnja se posvećuje zaštiti ventilacionih koridora i kvalitetu zraka nekog gusto ili stalno naseljenog područja".</p> <p>Postojećom zakonskom odredbom definisano je da „Kod izrade dokumenata prostomog uređenja i drugih urbanističkih planova pri određivanju lokacija za nove tačkaste izvore emisija zagađujućih matirija, dužna pažnja se posvećuje zaštiti ventilacionih koridora i kvalitetu zraka nekog gusto ili stalno naseljenog područja". Na osnovu ovoga opet nije precizirano na osnovu kojeg planskog akta bi se predvidjela ta mogućnost. S obzirom da se detaljnim planskim dokumentima definiše izgradnja i uređenje prostora, smatramo daje svrsishodnije i efikasnije da se prilikom donošenja detaljnih planskih akata (zoning plan, regulacioni plan ili urbanistički projekat) može</p>	<p><i>Ne.</i> <i>Obrazloženje: ovo se daje da se na nivou kanton-opština definira.</i></p>

TABELA 1.

	predvidjeti zaštita ventilacionih koridora iz razloga što se istim mogu odrediti lokacijski uvjeti koji definiraju namjenu, položaj, funkciju, veličinu i oblikovanje građevine.	
Komentar/sugestije	<p>Da se članovi 28., 29., 30., 31. i 12. brišu.</p> <p>Članom 47. Zakona o zaštiti okoliša („Sluzbene novine Federacije“, broj: 15/21) definisano je donošenje kantonalnog plana zaštite okoliša. Jedan od osnovnih dijelova kantonalnog plana zaštite okoliša je zrak u kojem se obrađuju emisije, u zrak, kvalitet zraka, monitoring i akcioni plan zaštite zraka u kojem se definiraju strateški i operativni ciljevi zaštite zraka, te bi stoga donošenje Planova kvaliteta zraka bilo dupliranje dokumenata.</p> <p>Donošenje Planova kvaliteta zraka u zonama i aglomeracijama u kojima je zrak treće kategorije i kratkoročnih akcionih planova/interventnih planova u zoni ili aglomeraciji koja se nalazi na njihovoj teritoriji je nemoguće iz razloga što nije moguće precizno odrediti zone i aglomeracije treće kategorije u Tuzlanskom kanonu.</p> <p>Ovdje ponovo naglašavamo da zrak ne može pripadati trećoj kategoriji jer je već izrađena metodologija izrade indeksa kvaliteta zraka, koju je izradio Federalni hidrometeorološki zavod, te po toj metodologiji već se objavljuju rezultati kvaliteta zraka, sa šest kategorija kvaliteta zraka.</p>	<p>Ne.</p> <p><i>Obrazloženje: pitanja planiranja i poduzimanje mjera u oblasti kvaliteta zraka je na liniji odnosnih Direktiva EU u ovoj oblasti.</i></p>
Ime i prezime lica ili naziv organizacije koja daje komentare	KANTON SARAJEVO, MINISTARSTVO KOMUNALNE PRIVREDE, INFRASTRUKTURE, PROSTORNOG UREĐENJA, GRAĐENJA I ZAŠTITE OKOLIŠA	
Komentar/sugestije	<p>Opća zapažanja vezano za nacrt propisa :</p> <p>Zakon o zaštiti zraka FBiH sadrži značajne novine u odnosu na važeći, kako zbog obaveza pridruživanja Evropskoj uniji, tako i zbog prevazilaženja problema iz dugogodišnje prakse. Važan iskorak je da kantoni mogu donositi svoje zakone, kojima će se detaljnije urediti specifičnosti vezane za problematiku zaštite zraka.</p> <p>Osnovna generalna primjedba na tekst Nacrta odnosi se na neprecizno utvrđene nadležnosti uvođenjem razgraničavanja područja Federacije na zone i aglomeracije kvaliteta zraka. Uz to, pojedine odredbe su nedorečene i trebalo bi ih bolje organizovati (napr. član 10</p>	<p>Da.</p>

TABELA 1.

	<p>"Obavještanje" vezati za Poglavlje VI), jer se stiče dojam nekonzistentnosti. Takođe, veliki broj odredbi nije praćen sankcijama, tako da je upitno provođenje istih.</p>	
	<p>U članu 3. nisu objašnjeni svi pojmovi i date definicije koje se koriste u pojedinim odredbama Zakona, kao što je napr.: inventar emisija, mjerna stanica, mjerno mjesto, koncentracija opasna po zdravlje, organoleptički itd. Pojmovi "Kvalitet zraka" i "nivo zagađujuće materije" imaju potpuno isto značenje. Pojam "tolerantna vrijednost" je potrebno izbaciti pošto su Pravilnikom o načinu vršenja monitoringa kvaliteta zraka i definiranju vrsta zagađujućih materija, graničnih vrijednosti i drugih standarda kvaliteta zraka, rokovi za dostizanje graničnih vrijednosti istekli (do 1.januara 2021.) U Nacrtu je na više mjesta korišten pojam "operater", a u pojmovima je definisan pojam "operator".</p> <p>Postoji veliki broj gramatičkih grešaka npr. u članu 3 nenamjerno ispušteni postojane organske zagađujuće materije". Iako je jasno na koje se ministarstvo odnosi potrebno je u uvodu naglasiti puni naziv ministarstva i da se u daljem tekstu spominje kao Ministarstvo</p> <p>Prijedlog izmjene: U Zakonu o zaštiti zraka RH je pojam kvaliteta zraka definisan na slijedeći način: "Kvalitet zraka je osobina zraka kojom se iskazuje značajnost u njemu postojećih nivoa zagađenja"</p>	<p>Da.</p>
	<p>Član 6. Ovim članom se uvodi razgraničenje teritorije FBiH na zone i aglomeracije. Ključna nepoznanica je, da li će se granice zona i aglomeracija podudarati sa trenutnim administrativnim granicama, te ko je nadležan za kontrolu, održavanje stanja i unapređenje kvaliteta zraka u slučajevima kada aglomeracija obuhvata područje dva kantona ili ako se aglomeracija proteže na područje drugog entiteta. Uredbom iz stava 2 ovog člana, pored razgraničenja teritorije aglomeracija, trebaju se utvrditi mehanizmi kontrole mjera za unapređenje kvaliteta zraka kako bi ova aktivnost imala svoju svrhu, te je potrebno dodati da u ovom postupku učestvuju i kantoni.</p>	<p>Da, preformulisano je .</p>
	<p>Član 7. Ni u jednom od stavova ovog člana člana nije navedeno ko će vršiti mjerenja i modeliranje radi ocjene kvaliteta zraka. Takođe,</p>	<p>Da, preformulisano je .</p>

TABELA 1.

	<p>nisu predviđena početna mjerenja na osnovu kojih bi se ustanovilo stvarno stanje prije početka primjene Zakona.</p> <p>Potrebno je naglasiti da određena područja za koje se ustanovi da imaju prirodne emisije koje mogu da utiču negativno na zdravlje ljudi kao npr. geotermalni izvori sa vodik sulfidom i sl. se nakon procjene zasnovane po mogućnosti na minimalno indikativnim mjeranjima, moraju uvrstiti u ocjenu kvaliteta zraka i upravljanje kvalitetom zraka. Veza sa članom 11.</p>	
	<p>Član 8. u stavu 1 - izbaciti tolerantnu vrijednost. Stav 2- izbaciti. Stav 3 - nejasno je ko utvrđuje kategorije kvaliteta zraka. U stavu 4 - samo je rečeno da listu kategorija donosi Federalno ministarstvo.</p>	<p>Da.</p>
	<p>Član 9. U čitavom članu je nejasno ko provodi preventivne mjere, ko ih definiše, ko osigurava sredstva za implementaciju. Nedovoljno je u stavu 4 reći da su to institucije iz člana 4 Zakona, budući da u istom nadležnosti nisu jasno utvrđene.</p> <p>Problem je što je navedeno da su institucije nadležne u okviru svog djelokruga rada, a nije konkretizovana odgovornost niti mehanizam usaglašavanja ukoliko se nadležnosti preklapaju</p>	<p>Da.</p>
	<p>Član 10 nije u vezi sa prethodnim članom 9. U ovom članu treba precizirati ko može izvještavati javnost o prekoračenju koncentracija zagađujućih materija i ujedno predvidjeti sankciju za neovlašteno plasiranje informacija koje mogu uznemiravati javnost.</p>	<p>Da.</p>
	<p>Član 11. Izbaciti</p>	<p>Ne. Obrazloženje: zadržano je uz preformulisanje.</p>
	<p>Član 12. u stavu 2 treba dodati da se ne mogu staviti u promet peći koje ne ispunjavaju standarde, jer u protivnom, ako bi ostala formulacija iz stava 2, nadležna tržišna inspekcija iz stava 6 ne bi imala šta kontrolisati.</p> <p>U stavu 3, pod b, treba umjesto "toplotnu moć nižu" staviti " toplotnu moć veću".</p> <p>Stav 4 je nedorečen - nije jasno kako provesti ovu radnju u okviru važećeg zakonskog okvira i nemogućnosti ulaska u privatni posjed. Isto tako, nije predviđena sankcija u poglavlju "kaznene odredbe".</p>	<p>Da, preformulisano je.</p>
	<p>Član 13. Nejasna je veza između utvrđivanja zona i aglomeracija sa ovim članom. Nisu utvrđene nadležnosti za vršenje monitoringa kvaliteta zraka. Nejasno je koja je veza sa podjelom teritorije Federacije na aglomeracije, budući da se i ta podjela vrši u cilju efikasnog upravljanja kvalitetom zraka.</p>	<p>Da.</p>

TABELA 1.

	<p>Kontrola nivoa zagađenosti zraka – potrebno definisati bolje jer ne postoji kao takav pojam nivoa. Stav 6 pod b kriteriji za ocjenjivanje koncentracija- nepoznato značenje ocjenjivanje koncentracija Dio d - način obezbjeđenja kvaliteta podataka se radi prema zahtjevima standarda BAS EN ISO/IEC 17025 da bi se obezbjedili uslovi za ocjenjivanje kvaliteta zraka</p> <p>U stavu 6 se spominje propis iz stava 3 koji nije naveden u stavu 3</p>	
	<p>Član 15. u čitavom članu se koriste zbirno i alternativno pojmovi mjernih stanica i mjernih mjesta. Budući da mjerna stanica i mjerno mjesto nije isti pojam, potrebno je na svakom mjestu izbaciti "ili", te objasniti šta znači pod a "aerosediment".</p>	<p>Da.</p>
	<p>Član 16. u stavu 2 ovog člana treba dodati da FHMZ saraduje sa drugim organima uprave "koji učestvuju u praćenju stanja kvaliteta zraka" sa svim kantonalnim ministarstvima, te dodati na kraju "ustanovama i fakultetima". Potrebno je definisati šta konkretno podrazumijeva termin "praćenje kvaliteta zraka"</p>	<p>Da. Preformulisano je.</p>
	<p>Član 17. u stavu 2 ovog člana je nejasno šta znače "dopunske mjerne stanice", koje se određuju na osnovu postupaka procjene za zone i aglomeracije. U stavu 3 je nepotrebno utvrđeno da nadležni organ Kantona donosi propis o monitoringu,, kad su sva bitna pitanja za ovu svrhu određena federalnim propisom. S tim u vezi, ovako formulisano, stav 4 je nepotreban, budući da kantoni trebaju pripremiti samo studiju kojom će biti rješena sva ova pitanja. U stavu 5 treba dodati da se kantonalna mreža finansira iz namjenskih sredstava Fonda za zaštitu okoliša FBiH ili kantona</p>	<p>Da, preformulisano je</p>
<p>Komentar/sugestije</p>	<p>Član 18. brisati stav 2</p>	<p>Preformulisano je</p>
	<p>Vidjeti obrazloženje člana 17. stav 3.</p>	<p>uvaženo</p>
	<p>Član 19. u stavu 1 dodati na kraju rečenice " i namjenska sredstva Fonda za zaštitu okoliša FBiH" U stavu 4 se spominje ovlaštenje za pravno lice za praćenje rada automatskih stanica ali postoje i druge vrste ispitivanja osim rada automatskih stanica npr. ciljano uzorkovanje na analizu teških metala i sl. za koje ne mora oprema biti dio automatskih stanica- prijedlog</p>	<p>Da.</p>

TABELA 1.

	<p>izbaciti automatske stanice i staviti samo za monitoring kvaliteta zraka.</p> <p>Također, stav 4 se poziva da ovlaštenje pravnom licu se daje u skladu sa članom 57. Zakona koje bi trebalo imati dozvolu federalnog ministarstva. Obzirom da se radi o kantonalnim odnosno opštinskim mrežama stanica koje trebaju biti uvezane u federalnu mrežu stanica i raditi prema odgovarajućim zakonskim aktima i podaktima i da postoji referentna laboratorija koja nadzire rad nema potrebe da se posebne dozvole traže od federalnog ministarstva. U slučaju da federalno ministarstvo donese podzakonske akte iz člana 79. u pogledu prostora, kadra i opreme nadležno kantonalno ministarstvo može i treba izvršiti procjenu pravnog lica i donijeti saglasnost i/ili ovlaštenje za sposobnost vršenja monitoringa za određeno pravno lice što je i do sada bilo rješavano kroz odluke koje se tiču kvaliteta zraka u kantonima.</p> <p>Drugačije je za mjerenje emisije gdje pravna lica koja vrše mjerenja mogu to vršiti na nivou čitave Federacije</p>	
	<p>Član 20. stav 2. Federalno ministarstvo kao ni kantonalno ne može samostalno odlučivati o potencijano negativnom uticaju na zdravlje ljudi. To se mora raditi zajedno sa nadležnim ministarstvom zdravstva. Potrebno je naglasiti na koji način i ko je odgovoran da se sanira postojeće stanje zagađenosti zraka. Ko vrši procjene o mjerama koje je potrebno izvršiti u kojem roku i sa kojim sredstvima. Radi se o prostorima koji se ne mogu izolovano posmatrati obzirom da se radi o zraku potrebno je praviti izvještaje prema Federalnom ministarstvu koje će izvršiti procjenu eventualnog uticaja na područje Federacije, a na osnovu širenja zagađenja i na ostale kantone.</p>	<p><i>Ne. Obrazloženje: granične vrijednosti kvaliteta zraka su parametri koji su ključni za indikaciju.</i></p>
	<p>Član 21. prebaciti u poglavlje VI i povezati sa članom 10. Treba precizirati obavezu da FHMZ ima obavezu dostaviti podatke kantonima.</p> <p>Prema članu 21. ne postoji obaveza da se kantoni uvezuju u mrežu stanica FHMZ već samo da dostavljaju rezultate validiranih mjerenja.</p>	<p>Da.</p>
	<p>Član 22. ovaj član nije usaglašen sa Zakonom o zaštiti okoliša FBiH. U stavu 1 pod b) nejasno je šta su planovi kvaliteta zraka, budući da Strategija zaštite zraka, kao dio Strategije zaštite okoliša obavezno sadrži i Akcioni plan zaštite zraka. U stavu 1, pod c) kratkoročne akcione planove i interventne planove treba razdvojiti jer se ne radi o</p>	<p>Da.</p>

TABELA 1.

	<p>istim planovima. U važećem Zakonu je predviđeno donošenje akcionih planova za "slučajeve kada su prekoračene granične vrijednosti jedne ili više zagađujućih materija", što je dobro.</p> <p>Stav 2 kratkoročni akcioni planovi/interventni planovi ne služe u cilju očuvanja i poboljšanja kvaliteta zraka i izbjegavanja, sprečavanja ili smanjenja štetnih posljedica po zdravlje ljudi i/ili životnu sredinu. Oni služe za zaustavljanje daljnjeg prekomjernog zagađenja koje je već nastupilo i koje već ima štetne posljedice na zdravlje ljudi i okoliš. To su restriktivne mjere.</p> <p>Stav 3 bi trebao da sadrži i druge polutante od interesa kao što je ozon, ugljen monoksid, PM_{2,5}</p> <p>Potrebno je precizirati ko donosi državni program.</p> <p>U stavu 4. nije jasno u kojem postupku operator izrađuje Plan za smanjenje emisija, niti ko kontroliša njegovu primjenu.</p>	
	<p>Član 23. u stavu 1 dovoljno je reći "kod izrade dokumenata prostornog uređenja" i izbaciti " druge urbanističke planove" jer takvih nema.</p> <p>Nije precizirano ko i na koji način kontroliše jesu li planovi usklađeni sa Strategijom zaštite zraka. Pitanje je i o kojoj se strategiji radi , jer se planovi donose na nivou Federacije, kantona i općina. U stavu 2 je definisano da kantonalna ministarstva izrađuju listu područja na kojima se ne može locirati ni jedan tačkasti izvor zagađivanja. Ovaj stav nije vezan za razgraničenja po zonama i aglomeracijama, te je zanemarena i federalna nadležnost.</p> <p>U stavu 4. je nejasno šta znači "dužna pažnja se posvećuje zaštiti ventilacionih koridora". Treba predvidjeti mehanizam kojim će se osigurati vršenje ove aktivnosti, ili kroz stratešku procjenu uticaja plana na okoliš ili kroz kompjutersku CFD analizu dinamike fluida. Potrebno je predvidjeti i sankciju ukoliko se ova aktivnost ne provodi.</p>	Da.
	<p>U stavu 5. iza riječi "meteorološkom studijom", dodati " i modeliranjem strujanja zraka u karakterističnim situacijama".</p>	Da.
	<p>Član 24. uskladiti sa komentarima na član 22</p>	Da.
	<p>Član 25. Stategija zaštite okoliša treba da bude osnova za kantonalne planove i u dijelu gdje je prisutan daljinski transport kao posljedica emisije npr. SO₂ koji transportom značajno doprinosi narušavanju kvaliteta zraka u drugom kantonu/kantonima.</p>	Da.
	<p>Član 26. Član nije usaglašen sa Zakonom o zaštiti okoliša</p>	Da.

TABELA 1.

	<p>Stav 1. - Ne može Vlada donositi Akcioni plan kao sastavni dio Strategije zaštite zraka koju donosi Parlament FBiH. Nejasno je formulisano je li Akcioni plan dio Strategije ili poseban dokument?</p>	
	<p>Član 28. u stavu 1. je nejasno zašto nadležni organ Kantona donosi Plan kvaliteta zraka samo u zonama i aglomeracijama gdje je zrak treće kategorije. U ovom stavu se pokazuje nejasnoća vezana za nadležnosti u zonama i aglomeracijama što je komentarisano kroz član 6. Nacrta Zakona. Nejasan je i stav2, a naročito stav 3. koji se poziva na član 11.. Potrebno je utvrditi da npr. suspendovane čestice potiču iz prirodnih izvora i da se ne može smanjiti njihova emisija. Ako se već navodi potrebno je naglasiti ko vrši procjenu i na osnovu čega. Mora postojati metodologija utvrđivanja jer ostaje nedorečeno i podložno manipulaciji. Potrebno korigovati, kao što je navedeno, član 11 u dijelu npr. geotermalnih izvora i sl. koji se mogu tehnološki riješiti u slučajevima prekoračenja graničnih vrijednosti, koji mogu uticati na zdravlje ljudi i okoliš.</p>	<p><i>Da, preciznije je dato.</i></p>
	<p>Član 30. stav 1 pod c) je potrebno staviti u poseban kontekst posebnog stava. Stav 3 - Federalno ministarstvo treba biti upoznato sa kratkoročnim akcionim planovima kao i sa godišnjim izvještajima o realizaciji kratkoročnih planova za pojedine kantone koji su specifični i reagovati u smislu pomoći kada su u pitanju izdavanja okolinskih dozvola emiterima zagađujućih materija koji narušavaju kvalitet zraka u pojedinim kantonima. Federalno ministarstvo u strategiji treba da uzme u obzir specifičnu problematiku kantona koji se najbolje vide iz interventnih planova i izvještaja.</p>	<p><i>Da.</i></p>
	<p>Član 33. nije jasno definisana međuentitetska saradnja. Ko je nadležan ukoliko je narušen kvalitet zraka u zonama i aglomeracijama. Kompletan član je potrebno preispitati i precizirati. Stav 3. tretira prekoračenja graničnih vrijednosti sa susjednom državom, ali ne i prekoračenja koja se mogu pojaviti na granici kantona i drugog entiteta. Nadležnost za praćenje prekograničnog transporta zagađujućih materija je na FHMZ, a ne na kantonima.. FHMZ treba obavjestiti Federalno ministarstvo koje treba da reaguje prema kantonalnim nivoima u smislu koordinacije na osnovu procjena FHMZ o smjeru kretanja zagađujućih materija i ugroženosti određenih kantona (područja, aglomeracija).</p>	<p><i>Ne. Obrazloženje: ovo je predmet zakon o zaštiti okoliša, isti definira međuentitetsku saradnju.</i></p>

TABELA 1.

	Član 34. u stavu 1. iza riječi "postojećih" dodati "velikih" postrojenja	<i>Da.</i>
	<p>Član 36. u stavu 1 je utvrđena obaveza koja nije povezana sa Zakonom o zaštiti okoliša FBiH. Pitanje je kako organ nadležan za izdavanje okolinskih dozvola zna da se namjerava graditi izvor na području treće kategorije kvaliteta zraka? Zatim, u kojem postupku mu se nalaže izrada Plana za smanjenje emisija? Ovo bi se jedino moglo vezati za obnovu okolinskih dozvola, ali ne i za nove pogone i postrojenja, jer isti moraju biti izgrađeni prema najbolje raspoloživim tehnikama ili moraju zadovoljiti granične vrijednosti.</p> <p>Inače, uvođenje plana operatora za smanjenje emisija je dobra ideja, ali u ovom Nacrtu Zakona nije dobro utvrđen postupak. Dokaz je stav 4 ovog člana u kojem se kaže da saglasnost na Plan daje organ koji je naložio izradu Plana. Valjda bi se mjere iz Plana trebale unijeti u dozvole, ako se misli na dozvolu, a saglasnost bi trebao dati organ nadležan za zrak.</p>	<i>Da, preformulisano je.</i>
	<p>Član 37. potrebno je navesti i kaznene odredbe za emitere kao i kontrolu i inspekcijski nadzor.</p> <p>Potrebno je definisati uslove za dobivanje ovlaštenja za izradu elaborata zaštite okoliša za pravna lica kroz podzakonske akte.</p>	<i>Da.</i>
	<p>Član 46. u stavu 2 nejasno je u kojoj korelaciji je inventar emisija sa Registrom emisija, te šta predstavljaju projekcije emisija.</p> <p>U stavu 4 se ne zna da li se misli na poseban propis, kojim će se propisati izrada inventara emisija i projekcija emisija</p>	<i>Da.</i>
	Član 50. Greška je u pozivanju na stav 2 u stavu 2. isto važi i za stav 3	<i>Da.</i>
	<p>Član 54. u stavu 1 pod g) navodi se da se izvještaji o mjerenjima dostavljaju i nadležnom organu lokalne samouprave. Pitanje je šta će taj organ sa izvještajem, budući da nema opštinske inspekcije zaštite okoliša. Generalno je za očekivati više problema vezano za pojačane nadležnosti jedinica lokalne samouprave koje predviđa ovaj zakon i propisi koji se donose na osnovu Zakona o zaštiti okoliša, a tiču se prenosa direktiva o procjeni uticaja na okoliš i okolinskim dozvolama. Nije realno očekivati da urbanističko-građevinska inspekcija vrši nadzor u oblasti zaštite zraka na lokalnom nivou, kao što to impliciraju gore navedeni propisi.</p> <p>Isto tako, u općinama nemaju dovoljno znanja u ovoj oblasti</p>	<i>Da, preformulisano je.</i>

TABELA 1.

	<p>Član 55. Pojam registra izvora zagađivanja je potrebno pojasniti. U kakvoj vezi je ovaj Registar sa inventarom emisija? Potrebno je ovaj pojam sagledati u kontekstu Registra u skladu sa članom 34 Zakona o zaštiti okoliša</p>	
	<p>Član 57. Primjerenije je umjesto "dozvole" davati "ovlaštenja " za mjerenje kvaliteta zraka i emisije. Isto kao za član 19. stav 4, za pravna lica koja vrše monitoring na području određenog kantona dozvolu (ovlaštenje) trebaju davati kantonalna ministarstva u skladu sa federalnim propisima.</p> <p>Isto važi i za stav 3 člana 57. na isti način se oduzima dozvola (ovlaštenje). Drugačije je za mjerenje emisije gdje pravna lica koja vrše mjerenja mogu to vršiti na nivou čitave Federacije.</p>	<p><i>Ne. Obrazloženje: smatramo da je primjerenije dozvola kao Upravni akt. Ovlaštenje se daje zakonom.</i></p>
	<p>Član 58. u stavu 1 treba precizirati da li se odnosi na operatore iz federalne ili kantonalne nadležnosti</p>	<p><i>Ne. Obrazloženje: obaveznici sistema kontinuiranog monitoringa su u nadležnosti FBIH (veliki zagađivači).</i></p>
	<p>Član 59. Na isti način na koji se izdaje, dozvola (ovlaštenje) se i ukida. Npr. ako izdaje kantonalno ministarstvo dozvolu/ovlaštenje pravnoj osobi za praćenje kvaliteta zraka ili monitoring, ono treba da i ukine dozvolu/ovlaštenje.</p>	<p><i>Ne. Obrazloženje: oduzimanje dozvole je uveden iz razloga osnovanosti sumnj da se mjerenja ne obavljaju na terenu na ispravan način. Član je doraden.</i></p>
	<p>Član 60. Prijedlog je da se ukine ovaj član jer se ugovori uglavnom potpisuju na godinu dana i svaki put se vrši preispitivanje Veza sa članovima 57, 59</p>	<p><i>Ne. Obrazloženje: ostaje se pri datoj formulaciji obzirom da se na nivou FBIH tek uvodi ovaj sistem dozvola za monitoring emisija.</i></p>
	<p>Član 61. Pojam "Referentni laboratorij" se ne bi trebao koristiti u jednini jer primjeri zemalja članica EU ukazuju da se za pojedine metode proglašavaju referentni laboratoriji. Isti principi važe i za imenovanja referentnih laboratorija, koje se bave ispitivanjima vode i hrane i u našoj zemlji. U stavu 4 se spominje član 13 i odgovarajući pravilnik koji se ne spominje u članu 13. ovog Zakona - usaglasiti da li je propis ili pravilnik</p>	<p><i>Da. član je preformulisan.</i></p>
	<p>Član 62. nije jasno koje druge organe je potrebno obavještavati. U dijelu b) potrebno je dopuniti i ostale polutante npr. sumpordioksid, ozon, vodik sulfid... Dopuniti dio d) ne samo zakonom već i sa pravilnicima koji se odnose na zagađujuće materije</p>	<p><i>Ne. Obrazloženje: obzirom da na kvalitert zraka imaju uticaj drugi sektori (npr promet) to se ovim daje duznost informisanja istih.</i></p>

TABELA 1.

	<p>Član 63. pored Zakona koji nije decidno naveo sve zagađujuće materije potrebno je pozvati se na pravilnike koji regulišu oblasti kvaliteta zraka i emisije Stav 2 dio d) dopuniti i sa ugljen monoksidom</p> <p>Nadležni organ u ovom slučaju izvještavanja mora sarađivati direktno sa nadležnim ministarstvom zdravstva ili ovlaštenom zdravstvenom institucijom u smislu procjene i davanja preporuka koje se tiču uticaja na zdravlje ljudi</p> <p>Član 64. stav 1 dio b) potrebno je dopuniti i ostale polutante npr. sumpordioksid, ozon, vodik sulfid...</p> <p>Član 69. Omogućiti pristup informacionom sistemu svim učesnicima u monitoringu kvaliteta zraka radi boljih procjena za nivoe kantona/opština</p> <p>Član 70. definisati pobliže šta je to referentni centar Definisati odgovornosti i ovlaštenja</p> <p>Član 75. kazne koje se odnose na pravna lica za npr. nedostavljanje izvještaja o monitoringu su izrazito visoke i rangiraju se kao i za prekoračenje emisija ili nekih težih povreda okoliša i /ili uticaja direktno na zdravlje ljudi, što nije realno. Šta ako opravdano zakasni jedan ili više dana? Raspon kazni je velik i na volju nadležnom inspektor. Drugo stav 1 pod n) treba definisati u skladu sa obrazloženje, za član 57. i član 59.</p>	<p><i>Ne. Obrazloženje. norma je na liniji direktive EU 2008/50.</i></p> <p><i>Ne. Obrazloženje: norma daje mogućnost odlaganja na određeno vrijeme postizanja ciljine vrijednosti za azor dioksid, benzen i PM.</i></p> <p><i>Da.kako se radi na razvoju IS za okoliš na nivou FBiH dostupnost će se osigurati.</i></p> <p><i>Da. Preformulisan je član.</i></p> <p><i>Da.</i></p>
<p>Ime i prezime lica ili naziv organizacije koja daje komentare</p>	<p>KANTON SARAJEVO, ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO</p>	
<p>Komentar7 sugestije</p>	<p>Zakon o zaštiti zraka FBiH sadrži značajne novine u odnosu na važeći, kako zbog obaveza pridruživanja Evropskoj uniji, tako i zbog prevazilaženja problema iz dugogodišnje prakse. Važan iskorak je da kantoni mogu donositi svoje zakone, kojima će se detaljnije urediti specifičnosti vezane za problematiku zaštite zraka.</p> <p>Obzirom da je pitanje kvaliteta zraka i direktnog uticaja na zdravlje ljudi usko povezano, nedostaje na više mjesta direktna veza sa nadležnim ministarstvima zdravstva kao i sa zdravstvenim ustanovama koje se bave prevencijom i zaštitom zdravlja</p>	<p><i>konstatacija</i></p>

TABELA 1.

	<p>stanovništva. Osim u članu 4 stav 2 nigdje nisu navedene konkretno nadležnosti i obaveze. Npr. u članu 10 izvještavanje navodi se nadležne institucije i ustanove vrše obavještanje javnosti što bi se trebalo precizirati.</p> <p>Zavod za javno zdravstvo Kantona Sarajevo dugi niz godina obavlja poslove monitoringa kvaliteta zraka u KS za potrebe kantonalnog Ministarstva za zaštitu okoliša, a od 2008. uvedene su automatske stanice za monitoring. Zavod upravlja kantonalnom mrežom stanica i vrši obavještanja javnosti u vezi sa aktuelim stanjem kvaliteta zraka. Prema ovlaštenju koje ima Odlukom o zaštiti i poboljšanju kvaliteta zraka u KS Zavod obavlja osim navedenih aktivnosti i prijedloge zakonske regulative koja se tiče zaštite i poboljšanja kvaliteta zraka.</p> <p>Za potrebe monitoringa kvaliteta zraka u svom radu koristi slijedeću zakonsku regulativu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zakon o zaštiti okoliša ('Službene novine FBiH' broj 33/03, 38/09); 2. Zakon o zaštiti zraka ('Službene novine FBiH' broj 33/03); 3. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti zraka ('Službene novine FBiH' broj br. 04/10'); 4. Plan interventnih mjera u slučajevima prekomjerne zagađenosti zraka u Kantonu Sarajevo ('Službene novine Kantona Sarajevo', 44 /19); 5. Odluka o donošenju Akcionog plana za smanjenje emisije čestičnih tvari u zrak na području Kantona Sarajevo ('Službene novine Kantona Sarajevo', 16/13); 6. Odluka o zaštiti i poboljšanju kvaliteta zraka u Kantonu Sarajevo ('Službene novine Kantona Sarajevo', 23/16); 7. Kantonalni plan zaštite okoliša Kantona Sarajevo za period 2017 – 2022. 8. Pravilnik o načinu vršenja monitoringa kvaliteta zraka i definiranju vrsta zagađujućih materija, graničnih vrijednosti i drugih standarda kvaliteta zraka (Sl. novine FBiH 1/12, 44/19).	
--	--	--

TABELA 1.

	<p>Prema Zakonu o zdravstvenoj zaštiti ("Službene novine Federacije BiH", broj 46/10 i 75/13) Djelatnost Zavoda je definisana u Članu 119.</p> <p>Član.119. stav 2 Djelatnost Zavoda je obavljanje javno-zdravstvene djelatnosti iz stava (1) i između ostalih može obavljati i slijedeće poslove od kojih je vezano za zrak se odnosi najviše dio d): d) vrši hemijske, bakteriološke, serološke, toksikološke i virusološke preglede i ispitivanja u vezi sa proizvodnjom i prometom životnih namirnica, vode, zraka i predmeta opće upotrebe, kao i preglede u vezi sa dijagnostikom zaraznih i nezaraznih bolesti;</p>	
	<p>Postoji određeni broj gramatičkih grešaka npr. u članu 3 "nenamjerno ispušteni postojane oorganske zagađujuće materije". Iako je jasno na koje se ministarstvo odnosi potrebno je u uvodi naglasiti puni naziv ministarstva i da se u daljem tekstu spominje kao Ministarstvo.</p> <p>Član 3. nisu objašnjeni svi pojmovi i date definicije koje se koriste u pojedinim odredbama Zakona, kao što je napr.: mjerna stanica, mjerno mjesto, koncentracija opasna po zdravlje, organoleptički itd. Pojmovi "Kvalitet zraka" i "nivo zagađujuće materije" imaju potpuno isto značenje Pojam "tolerantna vrijednost" je potrebno izbaciti pošto je Pravilnikom o načinu vršenja monitoringa kvaliteta zraka i definiranju vrsta zagađujućih materija, graničnih vrijednosti i drugih standarda kvaliteta zraka, rokovi za dostizanje graničnih vrijednosti su istekli (do 1.januara 2021.) Nerazumljiv pojam "zahtjevani nivo izloženosti"- objašnjenje Pojmovi referentni centar i referentna laboratorija- potrebno je definisati šta se podrazumijeva pod pojmom referentni centar koji se spominje u članu 70</p> <p>Pojam indeksiranje kvaliteta zraka nije uvedeno u Zakon i ako bi se uvodio bilo bi potrebno podvući da način indeksiranja koje bude propisano odgovarajućim podzakonskim aktima je određeno za BiH i da nije prihvatljivo prilikom ocjene koristiti druge načine indeksiranja.</p>	<p>Da.</p> <p>Ne. Obrazloženje: indeks je alat koji se daju razumljive informacije javnosti. Isti je obuhvaćen u pravilniku koji detaljno rezrađuje način pružanja infomracija javnosti.</p>

TABELA 1.

	<p>Član 6. zone aglomeracija nisu definisane, na koji način se uspostavljaju (administrativne ili prostorne)</p>	<p><i>Ne. Obrazloženje: kriterij je ocjena kvaliteta zraka.</i></p>
	<p>Član 7. ni u jednom od stavova ovog člana člana nije navedeno ko će vršiti mjerenja i modeliranje radi ocjene kvaliteta zraka. Takođe, nisu predviđena početna mjerenja na osnovu kojeg bi se ustanovilo stvarno stanje prije početka primjene Zakona. Potrebno je naglasiti da određena područja za koje se ustanovi da imaju prirodne emisije koje mogu da utiču negativno na zdravlje ljudi kao npr. geotermalni izvori sa vodik sulfidom i sl. se nakon procjene zasnovane po mogućnosti na minimalno indikativnim mjerenjima moraju uvrstiti u ocjenu kvaliteta zraka i upravljanje kvalitetom zraka. Veza sa članom 11.</p>	<p><i>Ne. Obrazloženje: stoji da se ocijena radi na nivou FBIH.</i></p>
	<p>Član 8. u stavu 1 - izbaciti tolerantnu vrijednost. Stav 2- izbaciti. Stav 3 - nejasno je ko utvrđuje kategorije kvaliteta zraka.</p>	<p><i>Da.</i></p>
	<p>Član 10 nije u vezi sa prethodnim članom 9. U ovom članu treba precizirati ko može izvještavati javnost o prekoračenju koncentracija zagađujućih materija. Veza i član 63 stav 2 tačka f</p>	<p><i>Da.</i></p>
	<p>Član 11 stavka 4 je potrebno izmjeniti u smislu ako se može uticati u smislu smanjenja nekim tehnološkim postupkom da je potrebno staviti u plan upravljanja kvalitetom zraka i kontinuirano vršiti monitoring u periodima emisija do prihvatljivog smanjenja.</p>	<p><i>Ne. Obrazloženje: norma je u skladu sa direktivom EU. Isključivo se radi o prirodnim izvorima zagađivanja.</i></p>
	<p>Član 13. nejasna je veza između utvrđivanja zona i aglomeracija sa ovim članom . nisu utvrđene nadležnosti za vršenje monitoringa kvaliteta zraka. Nejasno je koja je veza sa podjelom teritorije Federacije na aglomeracije, budući da se i ta podjela vrši u cilju efikasnog upravljanja kvalitetom zraka. Kontrola nivoa zagađenosti zraka – potrebno definisati bolje jer ne postoji kao takav pojam nivoa. Stav 6 dio b kriteriji za ocjenjivanje koncentracija- nepoznato značenje ocjenjivanje koncentracija Dio d način obezbjeđena kvaliteta podataka se radi prema zahtjevima standarda BAS EN ISO/IEC 17025 da bi se obezbjedili uslovi za ocjenjivanje kvaliteta zraka</p>	<p><i>Odredbe koje se tiču zona i aglomeracija i upravljanje kvalitetom zraka su preformulisane.</i></p>
	<p>U stavu 6 se spominje propis iz stava 3 koji nije naveden u stavu 3 Član 15. u čitavom članu se koriste zbirno i alternativno pojmovi mjernih stanica i mjernih mjesta. Budući da mjerna stanica i mjesto nije isti pojam, potrebno je na svakom mjestu izbaciti "ili", te objasniti šta znači pod a "aerosediment".</p>	<p><i>Ne. Obrazloženje: sugerirani pojmovi predmet su podzakonskih akata. U važećim propisima se iste nalaze. Aerosediment je tehnički pojam na liniji obaveza po međunarodnim ugovorima.</i></p>

TABELA 1.

	<p>Član 16. potrebno je definisati šta konkretno podrazumijeva termin "praćenje kvaliteta zraka"</p>	<p><i>Ne. Obrazloženje: definicije su date u skladu sa EU direktivama.</i></p>
	<p>Član 17. u stavu 2 ovog člana je nejasno šta znače "dopunske mjerne stanice", koje se određuju na osnovu postupaka procjene za zone i aglomeracije. U stavu 3 je nepotrebno utvrđeno da nadležni organ Kantona donosi propis o monitoringu, kad su sva bitna pitanja za ovu svrhu određena federalnim propisom. S tim u vezi, ovako formulisan, stav 4 je nepotreban, budući da kantoni trebaju pripremiti samo studiju kojom će biti riješena sva ova pitanja. U stavu 5 treba dodati da se kantonalna mreža finansira iz namjenskih sredstava Fonda za zaštitu okoliša FBiH ili kantona.</p>	<p><i>Odredba je usaglašena sa nadležnim ministarstvom za okoliš kantona Sarajevo.</i></p>
	<p>Član 18. brisati stav 2 . Vidjeti obrazloženje člana 17. stav 3</p>	<p><i>Ne. Obrazloženje: Odredba je usaglašena sa nadležnim ministarstvom za okoliš kantona Sarajevo.</i></p>
	<p>Član 19. u stavu 1 dodati na kraju rečenice " i namjenska sredstava Fonda za zaštitu okoliša FBiH"</p> <p>U stavu 4 se spominje ovlaštenje za pravno lice za praćenje rada automatskih stanica ali postoje i druge vrste ispitivanja osim rada automatskih stanica npr. ciljano uzorkovanje na analizu teških metala i sl. za koje ne mora oprema biti dio automatskih stanica- prijedlog izbaciti automatske stanice i staviti samo za monitoring kvaliteta zraka.</p> <p>Također, stav 4 se poziva da ovlaštenje pravnom licu se daje u skladu sa članom 57. Zakona koje bi trebalo imati dozvolu federalnog ministarstva. Obzirom da se radi o kantonalnim odnosno opštinskim mrežama stanica koje trebaju biti uvezane u federalnu mrežu stanica i raditi prema odgovarajućim zakonskim aktima i pod aktima i da postoji referentna laboratorija koja nadzire rad nema potrebe da se posebne dozvole traže od federalnog ministarstva. U slučaju da federalno ministarstvo donese podzakonske akte iz člana 79. u pogledu prostora, kadra i opreme nadležno kantonalno ministarstvo može i treba izvršiti procjenu pravnog lica i donijeti saglasnost i/ili ovlaštenje za sposobnost vršenja monitoringa za određeno pravno lice što je i do sada bilo rješavano kroz odluke koje se tiču kvaliteta zraka u kantonima.</p> <p>Drugačije je za mjerenje emisije gdje pravna lica koja vrše mjerenja mogu to vršiti na nivou čitave Federacije.</p>	<p><i>Odredba je usaglašena sa nadležnim ministarstvom za okoliš kantona Sarajevo.</i></p>

TABELA 1.

	<p>Član 20. Stav 2. Federalno ministarstvo kao ni kantonalno ne može samostalno odlučivati o potencijano negativnom uticaju na zdravlje ljudi. To se mora raditi zajedno sa nadležnim ministarstvom zdravstva. Potrebno je naglasiti na koji način i ko je odgovoran da se sanira postojeće stanje zagađenosti zraka. Ko vrši procjene o mjerama koje je potrebno izvršiti u kojem roku i sa kojim sredstvima. Radi se o prostorima koji se ne mogu izolovano posmatrati obzirom da se radi o zraku potrebno je praviti izvještaje prema Federalnom ministarstvu koje će izvršiti procjenu eventualnog uticaja na područje Federacije a na osnovu širenja zagađenja i na ostale kantone.</p>	<p><i>Ne. Obrazloženje: granične vrijednosti kvaliteta zraka su parametri koji su ključni za indikaciju.</i></p>
	<p>Član 21. prebaciti u poglavlje VI i povezati sa članom 10. Treba precizirati obavezu da FHMZ ima obavezu dostaviti podatke kantonima.</p> <p>Prema članu 21. ne postoji obaveza da se kantoni uvezuju u mrežu stanica FHMZ već samo da dostavljaju rezultate validiranih mjerenja.</p>	<p><i>Preformulisano je</i></p>
	<p>Član 22. stav 2 kratkoročni akcioni planovi/interventni planovi ne služe u cilju očuvanja i poboljšanja kvaliteta zraka i izbjegavanja, sprečavanja ili smanjenja štetnih posljedica po zdravlje ljudi i/ili životnu sredinu. Oni služe za zaustavljanje daljnjeg prekomjernog zagađenja koje je već nastupilo i koje već ima štetne posljedice i na zdravlje ljudi i okoliš. To su restriktivne mjere.</p> <p>Stav 3 bi trebao da sadrži i druge polutante od interesa kao što je ozon, ugljen monoksid, PM_{2,5}</p>	<p><i>Usaglašena je terminologija kroz poglavlje planiranje</i></p>
	<p>Član 25. strategija okoliša treba da bude osnova za kantonalne planove i u dijelu gdje je prisutan daljinski transport kao posljedica emisije npr. SO₂ koji transportom značajno doprinosi narušavanju kvaliteta zraka u drugom kantonu/kantonima</p>	<p><i>Poglavlje planiranje se revidiralo u cijelosti.</i></p>
	<p>Član 28. nejasan, naročito stav 3 koji se poziva na član 11.. Potrebno je utvrditi da npr. suspendovane čestice potiču iz prirodnih izvora i da se ne može smanjiti njihova emisija. Ako se već navodi potrebno je naglasiti ko vrši procjenu i na osnovu čega. Mora postojati metodologija utvrđivanja jer ostaje nedorečeno i podložno manipulaciji. Potrebno korigovati kao što je navedeno član 11 u dijelu npr. geotermalnih izvora i sl. koji se mogu tehnološki riješiti u</p>	<p><i>Korigirano je.</i></p>

TABELA 1.

	<p>slučajevima prekoračenja koji mogu uticati na zdravlje ljudi i okoliš. Stav 1 dio c je potrebno staviti u poseban kontekst posebnog stava</p>	
	<p>Član 30. stav 3 Federalno ministarstvo treba biti upoznato sa kratkoročnim akcionim planovima kao i sa godišnjim izvještajima o realizaciji kratkoročnih planova za pojedine kantone koji su specifični i reagovati u smislu pomoći kada su u pitanju izdavanja okolinskih dozvola emiterima zagađujućih materija koji narušavaju kvalitet zraka u pojedinim kantonima. Federalno ministarstvo u strategiji treba da uzme u obzir specifičnu problematiku kantona koji se najbolje vide iz interventnih planova i izvještaja.</p>	<p><i>Da.</i></p>
	<p>Član 33. nadležnost za praćenje prekograničnog transporta zagađujućih materija je na FHMZ a ne na kantonima. FHMZ treba obavjestiti Federalno ministarstvo koje treba da reaguje prema kantonalnim nivoima u smislu koordinacije na osnovu procjena FHMZ o smjeru kretanja zagađujućih materija i ugroženosti određenih kantona (područja, aglomeracija).</p>	<p><i>Norma je usaglašena sa nadležnim ministarstvom kantona Sarajevo.</i></p>
	<p>Član 50. greška je u pozivanju na stav 2 u stavu 2. isto važi i za stav 3</p>	<p><i>Da.</i></p>
	<p>Uskladiti sa izmjenjenim članom 19</p>	<p><i>Da</i></p>
	<p>Obzirom da se radi o istom principu davanja i oduzimanja dozvole ili saglasnosti ova tri člana su obrađena zajedno.</p> <p>Član 58 navodi u stavu 2 "Operator iz stava (1) ovog člana može dobiti dozvolu ministarstva ako u okviru svoje registrovane djelatnosti samostalno obavlja poslove mjerenja kvaliteta zraka i/ili emisije, pod uslovom da je stručno i tehnički osposobljen prema zahtjevima standarda BAS ISO/IEC17025". treba dodati i da raspolaže opremom koja zadovoljava zahtjeve pravilnika koji propisuju metode koje se primjenjuju za mjerenja. Objašnjenje: neka ustanova može biti tehnički i stručno osposobljena prema zahtjevima standarda BAS ISO/IEC17025 a da ne posjeduje opremu koja zadovoljava uslove mjerenja zraka. Standard BAS EN ISO/IEC 17025 je opšti i on se ne odnosi na metode ispitivanja za</p>	<p><i>Revidirano je poglavlje koje obuhvata poslove mjerenja kvaliteta zraka</i></p>

TABELA 1.

	<p>polutante koji imaju posebne standardne metode koje su propisane da se mogu primjenjivati.</p> <p>Isto kao za član 19. stav 4 za pravna lica koja vrše monitoring na području određenog kantona dozvolu treba da dobiju od kantonalnog ministarstva koje je direktno nadležno i koje to finansira a u skladu sa federalnim propisima isto važi i za stav 3 člana 57. na isti način se oduzima dozvola u članu 60. Drugačije je za mjerenje emisije gdje pravna lica koja vrše mjerenja mogu to vršiti na nivou čitave Federacije.</p>	
<p>Komentar/sugestije</p>	<p>Član 60. Promijeniti vremenski raspon. Vremenski raspon od jedne godine je prekratak i veoma opterećujući za sve ustanove. Prijedlog je da nakon prve revizije svaka naredna revizija i produžavanje dozvole radi na minimalno dvije godine</p>	<p><i>Ne. Obrazloženje: ostaje se pri datoj formulaciji obzirom da se na nivou FBiH tek uvodi ovaj sistem dozvola za monitoring emisija.</i></p>
	<p>Član 61. pojam "Referentni laboratorij" se ne bi trebao koristiti u jednini jer primjeri zemalja članica EU ukazuju da se za pojedine metode proglašavaju referentni laboratoriji. Isti principi važe i za imenovanja referentnih laboratorija koje se bave ispitivanjima vode i hrane i u našoj zemlji.</p> <p>U stavu 4 se spominje član 13 i odgovarajući pravilnik koji se ne spominje u članu 13. ovog Zakona- usaglasiti da li je propis ili pravilnik</p>	<p><i>Da, preformulisan je član.</i></p>
	<p>Član 62. nije jasno koje druge organe je potrebno obavještavati. U dijelu b) potrebno je dopuniti i ostale polutante npr. sumpordioksida, ozona, vodik sulfida...</p> <p>Dopuniti dio d) ne samo zakonom već i sa pravilnicima koji se odnose na zagađujuće materije</p>	<p><i>Ne. Obrazloženje: obzirom da na kvalitert zraka imaju uticaj drugi sektori (npr promet) to se ovim daje duznost informisanja istih.</i></p>
	<p>Član 63. pored Zakona koji nije decidno naveo sve zagađujuće materije potrebno je pozvati se na pravilnike koji regulišu oblasti kvaliteta zraka i emisija</p> <p>Stav 2 dio d) dopuniti i sa ugljen monoksidom</p> <p>stav 2 tačka f bilo bi poželjno precizirati način izvještavanja (alternativno uvesti i pojam indeksiranja)</p> <p>Nadležni organ u ovom slučaju izvještavanja mora sarađivati direktno sa nadležnim ministarstvom zdravstva ili ovlaštenom zdravstvenom</p>	<p><i>Ne. Obrazloženje. norma je na liniji direktive EU 2008/50.</i></p>

TABELA 1.

	institucijom u smislu procjene i davanja preporuka koje se tiču uticaja na zdravlje ljudi	
	Član 64. stav 1 dio b) potrebno je dopuniti i ostale polutante npr. sumpordioksida, ozona, vodik sulfida	<i>Ne. Obrazloženje: norma daje mogućnost odlaganja na određeno vrijeme postizanja ciljne vrijednosti za azot dioksid, benzen i PM.</i>
	Član 69. omogućiti pristup informacionom sistemu svim učesnicima u monitoringu kvaliteta zraka radi boljih procjena za novoe kantona/opština	<i>Da.kako se radi na razvoju IS za okoliš na nivou FBIH dostupnost će se osigurati.</i>
	Član 70. definisati pobliže šta je to referentni centar Definisati odgovornosti i ovlaštenja	<i>Da.</i>
	Član 75. kazne koje se odnose na pravna lica za npr. nedostavljanje izvještaja o monitoringu su izrazito visoke i rangiraju se kao i za prekoračenje emisija ili nekih težih povreda okoliša i /ili uticaja direktno na zdravlje ljudi, što nije realno. Šta ako opravdano zakasni jedan ili više dana? Raspon kazni je velik i na volju nadležnom inspektoru. Drugo stav 1 dio n) treba definisati u skladu sa obrazloženje za Član 57. Član 59.	<i>Da.</i>
Ime i prezime lica ili naziv organizacije koja daje komentare	MINISTARSTVO ZA GRAĐENJE, PROSTORNO UREĐENJE I ZAŠTITU OKOLIŠA UNSKO-SANSKI KANTON	
Komentar/sugestije	<p>Koncept Nacrta Zakon o zaštiti zraka (Dalje u tekstu: Nacrt) se razlikuje u odnosu na sadašnji Zakon o zaštiti zraka („Službene novine F BiH“, broj: 33/03 i 4/10), što se može uočiti u odredbi člana 1. kojim je definisan Predmet uređivanja Nacrta. Posebno ističemo „prilagođavanje klimatskim promjenama“,što je značajna novina u odnosu na važeći zakon. Sam koncept zakona je je značajno drugačiji, konkretno su definirane obaveze i nadležnosti viših i nižih nivoa vlasti što smatramo pohvalnim.</p> <p>Predlažemo da se kantonima ostavi mogućnost preuzimanja federalnih podzakonskih akta koji se navode kao obavezni u odredbama Nacrta, iz razloga što određeni kantoni u nemaju potrebe postavljati dodatne ili strožije standarde kvalitete zraka.</p> <p>Uz Nacrt nije dostavljeno Obrazloženje pojedinih članova, smatramo da bi odredbe bile jasnije ukoliko bi se uz zahtjev dostavilo i Obrazloženje istog kako bi se imalo uvida u intenciju zakonodavca za</p>	<i>Da.</i>

TABELA 1.

	<p>reguliranje odnosno uređenje određenih pitanja i objašnjenja postavljene norme.</p> <p>Ukazujemo i na propuste u pogledu poštivanja Pravila i postupaka za izradu zakona i drugih propisa Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine F BiH“, broj:71/14), odnosno metodologije izrade Nacrta. Opreza radi ukazujemo na gramatičke i tehničke pogreške koje će se, vjerujemo, otkloniti do izrade istog.</p>	
Komentar/sugestije	Član 4. stav 2. potrebno je terminološki uskladiti	<i>Da.</i>
	U tekstu stoji" poboljšanje kvaliteta zraka i klimatskih promjena"	<i>Da.</i>
	Cijenimo da bi odredba imala bolje značenje ukoliko bi se upotrijebio termin „smanjenje uticaja na klimatske promjene"	<i>Da.</i>
Komentar/sugestije	<p>Član 7. stav 3. Navesti zagađujuće materije ili uputit na propis kojim je to uređeno. Cijenimo da nije opravdano pored nabiranja određenih zagađujućih materija koristiti termin „i za druge zagađujuće materije u cilju usklađivanja sa relevantnim međunarodnim propisima"</p> <p>„navesti propise kojim je definirana oblast." Listu zagađujućih materija trebalo bi sačiniti u vidu Priloga Nacrtu , koji će se dopunjavati shodno relevantnim propisima.</p>	<i>Ne. Obrazloženje: norma daje mogućnost proširenja i na druge vrste zagađujućih ukoliko su one predmet regulisanja kroz međunarodne ugovore. Međunarodni ugovor ikroz svoje protokole proširuje listu zagađujućih materija.</i>
	Član 8. stav 2. formulacija koja je predložena citiranim članom nije adekvatna, budući da granice tolerancije mogu da variraju po gradovima odnosno kantonima pa se opravdano postavlja pitanja koja će se ta vrijednost uzeti kao granična. Predlažemo da se iza tačke doda riječ „u toj zoni" pri tom mislimo na zone i aglomeracije po zonama iz člana 6. Nacrta.	<i>Da.</i>

TABELA 1.

	<p>Član 13. stav 5. potrebno je naglasiti da li kantoni donose svoje propise posebno ako znamo da je članom 5. definisano da kantoni mogu postaviti strožije standarde kvalitete zraka ili primjenjuju odredbe Federalnog propisa, ili se ova odredba odnosi samo na opće uvjete monitoringa .</p> <p>Predlažemo da se norma precizira (uskladiti sa članom 17.)</p>	<p><i>Ne. Obrazloženje: norma tretira opše uvjete monitoringa kvaliteta zraka. Odredba člana koji definira „monitoring kvaliteta zraka“ je preformulisana.</i></p>
<p>Komentar/sugestije</p>	<p>Član 17. Primjedba se ne odnosi direktno na član, ali je istim propisana obaveza kantonima uspostave mjernih stanica. Ali nije definisana nabavka istih budući da je Unsko-sanski kanton tek ove godine dobio jednu stanicu koja je u sklopu federalne mreže budući da je i nabavljena putem Federalnog hidrometeorološkog zavoda, i još uvijek nije instalirana. Te se opravdano postavlja pitanje da li će se ona odnosno podaci sa iste moći koristiti kao podaci za potreba izrade kantonalne mreže. Ukoliko su kantoni u obavezi sami nabavljati mjerne stanice bitno je to naglasiti.</p>	<p><i>Pojedini kantoni imaju svoje specifičnosti kad je u pitanju kvalitet zraka. U ZE-Do kantonu, Tuzlanskom i Sarajevskom je specifična situacija što se tiče parametra. a kantoni ce u ovisnosti od stanja kvaliteta zraka odlučivati o potrebi razvoja monitorinha kvaliteta zraka na nivou kantona.</i></p>
	<p>Potrebno je definisati ko izrađuje odnosno usvaja meterološku studiju Član 23. stav 5. Predlažemo da iza riječi „Meterološka studija koju donosi...“</p>	<p><i>Ne. Obrazloženje: poslove meteorologije obavlja FHMZ u skladu sa zakonom o ministarstvima i drugim tijelima federalne uprave.</i></p>
	<p>Član 23. stav 2. Unsko-sanski kanton do sad nije mjerio kvalitet zraka, budući da nemamo velikih zagađivača. Poznati smo kao zeleni kanton bogat šumama i vodama, te se postavlja pitanje na koji način će ministarstvo i na temelju kojih podata sačiniti listu, molimo da se u normi pojasni isto odnosno precizira. Precizirati na osnovu kojih podataka se sačinjava lista</p>	<p><i>Ne. Obrazloženje: norma se odnosi ukoliko je ugrožen kvalitet zraka.</i></p>
	<p>Iz odredaba predmetnog poglavlja nije jasno da li su kantoni u obavezi donositi svoje Planove kvaliteta zraka ili akcione planove kao što je to propisivao sadašnji Zakon, ili je to obaveza samo u posebnim situacijama, kako to definira odredba člana 28. odnosno 30. Nacrta</p>	<p><i>Ne. Obrazloženje: kantoni donose planove kvaliteta zraka kad je prekoračena jedna ili više zagađujućih materija. Norma je precizirana.</i></p>

TABELA 2.

PREGLED ZAPRIMLJENIH KOMENTARA/SUGESTIJA NAKON SPROVEDENE JAVNE RASPRAVE PO OSNOVU UREDBE VLADE FEDERACIJE BIH		
	Tekst komentara/sugestije	ocjena prihvatljivosti komentara/sugestija (DA/NE) finalno obrazloženje ukoliko se komentar/sugestija ne prihvata
Ime i prezime lica ili naziv organizacije koja daje komentare	KJKP TOPLANE SARAJEVO D.O.O.	
Komentar/sugestija	<p>(SUGESTIJE I KOMENTARI DODATI SU PODVUČENO U TEKSTU)</p> <p>Član 1. 3)Kantoni, u ovisnosti o svojim specifičnostima, mogu donijeti svoje zakone kojima se uređuje problematika zaštite kvaliteta zraka (<u>koji nisu u suprotnosti sa predmetnim zakonom i ispunjavaju obaveze definisane zakonom, odnosno mogu biti samo istih ili povećanih zahtjeva</u>);</p> <p>Član 2.</p> <p>a) očuvanje i poboljšanje kvaliteta zraka kroz utvrđivanje i ostvarivanje mjera u oblasti zaštite <u>zraka</u> kako bi se spriječile ili smanjile štetne posljedice po zdravlje ljudi i/ili okoliš;</p> <p>b) izbjegavanje, sprječavanje i smanjenje zagađenja/<u>zagađivanja</u> koja utiču na oštećenje ozonskog omotača i klimatske promjene;</p> <p>Član 3. "ciljna vrijednost" - znači nivo određen sa ciljem izbjegavanja, <u>sprečavanja ili umanivanja</u> više dugotrajnih štetnih uticaja na ljudsko zdravlje i/ili okoliš u cjelini. "granična vrijednost kvaliteta zraka" - znači <u>nivo parametara kvaliteta zraka</u> određen na osnovu naučnog znanja s ciljem izbjegavanja, sprečavanja ili smanjivanja štetnih uticaja na ljudsko zdravlje i/ili okoliš u cjelini, koji se treba dostići u određenom periodu i kasnije ne smije biti prekoračen; „postrojenje za sagorijevanje" je tehnički sistem u kome gorivo oksidira u cilju korištenja na taj način oslobođene toplote. Pod postrojenjem za sagorijevanje u smislu ovog pravilnika podrazumijevaju se samo postrojenja za konverziju energije, sa izuzetkom onih koja direktno</p>	<p>Ne. Obrazloženje: zajednička ustavna nadležnost federacije i kantona na polju zaštite okoliša daje obavezu usaglašenih propisa.</p> <p>Da</p> <p>Da.</p> <p>Ne. Obrazloženje: Definicija je u skladu sa direktivom EU.</p> <p>NE.</p>

TABELA 2.

	<p>koriste produkte sagorijevanja u proizvodnim procesima; <u>Definisati ovaj pojam u odnosu na instalisanu snagu . U kotlovnici imamo npr 8 postrojenja od po 7 MW, koji spadaju u mala postrojenja. Ako posmatramo kotlovnici onda je to 42 MW i to jrsrednje postrojenje. Mjerenje može biti samo po jednom kotlu tako da imamo 8 mjerenja koja su nezavisna i koja mogu bii različita i naka prelaziti dopuštene granice , koje su različite sa nivoa većičine postrojenja (npr NOx za mala postrojenja 125 mg/m3 a za srednja 100 mg/m3). Takođe u Evropskim direktivama (2010. i 2015. godine) uopšte se ne tretiraju postrojenja do 1 MW. Takođe smatram da postrojenja sa dobrim performansama sagorijevanja kao što su kondenzacioni kotlovi treba da se mjere jednom u tri godine a ona koja su stara i veće toplotne snage više puta u toku godine.</u></p> <p>Član 34.</p> <p>Federalno <u>ministarstvo kroz pravilnike vezane za ovaj zakon</u>, propisuje granične vrijednosti emisije zagađujućih materija iz postrojenja za sagorjevanje, imajući u vidu: vrstu, kapacitet, starost, planirani radni vijek postrojenja i gorivo koje se u njemu koristi, metode i način mjerenja emisije zagađujućih materija, kriterijume za izbor mjernih mjesta, način provjere tačnosti mjerenja (kontrolna mjerenja i kalibracija), način obrade rezultata mjerenja, način proračuna i rokove za dostavljanje podataka i postupak određivanja ukupne godišnje emisije iz postrojenja za sagorijevanje.</p>	<p>Obrazloženje: ovo je samo definicija pojma. U pravilnicima koji detaljno reguliše emisije iz postrojenja za sagorijevanje će se definisati pragovi za određene stvari.</p> <p>Ne. Obrazloženje: primjenjena nomotehnička pravila.</p>
<p>Ime i prezime lica ili naziv organizacije koja daje komentare</p>	<p>PRIVREDNA/GOSPODARSKA KOMORA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE</p>	
<p>Komentar/sugestija</p>	<p>Član 17. (Poslovi koje obavljaju nadležni organi kantona i općine) Sugestije: (1) Dodaje se: Kantoni su dužni izvjestiti Fond za zaštitu okoliša FBiH o utrošenim transferiranim sredstvima za realizaciju programa kontrole kvaliteta zraka, minimalno jednom godišnje, na kraju godine, ili na zahtjev Fonda za zaštitu okoliša FBiH i nadležnog ministarstva (Federalno ministarstvo okoliša i turizma).</p> <p>Član 28. (Sadržaj kratkoročnog akcionog/interventnog plana) (3) Potrebno preciznije definisanje i obrazloženje „u skladu sa posebnim zakonom“.</p> <p>Na koji zakon u vezi saobraćajem motornih vozila se misli? S kojim mjerama, s kojim rokom?</p>	<p>Ne. Obrazloženje: sugestije je predmet Zakona o Fondu, a ne Zakona o zaštiti zraka.</p> <p>Ne. Obrazloženje: ovu odredbu treba sagledavati u kontekstu zakona. Planovi se tiču kantona.</p>

TABELA 2.

	<p>Član 32. (Mjere za sprečavanje i smanjenje zagađivanja zraka) DODAJE SE: m) poticanje ekološki prihvatljivih vidova transporta</p> <p>Član 43. (Emisija stakleničkih gasova) (2) DODAJE SE: e) poticanje ekološki prihvatljivih vozila</p> <p>Član 66. (Ekonomski poticaji) Dodaje se: Federalno ministarstvo okoliša i turizma će putem posebne Uredbe ili putem drugih vidova podzakonskih akata propisati uredbu o subvenciji korištenja ekološki prihvatljivih vidova transporta, kako prema pravnim licima, tako i prema fizičkim licima. U skladu sa gore spomenutim, Federalno ministarstvo okoliša i turizma će zadužiti Fond za zaštitu okoliša FBiH koje će biti zaduženo za implementaciju programa subvencija.</p>	<p>Da.</p> <p>Da.</p> <p>Ne. Obrazloženja: data sugestija je predmet Zakona o Fondu. Isti je u formi nacrtu u proceduri usvajanja na Parlamentu FBiH. Uzet će se sugestija u razmatranje kod izrade Prijedloga zakona o Fondu za zaštitu okoliša i energijsku efikasnost.</p>
<p>Ime i prezime lica ili naziv organizacije koja daje komentare</p>	<p>MINISTARSTVO ZA GRAĐENJE, PROSTORNO UREĐENJE I ZAŠTITU OKOLIŠA UNSKO – SANSKI KANTON</p>	
<p>Komentar/sugestija</p>	<p>Uvidom u Prijedlog Zakona o zaštiti zraka, primjetno je da su u članu 4. Zakona detaljnije definisane nadležnosti svih nivoa vlasti. Iako je ovo Ministarstvo u komentarima na Nacrt Zakona predložilo da se kantonima ostavi mogućnost preuzimanja federalnih podzakonskih akta koji se navode kao obavezni u odredbama Nacrta, iz razloga što određeni kantoni nemaju potrebe postavljati dodatne ili strožije standarde kvalitete zraka, članom 4. stav (4) Prijedloga Zakona definiše se propisivanje strožijih standarda kvaliteta zraka od onih utvrđenih federalnim propisom. Ovo Ministarstvo je i dalje mišljenja da određeni kantoni nemaju potrebe postavljati strožije standarde kvaliteta zraka od onih utvrđenih federalnim propisom.</p> <p>Članom 32. Prijedloga Zakona, stavom (2) tačkom d) definisano je da u cilju sprečavanja i smanjenja zagađivanja zraka i poboljšanja kvaliteta zraka primjenjuju mjere utvrđene u urbanističkoj saglasnosti, odnosno građevinskoj dozvoli kad izvor emisija nije predmet procjene uticaja na okoliš niti pribavljanja okolinske dozvole. Nadalje, u tački (3) istog člana definisano je da se mjere zaštite zraka utvrđuju elaboratom zaštite zraka kojeg izrađuje ovlaštena pravna osoba za poslove izrade studija uticaja na okoliš u skladu sa Zakonom o zaštiti okoliša.</p> <p>Mišljenja smo da je potrebno precizirati djelatnosti ili kapacitete za koje se propisuje izrada elaborata zaštite zraka, obzirom da veliki broj privrednih subjekata koji nisu u obavezi pribavljanja</p>	<p>Ne. Obrazloženje: u prijedlogu je dato da kantoni mogu postaviti strožije standarde. Znači daje se mogućnost kantonu da, u ovisnosti od svoje specifičnosti, dodatno postavljaju strožije standarde</p> <p>Da. Preformulisana je norma.</p>

TABELA 2.

	<p>okolinske dozvole, odnosno izvor emisije nije predmet procjene uticaja na okoliš, samim tim poslovne aktivnosti za određene djelatnosti ili kapaciteti neće značajno uticati na okoliš, tj. Na kvalitet zraka.</p> <p>Tačkom (4) istog člana definisano je da sadržaj elaborata zaštite zraka uređuju kantoni. Mišljenja smo da bi Federalno ministarstvo trebalo propisati formu, odnosno sadržaj elaborata, kako bi svi Kantoni imali jednoobrazan sadržaj elaborata zaštite zraka.</p> <p>Od komentara i prijedloga koje je ovo Ministarstvo uputilo na Nacrt Zakona, usvojen je manji dio prijedloga ovog Ministarstva.</p> <p>Ovo Ministarstvo i dalje ostaje kod komentara i prijedloga koje je dalo na Nacrt Zakona, a koji nisu definisani Prijedlogom Zakona o zaštiti zraka.</p> <p>Uz Prijedlog nije dostavljeno Obrazloženje pojedinih članova, smatramo da bi odredbe bile jasnije ukoliko bi se uz zahtjev dostavilo i Obrazloženje istog kako bi se imalo uvida u intenciju zakonodavca za reguliranje odnosno uređenje određenih pitanja i objašnjenja postavljene norme.</p> <p>Ukazujemo i na propuste u pogledu poštivanja Pravila i postupaka za izradu zakona i drugih propisa Federacije BiH („Službene novine F BiH“, broj:71/14), odnosno metodologije izrade Prijedloga.</p> <p>Opreza radi ukazujemo na gramatičke i tehničke pogreške koje će se, vjerujemo, otkloniti do konačne izrade Zakona.</p>	<p>Obrazloženje dato u tabeli koja se odnosi na javnu raspravu o nacrtu zakona.</p> <p>Da.</p>
<p>Ime i prezime lica ili naziv organizacije koja daje komentare</p>	<p>DR.SC. NUSRET IMAMOVIĆ – DOSTAVIO KOMENTARE NA NACRT ZAKONA O ZAŠTITI ZRAKA KOJI SU OTKLONJENI U PROCEDURI IZRADE PRIJEDLOGA ZAKONA</p>	
<p>Komentar/sugestija</p>		
<p>Ime i prezime lica ili naziv organizacije koja daje komentare</p>	<p>KANTON SARAJEVO, MINISTARSTVO KOMUNALNE PRIVREDE, INFRASTRUKTURE, PROSTORNOG UREĐENJA, GRAĐENJA I ZAŠTITE OKOLIŠA</p>	
<p>Komentar/sugestija</p>	<p>Član 3.</p> <p>„ciljna vrijednost“ označava nivo određen s ciljem, izbjegavanja više dugotrajnih štetnih uticaja na ljudsko zdravlje i/ili okoliš u cjelini, koji se mora dostići u određenom periodu gdje je to moguće;</p> <p>–„dugoročni cilj“ je nivo koji treba postići tokom određenog dužeg perioda , radi otklanjanja mogućnosti nastupanja štetnih posljedica po zdravlje ljudi i/ili okoliš u cjelini, osim u slučajevima kada to nije moguće ostvariti kroz proporcionalne ekonomske mjere;</p> <p>Nije jasna razlika između ove dvije rečenice i generalno trebalo bi posložiti sistematičnije pojmove i definicije. Veliki broj ponavljanja definicija.</p> <p>Pregledati još jednom pravopisne greške</p>	<p>Da.</p>

TABELA 2.

	<p>Član 3. tolerantna vrednost" jeste granična vrijednost uvećana za granicu tolerancije;</p> <p>Prijedlog je da se radi lakše provodivosti zakona izbacii pojam tolerantne vrijednosti, i jer su iste, prema važećem Pravilniku, već dostignute i u praksi se pokazale kao neefikasne. Ukoliko se prihvati prijedlog, brisati i u članu 5.</p> <p>Član 3. „indikativna mjerenja"jesu mjerenja za koje se postavljaju manje strogi zahtjevi u pogledu kvaliteta podataka od onih koji se zahtevaju za fiksna merenja;</p> <p>Preispitati definiciju. Indikativna mjerenja su namijenjena za područja koja nisu pokrivena monitoringom fiksnim stanicama i u oblastima koji mogu pokazivati mogućnost pogoršanja zraka. Pominje se i u članu 7., 11. i 12.</p> <p>Član 3. Ubaciti pojmove emisiono "mjerno mjesto" i "mjerno mjesto/mjerna stanica". Neophodno je napraviti razliku između mjesta za mjerenje emisije i mjesta za mjerenje kvaliteta zraka. U više članova Zakona se pominje mjerno mjesto, što može izazvati konfuziju u primjeni. Primjedba data i na Nacrt Zakona</p> <p>Član 3. "postrojenje za sagorijevanje" je tehnički sistem u kome gorivo oksidira u cilju korištenja na taj način oslobođene toplote.</p> <p>Predlažemo djelimičnu izmjenu objašnjenja pojma, koji bi bio usaglašen sa Zakonom o zaštiti okoliša FBiH, a riješile bi se brojne nedoumice prisutne u praksi. "Postrojenje za sagorijevanje je jedna ili više tehničkih jedinica (uređaja za loženje) u kojima gorivo oksidira u cilju korištenja na taj način oslobođene toplote".</p> <p>Član 4. Stav 4 "izradi liste područja sa lokacijama postrojenja za sagorijevanje i spaljivanje otpada"</p> <p>Nije jasno, šta se smatra pod ovom obavezom?</p>	<p>Da.</p> <p>Ne. Obrazloženje: definicija data prijedlogom je usaglašena sa definicijom iz direktive EU.</p> <p>Ne. Obrazloženje: sugerirani pojmovi predmet su podzakonskih akata. U važećim propisima se iste nalaze.</p> <p>Ne. Obrazloženje: definicija data prijedlogom je usaglašena sa definicijom iz direktive EU.</p> <p>Da. Korigirano</p>
--	---	---

TABELA 2.

	<p>Član 6. Direktiva 2008/50/EZ Evropskog parlamenta kaže: Kod procjene kvalitete zraka, trebalo bi voditi računa o veličini stanovništva i ekosistema koji su izloženi zagađenju zraka. Stoga je prikladno klasificirati područje svake države članice u zone ili aglomeracije koje odražavaju gustoću stanovništva.</p> <p>Dodati novi stav koji bi uvažio prethodno.</p> <p>Član 7. stav 3 Ocjenjivanje kvaliteta zraka i upravljanje kvalitetom zraka obavezno je za sumpor dioksid, azot dioksid i azotne okside, suspendovane čestice (PM10 i PM 2,5), olovo, benzen, ugljen monoksid, benzo(a)piren, ozon, kadmijum, arsen i nikl, a može i za druge zagađujuće materije, koje su kao takve utvrđene relevantnim međunarodnim propisima.</p> <p>Na osnovu čega će se raditi procjena ako nisu definisane granične vrijednosti? Da li je prihvatljivo pozivanje na granične vrijednosti drugih međunarodnih propisa?</p> <p>Član 16. (1) Opština na svojoj teritoriji može uspostaviti opštinsku mrežu mjernih stanica i/ili mjernih mjesta za praćenje kvaliteta zraka. (2) Monitoring kvaliteta zraka u opštinskoj mreži obavlja se prema propisu koji za svoju teritoriju donosi nadležni organ kantona, a koji mora biti usklađen sa propisom iz člana 13.ovog zakona.</p> <p>Nije navedeno finansiranje, kao kod federalne i kantonalne mreže.</p> <p>Član 19. stav 1. Nadležni organ kantona, jedinice lokalne samouprave (opštine) i ovlaštena pravna lica dužni su da podatke o kvalitetu zraka dobijene kontrolom kvaliteta zraka iz kantonalne i lokalne mreže, kao i rezultate mjerenja posebne namjene, dostavljaju Federalnom hidrometeorološkom zavodu do 15-og u mjesecu za prethodni mjesec, a godišnji izvještaj najkasnije 60 dana od dana isteka kalendarske godine za prethodnu godinu</p> <p>Naglasiti da se FHMZ-u dostavljaju validirani rezultati mjerenja.</p>	<p>Ne. Obrazloženje: ovaj član predviđa donošenje podzakonskog akta koji detaljno uređuje klasifikacije zone ili aglomeracije.</p> <p>Ne. Obrazloženje: ovdje se misli na zagađujuće materije obuhvaćene međunarodnim ugovorima, a ne isključivo njihove granične vrijednosti.</p> <p>Ne. Obrazloženje: član 64. definira način finansiranja.</p> <p>Ne. Obrazloženje: QA/QC procedura koju će provoditi Federalni hidrometeorološki zavod daje osnovu za validaciju podataka.</p>
--	---	--

TABELA 2.

	<p>Član 21.</p> <p>(3) Kantonalno ministarstvo nadležno za oblast okoliša izrađuje listu područja na kojima se ne može locirati nijedan nov tačkasti izvor emisija, što se posebno odnosi na postrojenja za sagorijevanje i postrojenja za spaljivanje otpada.</p> <p>Nije jasno na osnovu čega se izrađuje lista područja. Obzirom da su nadležnosti podijeljene između kantona i općina, ovo može predstavljati problem.</p> <p>Član 27.</p> <p>(7) Saradnja iz stava (6) ovog člana odvija se u skladu sa odredbama Zakona o organizaciji organa uprave ("Službene novine Federacije BiH" broj 35/05)</p> <p>Kratkoročne planove nije moguće provoditi bez saradnje i obaveza prema općinskim ili gradskim organima, te je potrebno ovdje propisati i njihove obaveze i nadležnosti.</p> <p>Član 32. stav 4.</p> <p>Sadržaj elaborata iz stava (3) ovog člana uređuju kantoni.</p> <p>Predlažemo da se u ovaj stav doda tekst da Sadržaj elaborata iz stava (3) ovog člana minimalno mora sadržavati podatke o načinu zagrijavanja prostora, da li ima kotlovnica ili ne, podatke o broju kotlova i kapacitetu, vrsti i potrošnji goriva, opisu sistema monitoringa, opisu tehnoloških procesa, mjerama sprečavanja i kontrole emisija u zrak. Detaljnije će materiju uređivati kantoni.</p> <p>Član 33.</p> <p>(2) Propisom iz stava (1) ovog člana, za postojeće izvore zagađivanja zraka, u iznimnim slučajevima, propisuju se dozvoljena prekoračenja graničnih vrijednosti emisije određenih zagađujućih materija i određuje rok u kome se te vrijednosti moraju smanjiti na nivo graničnih vrijednosti emisije</p> <p>Nejasno ko i kada? Na područjima gdje je kvalitet zraka kategorije II, ovo ne bi smio biti slučaj.</p>	<p>Ne. Obrazloženje: definisati na relaciji kanton-općina kantonalnim propisom</p> <p>Ne. Obrazloženje: definisati na relaciji kanton-općina kantonalnim propisom</p> <p>Da. Preformulisano.</p> <p>Ne. Obrazloženje: daje se mogućnost prekoračenja samo u iznimnim slučajevima uz definisanje roka.</p>
--	---	---

TABELA 2.

	<p>Član 56. (3) Izuzetno od stava (2) ovog člana operateri koji su u obavezi vršenja kontinuiranog monitoringa emisija ne podliježu izdavanju dozvole i dužni su sprovesti mjerenja u skladu sa BASEN14181 i propisima iz čl. 33. i 34. ovog Zakona.</p> <p>Prijedlog: Da se i operaterima uvede dozvola za samostalno vršenje kontinuiranog monitoringa, a nakon pregleda i utvrđivanja usklađenosti sistema sa zahtjevima ovog Zakona i podzakonskih akata.</p> <p>Član 58. (1) Revizija izdatih dozvola, vrši se jednom godišnje ili na zahtjev ovlaštenog pravnog lica, odnosno operatera. (2) Ministarstvo jednom godišnje u „Službenim novinama FBiH“ objavljuje spisak pravnih lica iz člana 56. st. 1. i 2. ovog zakona kojima je izdata dozvola iz člana 57. ovog zakona</p> <p>Nadogradnja na član 56. i 57 u smislu davanja dozvola kratak period za sviju. Iskustva drugih ministarstava su npr. da se radi revizija nakon godinu, pa nakon dvije i onda da se daje dozvola ili ovlaštenje na period od tri godine, ali da ovlaštena ustanova mora redovno izvještavati ministarstvo o svim promjenama u kadru, opremi, rezultatima učešća u testovima osposobljenosti (PT testovi) i sl.</p> <p>Član 59. Stav (2) Referentni laboratorij iz stava (1) ovog člana za referentne metode za koje je akreditovan obavlja slijedeće poslove: a) provjerava mjernu sljedivost ispitnih laboratorija za praćenje kvalitete zraka u skladu sa normom za ispitne i kalibracione laboratorije jedanput godišnje; b) sarađuje s referentnim laboratorijima za praćenje kvalitete zraka; c) učestvuje na ispitivanjima sposobnosti međulaboratorijskim usporedbama s drugim referentnim laboratorijima drugih država, za one referentne metode za koje se ispitivanja organiziraju; d) provjerava da li se mjerenja provode referentnim metodama ili ekvivalentnim metodama u skladu sa posebnim propisom; e) pruža naučno-stručnu i tehničku pomoć iz područja praćenja kvalitete zraka na zahtjev Federalnog ministarstva; f) prati, proučava i unapređuje stanje u području praćenja kvalitete zraka; g) daje ocjene i mišljenja za metode, postupke i programe praćenja kvalitete zraka iz djelokruga referentnog laboratorija.</p>	<p>Ne. Obrazloženje: sistemi kontinuiranog monitoringa podliježu detaljnom nadzoru na način definisan pravilnikom o uvjetima monitoringa .</p> <p>Ne. Obrazloženje: ostaje se pri datoj formulaciji obzirom da se na nivou FBiH tek uvodi ovaj sistem dozvola za monitoring emisija.</p> <p>Da. U cjelosti je preformulisan član.</p>
--	---	---

TABELA 2.

	<p>U članu 14. Zakona je navedeno da Federalni hidrometeorološki zavod vrši praćenje kvaliteta zraka. U članu 17. se navode ovlaštena pravna lica da prate kvalitet zraka u kantonima i općinama.</p> <p>Član 59. govori o laboratorijima za kvalitet zraka, a čl.69. o referentnom centru. Postoji neusaglašenost ovih članova.</p> <p>U stavu (2) člana 59. govori se o akreditirati.</p> <p>Da li to znači da se ovlaštena pravna lica trebaju akreditovati?</p> <p>Ovlaštena pravna lica koja vrše monitoring kvaliteta zraka uključujući prvenstveno Federalni hidrometeorološki zavod nisu akreditirani prema zahtjevima BAS EN ISO/IEC 17025 jer je to izuzetno skup proces i mnoge zemlje uključujući npr. Japan ne zahtjevaju od svojih ovlaštenih laboratorija da budu akreditirane jer su potrebna značajna budžetska sredstva. Najvažnije je da čak zakonom nije predviđen ni prelazni period za primjenu što praktično znači da će veliki dio Federacije ostati bez monitoringa.</p> <p>Član 59. Stav (5) Referentni laboratorij može obavljati djelatnost iz ovog člana ako pribavi dozvolu Federalnog ministarstva</p> <p>Da li to znači da će na nivou kantona operateri morati tražiti ovlaštenje i od federalnog i od kantonalnog nivoa ili će biti dovoljno ovlaštenje nivoa za koji vrši monitoring?</p> <p>Tehnička osposobljenost koja se spominje prema zahtjevima BAS EN ISO/IEC 17025 ne postoji kao takva. Postoji to da laboratorija treba da obezbjedi kompetentost prema zahtjevima standarda BAS EN ISO/IEC 17025 i tehničku opremljenost i mjerenje prema standardnim metodama za parametre za koje vrši mjerenja.</p>	
<p>Ime i prezime lica ili naziv organizacije koja daje komentare</p>	<p>TQM D.O.O. LUKAVAC – INSTITUT ZA KVALITET, STANDARDIZACIJU I EKOLOGIJU</p>	
<p>Komentar/sugestija</p>	<p>U Zakonu nedostaju odredbe vezane za rad Inspekcijeskot tijela za ocjenu usklađenosti rada automatskih mjernih sistema za kontinuirani monitoring emisija u zrak. Iako ovo predviđa trenutno važeći Pravilnik o monitoringu emisije zagađujućih materija u zrak („Službene novine FBiH“ broj 9/14), isto nije predviđeno novim Zakonom što smatramo značajnim nedostatkom. Operater, koji je u obavezi provođenja kontinuiranog monitoringa, mora obezbjediti inspekcijski pregled kontinuiranog mjernog sistema posredstvom inspekcijeskog tijela prema standardu BAS EN 14181:2016,</p> <p>U Zakonu nedostaju odredbe vezane za mjerenje deponijskih plinova, mjerenje fugitivnih emisija. Ne postoji zakonska osnova kojom se propisuje potreba, način monitoringa kao ni dozvoljene granične vrijednosti emisija za deponijske plinove i fugitivne emisije.</p>	<p>Ne. Obrazloženje: radi se o usko stručnom definisanju koje je uređeno podzakonskim aktom.</p> <p>Ne. Obrazloženje: zakon definira mjerenja za izvore gdje se propisuju granične vrijednosti emisija.</p>

TABELA 2.

	<p>Pravilnik o graničnim vrijednostima emisija zagađujućih materija u zrak („Službene novine FBiH“, broj 12/05) u članu 19. navodi da će emisije iz nekontrolisanih izvora (deponije, hale, skladišta praškastih sirovina) biti ograničene izborom najboljih raspoloživih tehnologija – BAT, međutim ne postoji BAT za deponije.</p> <p>Član 1. stav 1. Iza riječi „poslovi mjerenja emisija“ dodati: „poslovi inspekcije AMS-a, poslovi provođenja AST i QAL2 procedure“...</p> <p>Član 3. Poslije pojma emisija dodati: „deponijski plinovi, fugitivne emisije, AMS“ – automatski mjerni sistem za kontinuirano mjerenje emisije u zrak, „inspekcija AMS-a“ – ocjena usklađenosti automatskog mjernog sistema prema standardu BAS EN 14181:2016, procedura AST prema BAS EN 14181:2016, Procedura QAL2 prema BAS EN 14181:2016...</p> <p>Član 33. b) Iza riječi „metodologiju mjerenja emisije zagađujućih materija“ dodati: inspekcije AMS-a i provođenje procedure AST i QAL2 prema standardu BAS EN 14181:2016...</p> <p>Član 39. Trebalo dodati novi stav između stavova (5) i (6) kojim će biti potrebno potvrditi usaglašenosti kotlova sa standardima iz stava (2) ovog člana, posredstvom ovlaštene ispitne laboratorije</p> <p>Član 52. U članu 52. u stavu 1 iza stavke b) dodati novu stavku c): obezbijedi inspekcijski pregled automatskog mjernog sistema za kontinuirano mjerenje emisije. U članu 52. u stavu 3. iza riječi „mjerenjima“ dodati: i inspekciji AMS-a.... U stavu 2 iza riječi „mjerenje emisije iz stacionarnih izvora“ dodati: i inspekciju AMS-a</p> <p>U članu 55. u stavu 1. iza riječi „mogu vršiti mjerenje“ dodati: i inspekciju</p> <p>U članu 72. pod e) iza riječi „i/ili nivoa zagađujućih materija u zraku“ dodati: i inspekciju ASM-a...</p>	<p>Ne. Obrazloženje: radi se o usko stručnom definisanju koje je uređeno podzakonskim aktom.</p> <p>Ne. Obrazloženje: radi se o usko stručnom definisanju koje je uređeno podzakonskim aktom.</p> <p>Ne. Obrazloženje: radi se o usko stručnom definisanju koje je uređeno podzakonskim aktom.</p>
--	---	--

TABELA 2.

Ime i prezime lica ili naziv organizacije koja daje komentare	TUZLANSKI KANTON, MINISTARSTVO PROSTORNOG UREĐENJA I ZAŠTITE OKOLICE	
Komentar/sugestija	<p>da se briše član 8. te da isti glasi: „Prema nivou zagađenosti, a na osnovu rezultata mjerenja, utvrđuju se slijedeće kategorije kvaliteta zraka: a)Dobar b)umjeren c) nezdrav za osjetljive grupe d)nezdrav e)vrlo nezdrav f)opasan Obrazloženje: U postojećem Pravilniku o dopuni pravilnika o načinu vršenja monitoringa kvaliteta zraka i definiranju vrsta zagađujućih metreja, graničnih vrijednosti i drugih standarda kvaliteta zraka (Sl. Novine FBiH, br. 1/12, 50/19 i 3/21) definisan je pojam indeksa kvaliteta zraka, te je navedeno da će isti izraditi FHMZ . FHMZ je izradio metodologiju izrade indeksa kvaliteta zraka, te po toj metodologiji objavljuje rezultate kvaliteta zraka. Na osnovu navedenog smatramo da član 8. treba uskladiti sa kategorijama indeksa kvaliteta zraka. Takođe, treba naglasiti da u čitavom Zakonu pojmove: "tolerantna vrijednost" , „granica tolerancije" treba brisati iz razloga što je gore navedenim Pravilnikom rok za granice tolerancije za pojedine zagađujuće materije bio 2021. godina, što znači da su granične vrijednosti i tolerantne vrijednosti već izjednačile u 2021. godini za sumpordioskid, azotdioksid itd. Uvođenjem kategorija indeksa kvaliteta zraka prestaje potreba za tolerantnim vrijednostima i granicama tolerancije, jer indeks kvaliteta zraka definiše šest kvalitativnih kategorija kvaliteta zraka pobrojanih gore iznad.</p> <p>Da se u članu 11. stav 6. alineja a) iza riječi „fiksni mjerenja“ dodaju riječi „kontinuirani automatski monitoring“.</p> <p>Obrazloženje: Pomenuta odredba člana odnosi se samo na slučajeve fiksnog mjerenja.</p> <p>Da se u članu 17. stav 3. i 4. odredi koje uslove treba da ispunjava pravno lice da bi bilo ovlašteno pravno lice za poslove praćenja kvaliteta zraka. Obrazloženje: Pomenutom odredbom nisu definisani uslovi koje ovlašteno pravno lice za mjerenje kvaliteta zraka treba da ispunjava niti ko propisuje uslove u smislu koje licence treba da ispunjava, osposobljenost tehničkog osoblja, posjedovanje certificirane opreme i sl.</p>	<p>Ne. Obrazloženje: navdena sugestije se odnosi na indeksiranje kao alat pružanja informacija javnosti.</p> <p>Ne. Obrazloženje: definicija data u članu 3. obuhvata „kontinuirani monitoring“.</p> <p>Ne. Obrazloženje: navedeno jeste predmet regulisanja kantonalnim propisim jer ne postoji unificiran sistem na nivou kantona.</p>

TABELA 2.

	<p>Da se u članu 21. stav 3. briše, te da glasi: Općinske/gradske službe prilikom donošenja detaljnih planskih akata (zoning plan, regulacioni plan ili urbanistički projekat) izrađuju listu područja na kojima se ne može locirati nijedan nov tačkasti izvor emisija, što se posebno odnosi na postrojenja za sagorijavnje i pstrojenja za spaljivanje otpada".</p> <p>Obrazloženje: Postojećom zakononskom odredbom da „kantoni izrađuju listu područja" nije definisano na osnovu kojeg planskog akta bi se predvijedjela ta mogućnost. Razvojni planovi kantona i opština/gradova su strateški dugoročni planski dokumenti, kojima se definiraju temeljna načela planskog uređenja prostora, ciljevi prostornog razvoja uređenja kao i zaštita, korištenje i namjena prostora i koji se rade na period od 10 do 20 godina. S obzirom da se detaljnim planskim dokumentima definiše izgradnja i uređenje prostora, matramo da je svrsishdnije i efikasnije da opštine/gradovi donose gore navedene liste područja na osnovu detaljnih planskih akata (zoning plan, regulacioni plan ili urbanistički projekat) iz razloga što se istim mogu odrediti lokacijksi uvjeti koji definiraju namjenu, položaj, funkciju, veličinu i oblikovanje građevine.</p> <p>Da se u članu 21. stav 5. briše, te da glasi: „Prilikom izrade detaljnih planskih dokumenata (zoning plan, regulacioni plan ili urbanistički projekat) , pri određivanju lokacija za nove tačkaste izvore emisija zagađujućih materija, dužna pažnja se posvećuje zaštiti ventilacionih koridora i kvalitetu zraka nekog gusto ili stalno naseljenog područja“.</p> <p>Obrazloženje: Postojećom zakonksom odredbom definisano je da „Kod izrade dokumenata prostornog uređenja i drugih urbanističkih planova pri određivanju lokacija za nove tačkaste izvore emisija zagađujućih materija, dužna pažnja se posvećuje zaštiti ventilacionih koridora i kvalitetu zraka nekog gusto ili stalno naseljenog područja“. Na osnovu ovoga opet nije precizirano na osnovu kojeg planskog akta bi se predvidjela ta mogućnost. S obziorm da se detaljnim planskim dokumentima definiše izgradnja i uređenje prostora, smatramo da je svrsishodnije i efikasnije da se prilikom donošenja detaljnih planskih akata (zoning plan, regulacioni plan, ili urbanistički projekat) može predvidjeti zaštita ventilacionih koridodra iz razloga što se istim mogu odrediti lokacijksi uvjeti koji definiraju namjenu, položaj, funkciju, veličinu i oblikovanje građevine.</p> <p>Da se na kraju člana 22. stav 4. dodaju riječi: „u okviru Kantonalnog plana zaštite okoliša.“</p> <p>Obrazloženje: Članom 47. Zakona o zaštiti okoliša („Sl. Novine FBiH, br. 15/21) definisano je donošenje kantonalnog plana zaštite okoliša. Jedan od osnovnih dijelova kantonalnog plana zaštite okoliša je zrak u kojem se obrađuju emisije u zrak, kvalitet zraka, monitoring i akcioni</p>	<p>Ne. Obrazloženje: navedeno može biti predmet regulisanja kantonalni m propisom.</p> <p>Ne. Obrazloženje: navedeno može biti predmet regulisanja kantonalni m propisom.</p> <p>Ne. Obrazloženje: kantonalni plan kvaliteta zraka se donosi kod prekoračenja jedne ili više zagađujućih materija.</p>
--	---	--

TABELA 2.

	<p>plan zaštite zraka u kojem se definiraju strateški i operativni ciljevi zaštite zraka, te bi stoga donošenje Planova kvaliteta zraka bilo dupliranje dokumenata.</p> <p>Donošenje Planova kvaliteta zraka u zonama i aglomeracijama u kojima je zrak treće kategorije i kratkoročnih akcionih planova /interventnih planova u zoni ili aglomeraciji koja se nalazi na njihovoj teritoriji je nemoguće iz razloga što nije moguće precizno odrediti zone i aglomeracije treće kategorije u Tuzlankom kantonu. Ovdje ponovo naglašavamo da zrak ne može pripadati trećoj kategoriji jer je već izrađena metodologija izrade indeksa kvaliteta zraka koju je izradio FHMZ te po toj metodologiji već se objavljuju rezultati kvaliteta zraka, sa šeste kategorije kvaliteta zraka.</p> <p>Da se u svim članovima Zakona u kojem se spominju jedinice lokalne samouprave, pored riječi „opštine“ doda i riječi „gradovi“.</p> <p>Obrazloženje: Zakonom o principima lokalne samouprave u Federaciji BiH (Sl. Novine FBiH, br.49/06 i 51/09) definisani su pojmovi općina i gradova.</p>	<p>Ne. Obrazloženje: ostaje se na liniji dosadašnjeg uređenja sistema.</p>
<p>Ime i prezime lica ili naziv organizacije koja daje komentare</p>	<p>FEDERALNA UPRAVA ZA INSPEKCIJSKE POSLOVE SARAJEVO</p>	
<p>Komentar/sugestija</p>	<p>Potrebno je paralelno referentnoj laboratoriji za kvalitet zraka propisati i uspostavljanje referentne laboratorije za emisije te propisati ulogu kalibracione laboratorije za okolinski monitoring. Uloga referentne laboratorije je takođe bitna kod kontrolnih mjerenja nakon izražene sumnje u rezultate mjerenja.</p> <p>U tom smislu potrebno je dodati član 60. koji bi glasio:</p> <p style="text-align: center;">Član 60. (Referentni laboratorij za emisije)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Djelatnost osiguranja kvaliteta mjerenja emisije u zrak obavlja referentni laboratorij za emisije 2. Referentni laboratorij iz stava (1) ovog člana za referentne metode za koje je akreditiran obavlja slijedeće poslove: <ol style="list-style-type: none"> a)provjerava mjerenu sljedivost ispitnih laboratorija za praćenje emisija u zrak jedanput godišnje b)provjerava da li se mjerenja provode referentnim metodama ili ekvivalentnim metodama u skladu sa posebnim propisom c)vrši posebna mjerenja u skladu sa članom 73. stav (1) alineja d) ovog Zakona d) vrši validiranje nevalidiranih vrijednosti u godišnjem izvještaju o emisijama i daje mišljenje na godišnji izvještaj o emisijama 	<p>Ne.</p> <p>Obrazloženje: zahtjevi za uspostavu referentne laboratorije za emisije je ocijenjeno neopravdano od strane radne grupe na izradi prijedloga zakona iz razloga sto smo veoma malo tržište te bi se postavilo pitanja održivosti iste. Zemlje iz okruženja takođe nemaju uspostavljanju ref. laboratoriju za emisije. Pitanja kvaliteta mjerenja emisije detaljno je definisano podzakonskim aktom koji regulira sistem monitoringa emisija.</p>

TABELA 2.

	<p>e) pruža naučno-stručnu i tehničku pomoć za područja praćenja emisija u zrak na zahtjev Federalnog ministarstva f) prati, proučava i unapređuje stanje u području praćenja emisija u zrak g) daje ocjene i mišljenja za metode, postupke i programe praćenja kvaliteta zraka iz djelokruga referentnog laboratorija.</p> <p>3) Referentni laboratorij iz stava (1) ovog člana izdaje ispitnim laboratorijima potvrdu o osiguranju kvaliteta mjerenja, proračuna i evidencije rezultata mjerenja za svaku metodu mjerenja posebno na temelju provjere mjerne sljedivosti iz stava (2) tačka a) ovog člana i rezultatima provedenog postupka ispitivanja ekvivalentnosti metoda mjerenja za koje je ispitni laboratorij podnio dokaz.</p> <p>4) Referentni laboratorij iz stava (1) ovog člana može obavljati djelatnost iz ovog člana ako pribavi dozvolu Federalnog ministarstva.</p> <p>(5) Federalno ministarstvo propisuje detaljno uslove za izdavanje dozvole iz stava (4) ovog člana.</p> <p>Član 73. stav (1) alineja d) bi glasila: U toku vršenja inspekcijiskog pregleda naredi da se izvrše kontrolna mjerenja emisije preko referentnog laboratorija za emisije, kad operater samostalno ili preko ovlaštenog pravnog lica vrši mjerenja, a rezultati izvršenih mjerenja pružaju osnov za to.</p> <p>Član 58. „Revizija (provjera, ponovni pregled) izdatih dozvola, nejasno je ko vrši reviziju i na koji način- što je rezultat, revizija izdatih dozvola ili revizija spiska izdatih dozvola;</p> <p>Član 73. stav (2), (3) i (4) koji propisuje postupanje inspektora nisu u skladu sa Zakonom o inspekcijama (član 110 i 117-120)</p> <p>Član 73. stav (2), (3) i (4) bi bili spojeni u stav (2) i (3) koji bi glasili: (2) O izvršenom inspekcijiskom nadzoru inspektor je obavezan sačiniti zapisnik i u njemu navesti činjenično stanje utvrđeno inspekcijiskim nadzorom. Jedan primjerak zapisnika se dostavlja subjektu nadzora. (3) Ako se u provedbi inspekcijiskog nadzora utvrde nedostaci i nepravilnosti u radu, inspektor rješenjem nalaže odgovarajuće upravne mjere u skladu sa Zakonom o upravnom postupku i poduzima druge radnje za koje je ovlašten u slučaju utvrđivanja prekršaja ili kaznenog dijela.</p>	<p>Ne. Dato je obrazloženje ranije.</p> <p>Ne. Obrazloženje: u skladu sa članom 55. dozvolu izdaje Federalno ministarstvo, te isto radi reviziju..</p> <p>Da. Prihvaćena je sugestija.</p>
--	--	--

TABELA 2.

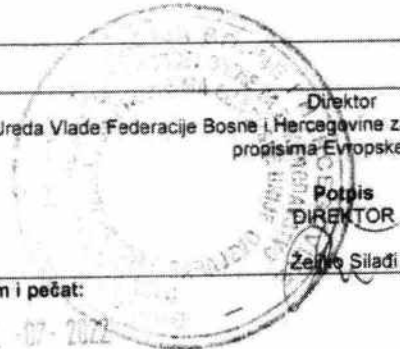
Tokom javnog uvida zaprimljena su takođe mišljenja Federalnog hidrometeorološkog zavoda i Ministarstva za okoliš Bosansko- podrinjskog kantona kojima navedene institucije nisu imale dodatnih sugestija niti primjedbi na sadržaj prijedloga zakona.

Obrazac i upute za popunjavanje izjave o usklađenosti

IZJAVA O USKLAĐENOSTI		
1. Podaci o obrađivaču propisa	Naziv federalnog organa uprave, odnosno federalne upravne organizacije	Federalno ministarstvo okoliša i turizma
	Naziv organizacione jedinice	Sektor okoliša, Odsijek za zaštitu zraka, ozonskog omotača, klimatske promjene i zaštitu od buke
2. Naziv propisa		Zakon o zaštiti zraka - NACRT Law on Air protection - DRAFT
3. Usklađenost propisa s odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju		
3.1.	Odredba Sporazuma	Glava VI, Član 70, Glava VIII, Član 108
3.2.	Ocjena ispunjenosti iz navedene odredbe Sporazuma	Djelimično ispunjava
3.3.	Razlozi za djelomično ispunjavanje odnosno neispunjavanje obveze iz navedene odredbe Sporazuma i rok u kojem je predviđeno postizanje potpune usklađenosti	Nedovoljno institucionalnih, finansijskih i ljudskih potencijala Rezultati ENVIS BIH projekta -Jačanje institucija za zaštitu okoliša u BiH i priprema za pretpriprustupne fondove
4. Veza propisa sa Programom integriranja (PI)		
4.1.	PI za razdoblje	
4.2.	Poglavlje, potpoglavlje	
4.3.	Rok za donošenje propisa	
4.4.	Napomena	
5. Usklađenost propisa s pravnom tečevinom EU		
5.1.	Primarni izvori prava EU	Ugovor o funkcioniranju Evropske unije (prečišćeni tekst 2016) (OJ C 202, 7.6.2016), Treći dio – Politike i unutrašnje djelovanje Unije – Glava XX Okoliš, čl. 191-193. Stepen usklađenosti: djelimično usklađeno Treaty on the Functioning of the European Union (Consolidated version O J C 202, 7.6.2016) Part three – Policies and internal action of the Union, Title XX Environment, Articles. 191-193
5.2.	Sekundarni izvori prava EU	<u>Direktiva 2008/50/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. svibnja 2008. o kvaliteti zraka i čistom zraku za Europu, SL.L 152, 11.6.2008. – zadnja prečišćena verzija, 18.09.2015., CELEX 02008L0050</u> -izmjena: Direktiva Komisije (EU) 2015/1480 od 28. kolovoza 2015. o izmjeni određenih priloga direktivama 2004/107/EZ i 2008/50/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o utvrđivanju pravila za referentne metode, validaciju podataka i lokaciju točaka uzorkovanja za ocjenjivanje kvalitete zraka-CELEX- 32015L1480) -ispravak Direktive Komisije (EU) 2015/1480 od 28. kolovoza 2015. o izmjeni određenih priloga direktivama 2004/107/EZ i 2008/50/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o utvrđivanju pravila za referentne metode, validaciju podataka i lokaciju točaka uzorkovanja za ocjenjivanje kvalitete zraka (SL L 226, 29.8.2015.) C/2019/2067, OJ L 72, 14.3.2019. Eng. Directive 2008/50/EC of the European Parliament and of the Council of 21 May 2008 on ambient air quality and cleaner air for Europe (OJ L 152, 11.6.2008), consolidated text, 18.09.2015., CELEX 02008L0050

		<p><i>Amended by:</i> Commission Directive (EU) 2015/1480 of 28 August 2015 amending several annexes to Directives 2004/107/EC and 2008/50/EC of the European Parliament and of the Council laying down the rules concerning reference methods, data validation and location of sampling points for the assessment of ambient air quality - CELEX- 32015L1480)</p> <p><i>Corrected by:</i> Corrigendum to Commission Directive (EU) 2015/1480 of 28 August 2015 amending several annexes to Directives 2004/107/EC and 2008/50/EC of the European Parliament and of the Council laying down the rules concerning reference methods, data validation and location of sampling points for the assessment of ambient air quality (OJ L 226, 29.8.2015, C/2019/2067, OJ L 72, 14.3.2019.</p> <p><u>Direktiva 2004/107/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 15. prosinca 2004. o arsenu, kadmiju, živi, niklu i policikličkim aromatskim ugljikovodicima u zraku, SL.L. L 23, 26.1.2005) – zadnja prečišćena verzija, 18.09.2015., CELEX 02004L0107</u></p> <p><u>Izmjena :</u></p> <p>-Uredba (EZ) br. 219/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. ožujka 2009. o prilagodbi većeg broja instrumenata koji podliježu postupku iz članka 251. Ugovora Odluci Vijeća 1999/468/EZ, s obzirom na regulatorni postupak s kontrolom Prilagodba regulatornom postupku s kontrolom — drugi dio – CELEX - 32009R0219)</p> <p>- Direktiva Komisije (EU) 2015/1480 od 28. kolovoza 2015. o izmjeni određenih priloga direktivama 2004/107/EZ i 2008/50/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o utvrđivanju pravila za referentne metode, validaciju podataka i lokaciju točaka uzorkovanja za ocjenjivanje kvalitete zraka – CELEX- 32015L1480)</p> <p>Eng. Directive 2004/107/EC of the European Parliament and of the Council of 15 December 2004 relating to arsenic, cadmium, mercury, nickel and polycyclic aromatic hydrocarbons in ambient air, OJ L 023 26.1.2005, , consolidated text, 18.09.2015., CELEX 02004L0107</p> <p><u>Amended by:</u></p> <p>-Regulation (EC) no 219/2009 of the European Parliament and of the Council of 11 March 2009 adapting a number of instruments subject to the procedure referred to in Article 251 of the Treaty to Council Decision 1999/468/EC with regard to the regulatory procedure with scrutiny Adaptation to the regulatory procedure with scrutiny — Part Two-CELEX-32009R0219)</p> <p>-Commission Directive (EU) 2015/1480 of 28 August 2015 amending several annexes to Directives 2004/107/EC and 2008/50/EC of the European Parliament and of the Council laying down the rules concerning reference methods, data validation and location of sampling points for the assessment of ambient air quality – CELEX- 32015L1480</p>
5.3	Stupanj usklađenosti sa sekundarnim izvorima prava	Djelimično usklađeno
5.4	Razlozi za djelomičnu usklađenost ili neusklađenost	Nedostatak planova integrisanja, te nedovoljno institucionalnih, finansijskih i ljudskih potencijala

5.5.	Rok za potpuno usklađivanje	01.06.2021.godina. Navedeni rok je istekao, a potpuna usaglašenost nije postignuta iz razloga što BiH ima status predkandidata u pogledu pristupanja EU. Potpuno usklađivanje zahtjeva jačanje institucionalnih, finansijskih i ljudskih potencijala u cilju adekvatne aproksimacije propisa
5.6.	Ostali izvori prava EU	
6.	Ukoliko ne postoje odgovarajući propisi EU sa kojima je potrebno izvršiti usklađivanje potrebno je to konstatirati	
7.	Da li je osiguran prijevod pravnih izvora na službene jezike u uporabi u Federaciji Bosne i Hercegovine	Da
8.	Da li je propis preveden na engleski jezik?	Ne
	<p>Članstvo u lice obrađivača odnosno predlagatelj</p> <p>Potpis MINISTARICA dr. Edita Bepo</p> <p>Datum i pečat: 04.07.2022.</p>	<p>Direktor Ureda Vlade Federacije Bosne i Hercegovine za zakonodavstvo i usklađenost sa propisima Evropske unije</p> <p>Potpis DIREKTOR Zeljko Siladi</p> <p>Datum i pečat: 11.07.2022</p>

OBRAZAC IZJAVA O FISKALNOJ PROCJENI

Obrazac IFP-NE

KOD		NAZIV			
6101		Federalno ministarstvo okoliša i turizma			
Naziv propisa/akta					
Zakon	DA	Odluka	NE	Strategija	NE
Uredba	NE	Druzi akti	NE	Druzi akti planiranja	NE
Naziv propisa/akta					
Nacrt Zakona zaštiti zraka					
Provođenje ovog zakona ne stvara dodatne fiskalne posljedice na budžet					
Mjesto i datum				10-05-2022	

